GROOT ROTTERDAM

PANORAMA

GRATIS

30 DECEMBER 1937 – No. 52

LOSSE NUMMERS 15 CENT

'N GELUKKIG NIEUWJAAR!

1938

DICK VAN DRIEST

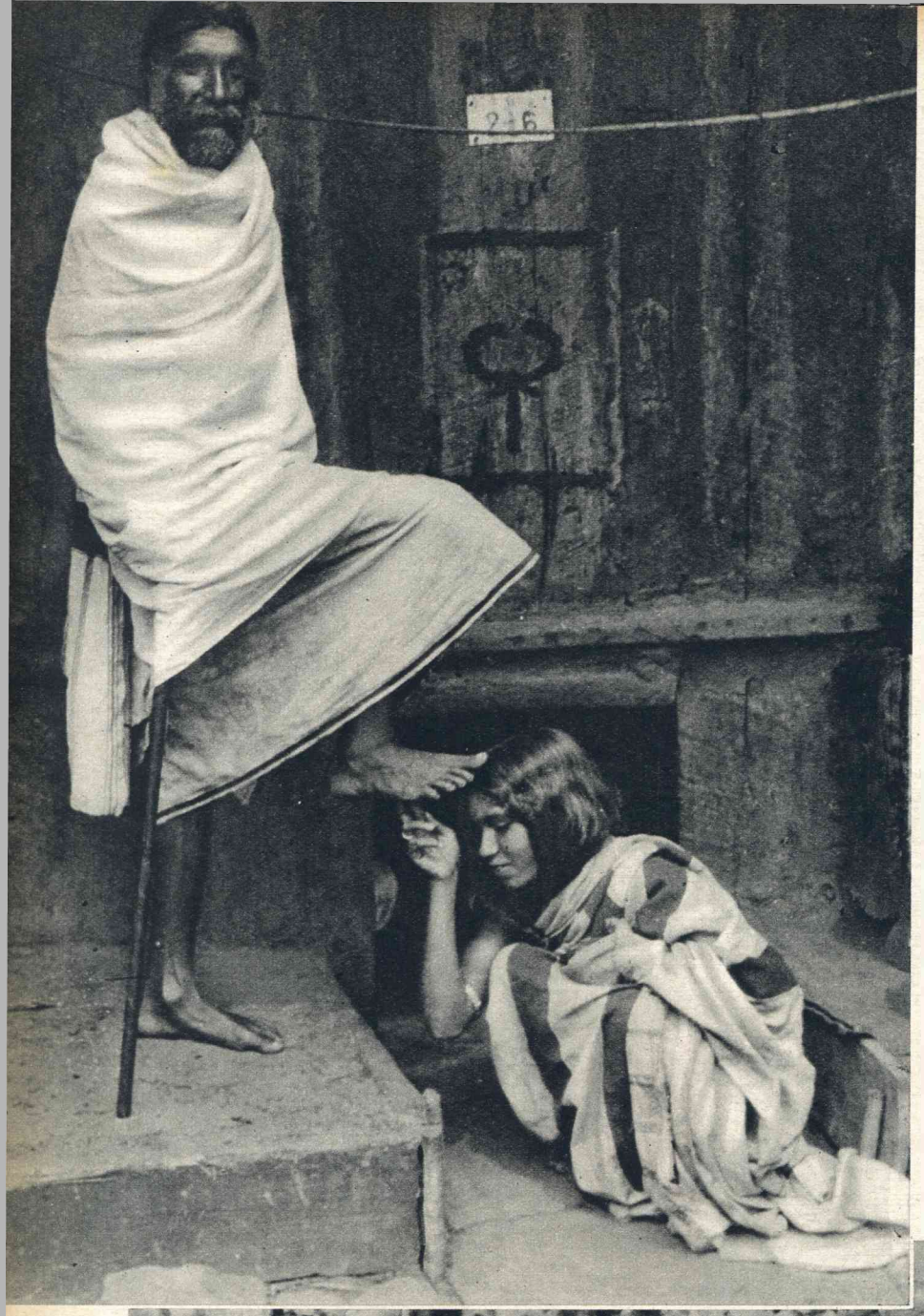

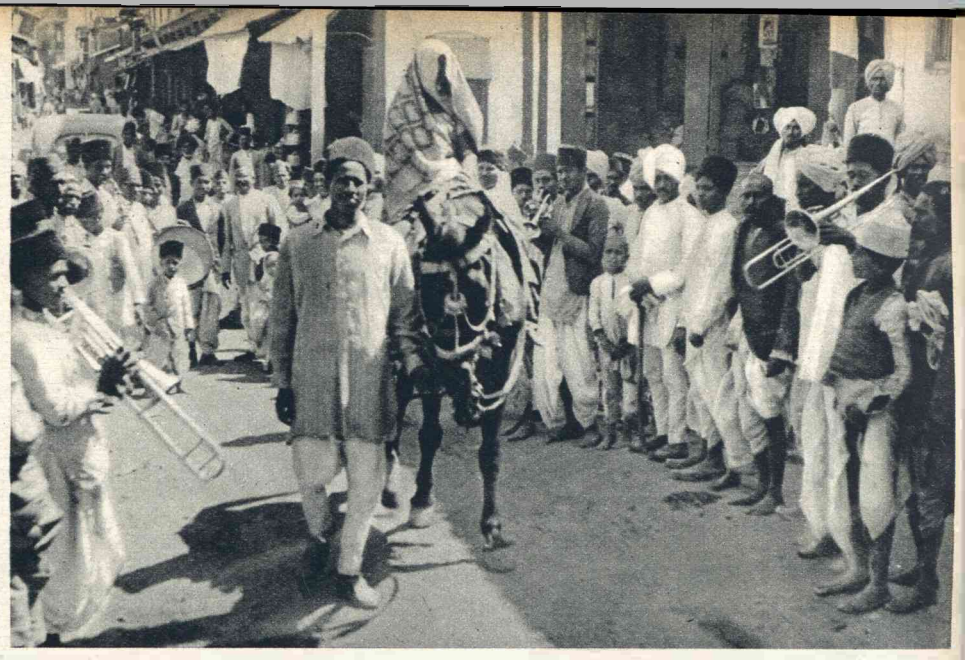

Een huwelijksplechtigheid bij de Hindoes. De bruid wordt in optocht door de drukke straten van het dorp gevoerd. Zij houdt hierbij haar hoofd dicht omsluierd, doch maakt geen gebruik van den „burkha" of sluier, dien men algemeen bij de Moslemvrouwen ziet.

Huwelijksgebruiken in het Oosten

De Toda's behooren tot een herdersvolk van het Nilgiri-gebergte in Zuid-Indië. De vrouwen dragen er maar één kleedingstuk in den vorm van een mantel en de mannen slingeren het als een soort sjaal om schouders en lendenen. Het uitwisselen van den huwelijkskus geschiedt op de eigenaardige manier, die onze foto weergeeft en waardoor de vrouw tevens getuigenis aflegt van haar slaafsche afhankelijkheid van haar heer en gebieder.

Purdah-vrouwen binnen de omheining van de Jumna-Masjid te Dehli. De vrouwen worden hier zorgvuldig verborgen voor het oog van alle mannen en het komt niet zelden voor, dat de bruidegom zijn uitverkorene voor het eerst te zien krijgt, nadat het huwelijk is voltrokken. Purdah is de naam van het gordijn, dat den mannen belet de vrouwen te zien en de vrouwen zelf noemt men Purdah-nashin. Hieraan heeft men ook de spreuk ontleend: de „purdah opheffen", of: „een geheim onthullen."

Het stortbad na de romantiek. Bruid en bruidegom zijn vóór de huwelijksplechtigheid grondig behandeld met allerlei hardnekkige kleefstoffen en pleisterwerken. Het afwasschen daarvan geschiedt, naar oud gebruik, in 't openbaar.

De bruidegom zet er alles op om zoo deftig en voordeelig mogelijk voor den dag te komen. Zijn hoofd is getooid met vlechtwerk van plantenvezels en bloemen. Ook aan zijn costuum wordt de uiterste zorg besteed, zoodat hij de bruid, die overigens heelemaal op den achtergrond moet blijven, volkomen in de schaduw stelt.

De voorbereidingen tot een huwelijk verloopen in het Oosten wel eenigszins anders dan bij ons. Bij de lagere klassen zijn het veelal de ouders, die de voornaamste rol spelen en alle financieele besprekingen voeren; bij de meer beschaafden, b.v. bij de Parsis, krijgen jongen en meisje daarentegen weer méér gelegenheid elkaar te leeren kennen. Het ceremonieel is soms ingewikkeld, soms eenvoudig. In de meeste gevallen gaat een Oostersche huwelijksplechtigheid echter gepaard met allerlei eigenaardige gebruiken, waarvan wij er enkele in beeld brengen.

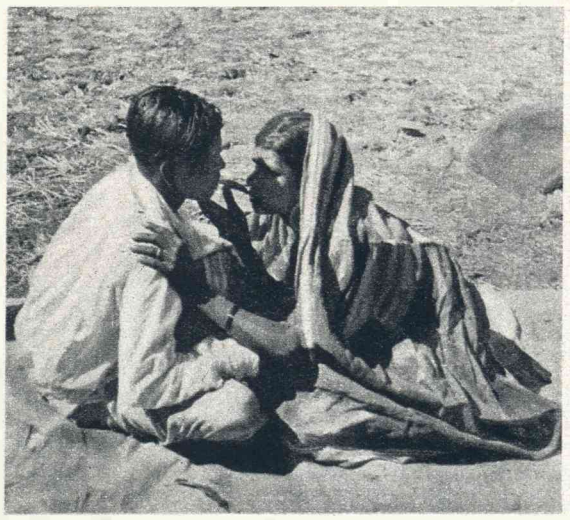

De Bhils en andere primitieve stammen, die hun bestaan slijten in de bosschen, kennen den huwelijkskus niet. Maar ze hebben er wel iets voor in de plaats. Bruid en bruidegom hurken tegenover elkaar en de bruid houdt het uiteinde van een blad in haar mond. De bruidegom knabbelt lustig op het andere uiteinde en probeert de bruid aldus te naderen. Zoodra hij te dicht bij komt, neemt de bruid echter snel een nieuw blad in den mond en het spelletje kan van voor af aan beginnen. Moderne menschen kennen dit spelletje trouwens ook wel, met behulp van een draad garen en een klontje suiker. Wat weer bewijst dat er tenslotte weinig nieuws onder de zon is.

De romantiek is nog niet dood in het land van Winnetou en Buffalo Bill! Wel heeft het leven ook hier rustiger vormen aangenomen. De Indianen sluipen niet meer rond met de bloedige scalpen hunner vijanden aan den gordel: de strijdbijl is begraven en de Roodhuiden hurken vreedzaam neder bij de kampvuren in de hun toegewezen reservaten. De cowboys dragen niet meer op iedere heup een koppel „zware" revolvers, de woeste schietpartijen van weleer zijn reeds lang voorbij, de „donderbuks" hunner voorvaderen hangt als 'n reliquie aan 'n spijker naast den haard: hun leven is eentoniger geworden .... Maar ieder jaar worden alom de „rodeo's" gehouden, de wedstrijddagen, waarop de cowboys hun behendigheid en moed kunnen laten zien. Daar trekken zij allen heen: velen nog in de oude „trekkerswagens" van hun voorvaderen, de lange, primitieve karren met de witte huif. De Indianen doen hun feesttooi aan, de cowboys poetsen hun paarden en halen hun beste plunjes voor den dag. Overal op de prairieën hangen dan de grijze stofwolken boven de paden, waarlangs oud en jong, arm en rijk optrekt naar de plaats, waar de „rodeo" wordt gehouden.

Een cowboyfeest in de Wild West

Staaltjes van behendigheid en moed

Een der grootste attracties van iedere „rodeo" is het berijden van ongetemde paarden, „broncos" genoemd. De opdracht luidt, dat de cowboy zich acht tot tien seconden in het zadel weet te houden. Slechts weinigen slagen erin, want de paarden zijn zoo woest, dat de ruiter al spoedig in het stof bijt ....

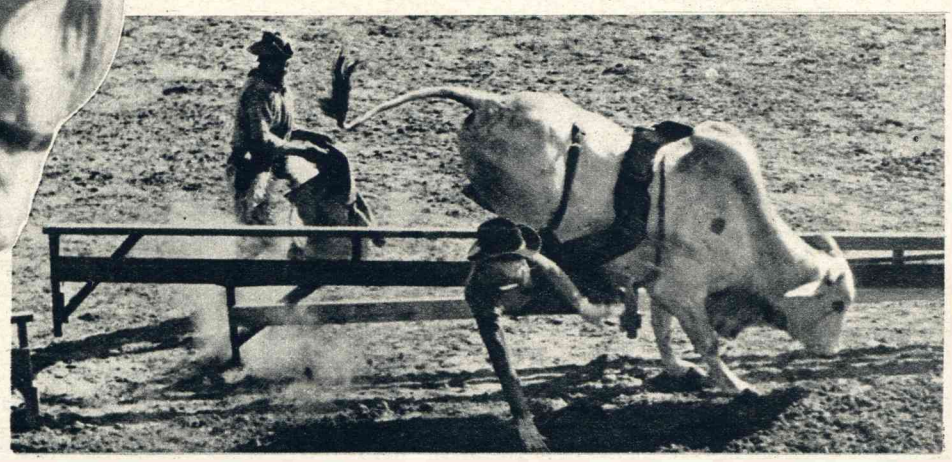

Veel moeilijker en veel gevreesder dan het berijden der ongetemde paarden is het, zich op de Bramahstieren, die speciaal voor de „rodeo's" uit Indië zijn geïmporteerd, „in het zadel" te houden. Vele cowboys zijn door de horens en hoeven dezer stieren zwaar gewond of gedood! Het oogenblik, waarop 'n cowboy op den grond wordt geworpen,

Behalve paarden verschijnen ook stieren in de arena. Het eischt wel bijzonder veel behendigheid en moed van den cowboy, die van zijn galoppeerend paard een vluchtenden stier om den nek moet springen en het dier dan met handen en voeten zóó moet overmeesteren, dat het op zijn zijde komt te liggen en gemakkelijk kan worden vastgebonden. Een spannende momentopname tijdens dit moeilijke wedstrijdnummer.

Tijdens de „rodeo"-dagen kan de aandacht niet altijd tot het uiterste gespannen zijn. Een aardig intermezzo vormt het kiezen der schoonheidskoningin van de Indiaansche meisjes, die naar het cowboyfeest zijn saamgestroomd. Op de foto links: de zestienjarige Nina Mininick uit Yakima, leerlinge van 'n lyceum, die tijdens de „rodeo" te Pendleton, in den staat Oregon, tot koningin werd uitgeroepen.

De Indianen in hun schilderachtige kleederdracht geven aan de „rodeo's" een apart tintje. De romantiek van het geheel spreekt door hun aanwezigheid des te sterker. Dat zij de verrichtingen der cowboys ook met spanning volgen, valt op te maken uit borenstaande foto, waar 'n Indiaan met z'n vrouw, over de balustrade geleund, den wedstrijd der „bleekgezichten" volgt. Weken nadien vormt de „rodeo" nog het gesprek van den dag.

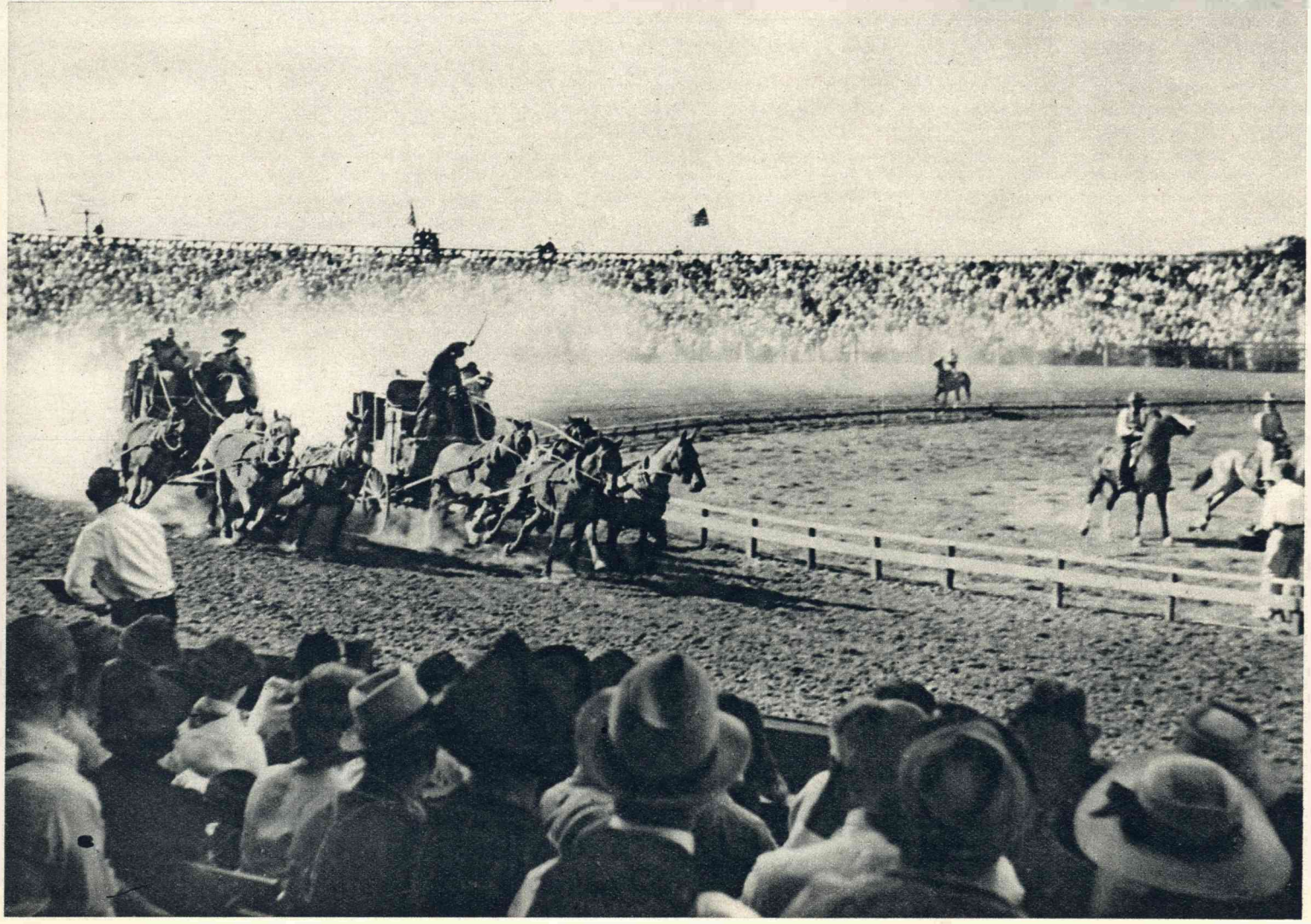

De oude glorie herleeft in die dagen. De romantiek van weleer, toen de postkoetsen nog door de eindelooze prairie rolden, voortgetrokken door vurige paarden, terwijl struikroovers het leven der reizigers belaagden. De wedstrijd tusschen die oude postkoetsen vormt thans een der hoogtepunten der „rodeo's". Dat het daarbij niet aan dramatische spanning ontbreekt getuige nevenstaande foto.

KATJESSPEL

door Niels Hammerskund

Het meisje bracht een sfeer van moderne romantiek en geuren van viooltjes mee naar de enorme houtwerf van Jelle Borgson, waar de gure wind door de hoog opgestapelde boomen floot. Zij heette Inge Borgson en was slank, knap en donker. Baas Borgson stelde haar voor als een nichtje uit Stockholm en het was Knud Fritjof een raadsel, wat zoo'n mondain stadsdametje bewogen kon hebben de gezellige hoofdstad te verlaten, om zich in het gure herfstgetij te komen vervelen in een kille negorij als Ackgund.

„Een gril," verklaarde baas Borgson schouderophalend. „Die moderne meisjes komen op de dolste invallen."

Inge zelf beweerde ernstig, dat de stad haar benauwde en dat zij frissche krachten kwam opdoen om bestand te zijn tegen het drukke winterseizoen. Het kon heel goed zijn, dat zij het meende, maar Knud Fritjof vond, dat zij blaakte van gezondheid en levenslust en zoo'n voorbereidingskuur heelemaal niet noodig had. Inge Borgson behoorde tot een soort meisjes, die hij niet kende. Zij sprak met kennis van zaken over allerlei ingewikkelde dingen op het gebied van kunst, sport en techniek, rookte, ging onvrouwelijk gekleed en deed hem in veel opzichten denken aan een kwajongen. De eerste dagen vond hij haar verschijning machtig interessant, doch toen zij zich na een week in een leeren vlottersbroek en 'n blauw gestreepten houthakkerskiel op de werf vertoonde, stond hij paf van verbazing en ergerde zich.

„Wat neem je me afkeurend op, Knud Fritjof ?" vroeg zij zonder de minste verlegenheid.

Knud werd rood tot achter zijn ooren. „Ik zag niet zoo gauw wie je was," stotterde hij. „Is dat de nieuwste damesmode ?"

Het meisje lachte. „Er loopen toch wel meer vrouwen in deze streek zoo gekleed ?" vroeg zij en liet hem twee rijen parelwitte tanden zien, waardoor hij het angstige gevoel kreeg dat zij hem zou bijten, als hij haar tegensprak. Toen draaide zij hem den rug toe en slenterde fluitend naar den waterkant.

Jelle Borgson zat in zijn kantoortje — een klein, kaal vertrek, dat meer had van een opzichterskeet dan van het privé-heiligdom van een houtmagnaat, die jaarlijks voor millioenen Zweedsche kronen aan boomen verhandelde. In weerwil van zijn nog immer wassenden rijkdom was hij in uiterlijk en manieren dezelfde man gebleven, die hij veertig jaar geleden was, toen hij als houthakker begon aan den oorsprong van de Dal Elf. Hij droeg nog steeds zware laarzen en een leeren vest en zijn gedragingen waren nog even hoekig en onbehouwen als voorheen.

In het van versche houtgeuren doortrokken kantoortje drongen twee vroolijke stemmen door — die van Inge en Knud Fritjof, zijn jongen bedrijfsleider.

„Ik zou die maar laten liggen," hoorde hij Knud zeggen. „Hij is groen als gras en wrang van smaak. Er zijn genoeg rijpe appels, neem liever 'n andere."

„Laat maar, ik heb hier al in gebeten," lachte Inge.

„Wel bekome het je, maar ik geef de voorkeur aan dezen."

„En mij smaakt iets wrangs nu eenmaal beter dan iets zoets."

„Vreemde smaak. Even vreemd als...."

„Welnu, als ?"

„Een zeker meisje dat ik ken."

„Dat is zeker niet bedoeld als een compliment ?"

„Ik geloof, dat jij niet van complimentjes houdt, is het wel ?"

„Och, ik ben eraan gewend," zei Inge onverschillig.

„Dat geloof ik," viel Knud Fritjof met overtuiging uit.

Jelle Borgson stond op en plaatste zich wijdbeens met zijn rug voor de kachel. Zijn wenkbrauwen waren samengetrokken in een diepe frons. Even later ging de deur open en trad Knud Fritjof binnen. Zijn oogen schitterden. Jelle Borgson keek hem onderzoekend aan en wees hem een wankelen stoel.

„Ga zitten, Knud," begon hij rustig. „Ik heb je iets te vragen. Kijk jij niet een beetje te diep in de donkere oogen van mijn mooie nichtje ?"

Knud keek hem onthutst aan. „U bedoelt ?" vroeg hij onaangenaam getroffen.

Jelle Borgson begon te lachen. „Ik weet dat je me nu 'n vervelenden ouden knar vindt," ging hij terstond daarop weer ernstig voort. „Maar we zullen mijn persoon er buiten laten. Het gaat om jou. Ik wil beginnen met een mogelijk misverstand te voorkomen. Ik heb er niets op tegen, weet je — absoluut niets. Ik wil je alleen maar waarschuwen. Je hebt een helderen kop en 'n paar stevige handen aan je lijf. En je mag gerust weten, dat ik wat met je op heb. En juist daarom.... begrijp je me, Knud Fritjof ?"

„Neen, ik begrijp u niet, baas," antwoordde Knud eerlijk. Hij wist inderdaad niet waar de oude Jelle heen wilde met zijn waarschuwing, maar zijn hartelijke toon trof hem.

„Ik bedoel," hernam Jelle Borgson langzaam, „dat ik je te goed acht voor dat katjesspel. Ik heb het nu tien dagen aangezien en ik kon het niet langer voor me houden. Je bent met je helderen kop zoo groen als gras tegenover zoo'n libertyproduct uit de stad. Laat haar links liggen, Knud, nu het nog niet te laat is. Dat soort meisjes deugt niet voor mannen als wij. Je verbeeldt je toch zeker niet, dat zooiets ooit te bewegen zou zijn zich voor heel haar leven aan de winderige oevers van de Dal Elf te vestigen ?"

Die spottende vraag joeg Knud het bloed naar de wangen. „Ik heb...." stotterde hij.

„Natuurlijk, zoover heb je niet nagedacht," viel Jelle Borgson hem droog in de rede. „Versta me goed, ik wil niets kwaads van mijn nichtje zeggen. Zij is een knap meisje, een lief meisje en voor mijn part al wat je wilt nog meer. Maar zij is ook een modern meisje en wij in Ackgund denken hopeloos ouderwets. Als hier een meisje naar een jongen kijkt, kan hij dat opvatten als een blijk, dat intiemere toenadering haar niet onwelgevallig zal zijn. Maar in de stad denken de meisjes heel anders, weet je. Zij hebben vrienden — een betrekking die hier ongehoord en onbestaanbaar zou zijn, wil een meisje haar naam niet te grabbel gooien. Ik wil daar alleen dit mee zeggen : bouw geen verwachtingen op den vertrouwelijken omgang, dien zij met je heeft gezocht, want dat is in de stad heel gewoon. Een goede verstaander en 'n half woord, nietwaar ! Als je er iets ernstigs achter zou zoeken, zou ze je uitlachen, weet je. Ik wil je slechts een blunder, teleurstelling en verdriet besparen en daarmee heb ik het mijne gezegd, Knud Fritjof."

Jelle Borgson ging weer voor de tafel zitten en Knud zat als een verlegen schooljongen tegenover hem. Inwendig was hij boos. Baas Jelle bemoeide zich met iets, dat hem niet het minst aanging. En bovendien was er geen sprake van, dat hij iets ernstigs achter dien vertrouwelijken omgang met Inge Borgson zocht. Met verbeten ergernis zette hij zich aan het werk.

Zij liepen samen langs den oever van de Dal Elf. Van „boven" kwamen de houtvlotten aandrijven — zwarte vlekken op het zilverig schuim van de wild bruisende rivier. De vlotters hadden al hun kracht en stuurmanskunst noodig, om ze in het midden van den stroom te houden en gunden zich zelfs geen oogenblik tijd, om op te zien naar het paar daar aan den kant.

Inge sloeg hun zwoegen opmerkzaam gade. „Ik zou die menschen kunnen benijden om hun sportief bestaan," zei ze plotseling in gedachten.

Knud lachte. „Ik geloof dat ze 't je graag cadeau zouden geven, Inge. 't Is een hard, ruw en gevaarlijk bestaan — ik weet er van mee te spreken."

„Heb je 't ook gedaan ?" vroeg zij belangstellend, met een vluchtig onderzoekenden blik op zijn krachtige gestalte.

„Twee jaar," antwoordde hij. „Ik ben ook van onderaf begonnen."

„Men kan het je niet aanzien, dat je 'n hard leven hebt gehad," zei ze lachend.

„Och, bij den een laat het vroeger sporen achter dan bij den ander. De man, dien je daar ziet aankomen, is nauwelijks vijfendertig en hij ziet er uit als een zestiger. Hij is sinds zijn achttiende jaar vlotter geweest en heeft menig hachelijk oogenblik meegemaakt. Kammer Nielsen is onze oudste vlotter."

„Ik weet het, ik heb hem gesproken. Eenmaal heeft hij een uur lang in den stroom liggen worstelen om aan den kant te komen, vertelde hij."

Knud knikte. „Dat is vorig jaar geweest, bij de eerste van de „Drie Gezusters" — drie stroomversnellingen achter elkaar. In den volksmond heet die plek het vlottersgraf."

Inge bleef staan en staarde aandachtig naar den wild vliedenden stroom. „Je zou niet zeggen, dat de Dal Elf zoo gevaarlijk kan zijn."

„Hij is 'n verraderlijk monster in dit jaargetijde, evenals in het voorjaar, als de sneeuw smelt op de bergen," antwoordde Knud ernstig.

Het vlot, dat door Kammer Nielsen met behulp van een langen vaarboom in het midden van den stroom werd gehouden, passeerde hen en Inge liet met de handen voor haar mond den vlottersgroet over het water galmen. „Joe-oeh....!"

Kammer Nielsen keek vluchtig op en zwaaide terug. „Ik ga overmorgen met hem mee naar Falun," wendde Inge zich af.

„Naar Falun — met een vlot ?" vroeg Knud verbaasd.

Zij keek hem even aan. „Kammer Nielsen zei, dat het verboden was een vreemde mee te nemen, maar als ik het jou vroeg...."

Knud viel haar met een krachtig hoofdschudden in de rede. „Het spijt me, maar dat kan ik niet toestaan, Inge," zei hij beslist.

„Waarom niet ?" vroeg zij met een geërgerden trek op haar knap gelaat.

„Om een voor de hand liggende reden. Het is te gevaarlijk voor een meisje. Als je man was zou ik evengoed bezwaren hebben, maar je na een waarschuwing je gang laten gaan. Jou kan ik het echter niet toestaan. Als je iets overkwam zou het voor mijn verantwoording zijn."

Inge bleef staan. Er lag een vuurroode blos op haar gelaat en haar donkere oogen schenen te vonken van boosheid. „Wat denk je wel — zie je me aan voor 'n baby ?" viel zij stampvoetend uit. „Ik weet heel goed wat ik doe en ben best in staat voor me zelf te zorgen."

„Daar twijfel ik geen oogenblik aan," antwoordde Knud rustig. „Maar toch kan ik niet toestaan, dat jij of wie dan ook zich onnoodig in gevaar begeeft."

„En als ik het toch doe ?" vroeg zij tartend.

„Dan zou ik baas Borgson vragen Kammer Nielsen te ontslaan," zei Knud ernstig. „Hij weet dat het verboden is."

Inge begon plotseling te lachen. „Toe, Knud, wees eens lief," vleide ze. „Zoo'n tochtje trekt me aan, laat me meegaan."

„Lief ?" viel hij getroffen uit. „Bij den hemel, ik wou dat je me eens iets anders vroeg, Inge. Maar dit kan ik je niet toestaan. Vraag het voor mijn part baas Borgson, maar ik neem de verantwoording niet op me."

„Ik heb het oom al gevraagd," zei ze, pruilend als 'n verwend kind, dat zijn zin niet krijgt. „Hij verwees me naar jou. Wat kan me eigenlijk overkomen ? Dat ik in het water val ? Maar ik kan zwemmen als 'n rat."

„Alles en niets kan je overkomen," antwoordde Knud onverzettelijk. „Mijn neen blijft neen, Inge. Je kunt niet alleen jezelf, maar ook anderen in gevaar brengen."

Zijn vastbeslotenheid irriteerde haar opnieuw. „Je bent 'n tiran, Knud Fridjof," zei ze rood van woede. „Adieu, ik háát je !"

Het klonk even kinderachtig als spontaan en met 'n ruk keerde zij zich om. Driftig stapte zij voort en Knud staarde haar verschrikt na. „Inge !" kwam het ontdaan over zijn lippen. Zij deed of zij hem niet hoorde en gedurende een oogenblik kampte hij met een aanvechting haar achterna te gaan en haar in zijn armen te knellen, om haar nooit meer los te laten. Maar hij beheerschte zich en liep met loome schreden verder. Pas toen hij Borgson in de verte aan zag komen, gelukte het hem het ellendige gevoel, waarmee haar uitval hem had vervuld, van zich af te zetten en zijn gelaat een onverschillige uitdrukking te geven. Baas Borgson hoefde niet te weten, dat hij zijn waarschuwing voor doovemansooren gegeven had.

Toen hij hem naderde bleef de ander staan. „Hebben jullie getwist ?" vroeg Borgson met een

onderzoekenden blik op zijn gelaat. „Ik zag Inge zooeven terugkomen en zij had 'n allesbehalve goeden zin, naar het me voorkwam."

Knud perste zijn lippen even open. „Ze wou met een vlot mee naar Falun," zei hij kortaf.

„En je hebt het haar geweigerd? Volkomen terecht, Knud Fritjof. Trek je van die booze stemming maar niets aan. Katjesspel, heb ik je gezegd. Als ze 't graatje niet krijgen waar ze toevallig lust in hebben, laten ze hun klauwtjes zien, of trekken zich knorrig terug...."

Nog namopperend verdween hij in zijn kantoortje. Dien heelen dag liet Inge zich niet meer op de werf zien. Den volgenden dag ontmoette Knud haar eenige malen, doch zij gunde hem woord noch blik. Met opeengeperste lippen en een ontdaan gevoel deed hij zijn werk. Den volgenden dag zag hij haar reeds vroeg met de motorboot erop uit trekken. Zij nam vischgerei mee en voer in stroomopwaartsche richting. Hij had er half op gerekend dat zij alles op alles zou wagen, om haar zin toch door te drijven, doch tot zijn geruststelling en blijdschap zag hij Kammer Nielsen tegen elf uur alleen met het vlot voorbij de werf passeeren.

Inge keerde niet terug voor het vallen van den avond. Knud verliet het kantoortje en bij het openen van de deur passeerde zij hem bijna rakelings, maar zij sprak geen woord. Alleen keek zij hem even aan en in den blik van haar donkere oogen lag zoo'n triomfantelijke uitdrukking, dat hij als bij ingeving begreep, dat zij 's morgens een krijgslist had gebruikt en toch met het vlot was meegegaan. Zij had de boot ergens stroomopwaarts achtergelaten, was met de trolley van de vlotters naar beneden teruggekeerd en had voorbij de werf Kammer Nielsen opgewacht. Hij klemde de tanden op elkaar en beantwoordde haar blik met een harde uitdrukking in zijn oogen. Zij glimlachte tartend en het volgende oogenblik viel de deur achter haar dicht. Verstoord ging hij het erf op.

De gevaarlijke herfststormen, die elken dag op konden steken, maakten het wenschelijk dat er zooveel mogelijk vlotten de rivier werden afgevoerd, zoolang het weer nog gunstig bleef. Knud Fritjof nam vrijwillig den vaarboom ter hand en weerde zich als elke andere vlotter. Een week lang voer hij tweemaal per dag de werf voorbij, keerde terug met de trolley en ging 's avonds doodmoe naar bed.

Op 'n morgen werd hij aan de werf opgewacht door baas Borgson. Er stond een vrij krachtige wind en de Dal Elf ging te keer als een geketende duivelin.

„Wat denk je ervan?" vroeg Borgson met een bedenkelijken blik naar de lucht.

„'t Zal nog wel gaan," antwoordde hij geruststellend. „De jongens hebben me niets gevraagd en ze zijn toch geen kinderen."

„Neen, ze zijn geen kinderen," beaamde Borgson in gedachten. Hij keek nog eens naar de lucht en keerde daarop naar zijn kantoortje terug.

Tegen elf uur dien morgen passeerde Knud voor de eerste maal de werf. De wind was nog in kracht toegenomen, maar bijzonder gevaarlijk was de tocht nog niet. Toen hij een vluchtigen blik op den oever wierp, zag hij Inge op de werf staan. Hij voelde als het ware haar blik op zich rusten, maar hij keek niet op. De wild bruisende stroom voerde hem in weinige oogenblikken buiten haar gezicht en met een zucht van verlichting keek hij om zich heen.

Over een paar dagen zou zij naar Stockholm terugkeeren. Hij voelde een vreemde pijn, als hij aan haar vertrek dacht en toch zou het hem verlichten. Zij had geen woord meer tegen hem gesproken na die harde uitlating dat zij hem haatte en als zij zich toevallig op het kantoor van Jelle Borgson bevond als hij er binnentrad, gedroeg zij zich als een gekwetste majesteit.

Tegen het vallen van de duisternis passeerde hij voor de tweede maal de werf met een vlot. Hij was de laatste van de lange processie vlotters, die dien dag voor den tweeden keer de rivier waren afgezakt. Het gieren van den wind en het krachtige bruisen van de rivier verdoofden zijn oor en de duisternis noodzaakte hem dubbel op zijn qui vive te zijn. De stroom droeg het vlot met slingerende bewegingen naar beneden. Een half uur voorbij de werf was de duisternis reeds zoo dicht, dat hij nauwelijks den steiger kon onderscheiden, die in de rivier gebouwd was. Het was de kunst het vlot zoo te besturen, dat het bijna rakelings den steiger passeerde, zoodat hij de daaraan bevestigde ijzeren ladder kon grijpen. Dan werd 't vlot aan den stroom overgelaten, die 't over de stroomversnellingen meedroeg naar beneden, waar zich een tweede steiger bevond, dien de vlotters met een electrische kabeltrolley bereikten.

In weerwil van den krachtigen stroom had Knud het vlot goed in zijn macht. Hij naderde den steiger, wierp den vaarboom neer en stelde zich op aan den kant om de ladder te grijpen. Op hetzelfde oogenblik, dat hij zijn armen strekte, gleed hij echter uit op den gladden, bemosten stam. Hij wankelde even, verloor zijn evenwicht en plofte plotseling voorover in het water. Het volgende oogenblik sloeg hij krachtig zijn armen uit. Doch tegenover 't geweld van den stroom schoten zijn krachten te kort. Hij werd meegevoerd, naar beneden getrokken en weer omhoog gedrukt. Hij zag geen vlot en geen steiger meer, maar tegen den duisteren avondhemel onderscheidde hij nog duidelijk den rotsigen rug van de eerste der „Drie Gezusters". Begrijpend dat hij gevaar liep door den stroom verpletterd te worden tegen het rotsgevaarte, deed hij nog een wanhopige poging om buiten het bereik te komen van zijn krachtigen greep. Maar daarvoor was 't reeds te laat. Het volgende oogenblik voelde hij zich opgenomen en werd hij ruw neergesmakt op de rots, die zich als 'n eilandje in de honderd meter breede rivier verhief. Hij klemde zich vast en slaakte 'n uitroep van verlichting. Hij was voorloopig althans gered en als men aan de werf of in Falun zijn verdwijning spoedig genoeg opmerkte, kwam hij dit gevaarlijke avontuurtje waarschijnlijk zonder kleerscheuren te boven. Maar in weerwil van zijn optimistische verwachtingen huiverde hij even, toen hij aan den naam dacht, dien de volksmond aan deze plek gegeven had: het vlottersgraf....

Inge Borgson was dien avond de eerste, die Knud Fritjof miste. Knud had haar niet opgemerkt, maar zij had hem ook voor de tweede maal dien dag met zijn vlot de werf zien passeeren. Naarmate het donkerder werd wies de wind in kracht en toen het tegen acht

De bergstorting nabij Los Angeles

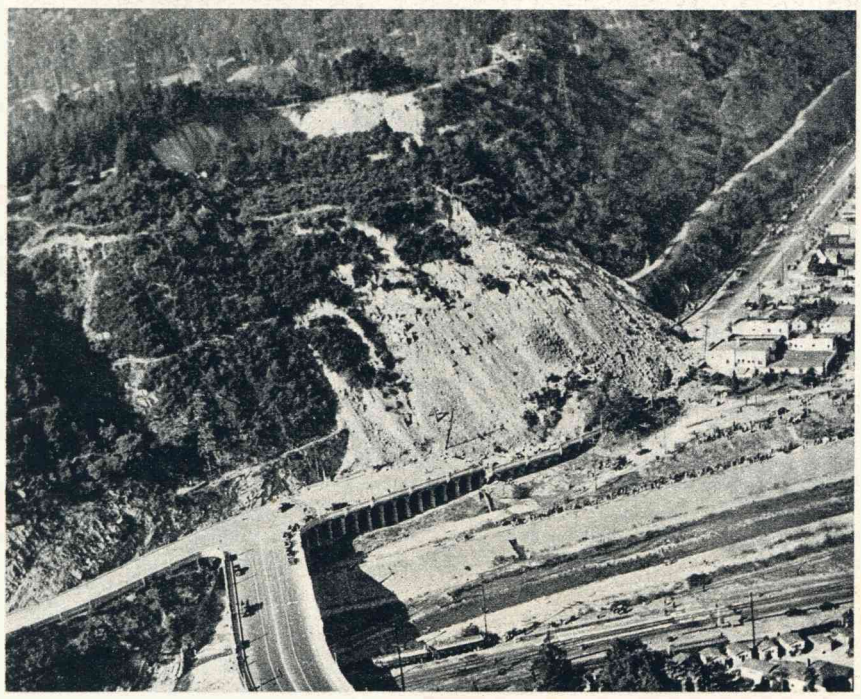

Nabij Los Angeles in Elysian Park heeft geheel onverwacht een geweldige bergstorting plaats gevonden, welke een brug en een gedeelte van den grooten auto-weg vernielde. Wij plaatsen op deze pagina enkele opnamen, welke een duidelijk beeld geven van de aangerichte schade.

Een juist passeerende politie-auto kwam in de knel. Persoonlijke ongelukken deden zich wonder boven wonder niet voor.

Een opname van de brug, welke over eenige tientallen meters vernield werd.

uur liep en het geweld van de Dal Elf de lucht vervulde met beangstigende geluiden betrapte zij zich op een onrustig gevoel bij de gedachte aan den man, dien zij in haar drift beweerd had te haten.

Rond 't groote, sterk gebouwde en behaaglijk ingerichte huis van haar oom gierde huilend de wind. Zij luisterde, keek naar de klok en vroeg zich af waar Knud zich zou bevinden. Het volgende oogenblik zei zij tot zichzelf dat het haar onverschillig liet waar hij zich bevond en keerde zij tot haar lectuur terug. Jelle Borgson zat bij den haard en was in zijn krant verdiept.

Plotseling liet haar voorgewende onverschilligheid haar in den steek. De onrust overmeesterde haar, maar tot geen prijs zou zij haar oom hebben willen bekennen dat zij bezorgd was om zijn bedrijfsleider. Onder een voorwendsel verliet zij het vertrek, hulde zich in een regenjas en sloop het huis uit. De werf lag dichtbij en tegen den adembenemenden wind opworstelend begaf zij zich allereerst naar Knud's woning. Zij was niet verlicht en met een snel groeiend gevoel van angst keerde Inge op haar schreden terug.

Aan 't eind van de werf lag Knud's kantoortje. Met gespannen verwachting zocht zij den weg tusschen de hooge houtstapels. De wind blies er doorheen met een spookachtig geluid, dat haar een huivering van vrees langs de leden joeg. Plotseling bleef zij teleurgesteld staan. Ook het kantoortje was onverlicht en het stond dus vast, dat Knud nog niet was teruggekeerd. Zij dacht aan den woesten stroom, aan het noodlottige vlottersgraf en aan de gevaren die daar loerden. En toen werd zij bevangen door een hevigen angst. Nog dacht zij er echter niet aan iemand deelgenoot te maken van haar vrees. Opnieuw ving zij een worstelstrijd aan met den wind. Koortsachtig dacht zij na. Wat kon zij doen, om zich zekerheid te verschaffen aangaande Knud's veiligheid ? Een trolley nemen en in Falun naar hem gaan informeeren ? Het leek haar de beste oplossing, wilde zij haar vrees omtrent zijn lot geheim houden. Wonderlijk genoeg dacht zij geen oogenblik aan het meest voor de hand liggende verbindingsmiddel : de telefoon.

Kortbesloten begaf zij zich naar de trolleyloods. Zij nam de voorste, schakelde den stroom in en wierp de rem los. Suizend reed het platte, vierwielige voertuig over de rails en als een spook zoo geheimzinnig, bleek en somber, liet zij zich ineengedoken meevoeren. De opkomende maan wierp 'n bleek schijnsel over de rivier. De witgekopte golven wierpen, voortgezweept door den wind, hun schuim hoog in de lucht, waar het uiteen spatte in duizend zilveren sprankels. Zij keek ernaar met een zorgelijken blik — geheel vervuld van haar angst, dat Knud Fritjof iets overkomen zou zijn.

Pas toen zij de stroomversnellingen naderde werd zij opmerkzamer. Zij keek scherp uit naar de plek, die men het vlottersgraf noemde — met een geringe maar dwaze hoop, dat Knud's vlot hier vastgeloopen kon zijn en dat hij gedoemd was geweest aan den tegenover liggenden oever af te stappen. Plotseling doorliep haar een schok. Onduidelijk teekende zich de rotsige verhooging van de rivierbedding in 't maanlicht af — overspoeld door den golfslag, die er een bed van schuim op achterliet. En daarop verhief zich de wankelende gedaante van een man, die de trolley moest hebben zien aankomen en met een wanhopig armgezwaai haar aandacht trachtte te trekken. Zij remde, de trolley stond stil en met beide handen aan haar mond zond zij den vlottersgroet over den branden den stroom. „Joe-ooh....."

Geen oogenblik verkeerde zij in twijfel, of het was Knud Fritjof, die zich daar in zoo'n hachelijke positie bevond. Een gevoel van vreugde doortrilde haar bij de gedachte, dat zij het was die hem gevonden had. Nog eenmaal zond zij een bemoedigenden kreet over het water, hoewel zij eraan twijfelde, of hij haar hooren kon. Toen schakelde zij den stroom over, zette den motor aan en reed terug naar de werf.

Tien minuten later viel zij als een verschrikking de huiskamer van Jelle Borgson binnen — doodsbleek, met verwarde haren en trillende lippen. „De groote motorboot !" riep zij ademloos uit. „Knud is in gevaar. Het vlottersgraf — vlug !"

Zij wankelde van uitputting en emotie, maar daarop lette Jelle Borgson niet. Hij greep de telefoon, gaf een bevel en rende het vertrek uit. Kort daarop hoorde zij boven het geraas van den storm uit het zware getjoep van de groote motorboot over het water weerklinken, naargeestig weerkaatst door de hooge houtstapels. Het geluid stierf weg en daarop ving zij een zenuwachtige wandeling aan door het vertrek. Er verstreek anderhalf uur vol ondraaglijke spanning, totdat zij eindelijk weer 'n welbekend lawaai opving — den weerbarstigen harteklop van den motor, die haar in de ooren klonk als hemelsche muziek. Zij snelde naar buiten en halverwege de werf ontmoette zij een paar vlotters.

„Knud Fritjof ?" hield zij hen hijgend staande.

„Gezond als een visch, naar het zich laat aanzien," lachte een der mannen. „De baas brengt hem thuis, hij is alleen doorweekt van het water."

„Den hemel zij dank," fluisterden haar bleeke lippen.

Knud Fritjof zat in zijn kamer — verwarmd, verkwikt en weer geheel de oude. Nauwelijks anderhalf uur geleden was hij aan den dood ontsnapt, maar de mannen aan de Dal Elf zijn gewoon aan ernstige gevaren en laten er zich niet door uit het veld slaan of van hun goede gewoonten afbrengen. Hij dacht aan Inge — met een hart dat trilde van warme dankbaarheid. Morgen zou hij haar bedanken — voor vandaag was het reeds te laat.

Er werd aarzelend aan de deur geklopt en verwonderd keek hij op. Baas Borgson had hem juist verlaten en op dit tijdstip kwamen er nooit bezoekers. Langzaam ging de deur open. Inge trad binnen — haar gelaat was betraand en er lag een aarzelende, bijna bedeesde uitdrukking in haar oogen. Het was zoo'n geheel andere Inge, kwam het hem voor, zóó ernstig en echt meisjesachtig, dat hij verwonderd vergat op te staan en met zijn armen op de leuningen van den stoel afwachtend naar haar opkeek.

„Knud Fritjof, ik kom je vergeving vragen," begon zij haperend.

„Vergeving — mij ?" vroeg hij verbaasd.

„Ja, ik ben heel onaardig tegen je geweest en ik heb eindelijk ingezien, dat je alle reden had om me te verbieden met de vlotters mee te gaan."

Hij kreeg een gevoel alsof zijn hart opsprong. Over zijn ernstig gezicht trok een glimlach. „Waarom was je zoo bezorgd om me, dat je er in dit noodweer op uit trok om me te zoeken ?" vroeg hij. „Zei je niet dat je me haatte, Inge Borgson ?"

„Dat was leelijk van me, ik meende het niet," slikte zij zenuwachtig, terwijl een donkere blos haar wangen kleurde. „Waarom, vraag je....? Omdat ik je liefheb, Knud Fritjof," klonk het fluisterend van haar lippen.

GROOT ROTTERDAM

KANTOOR: STATIONSWEG 24 - ROTTERDAM
TELEFOON INTERCOMMUNAAL 50540 - GIRONUMMER 101981

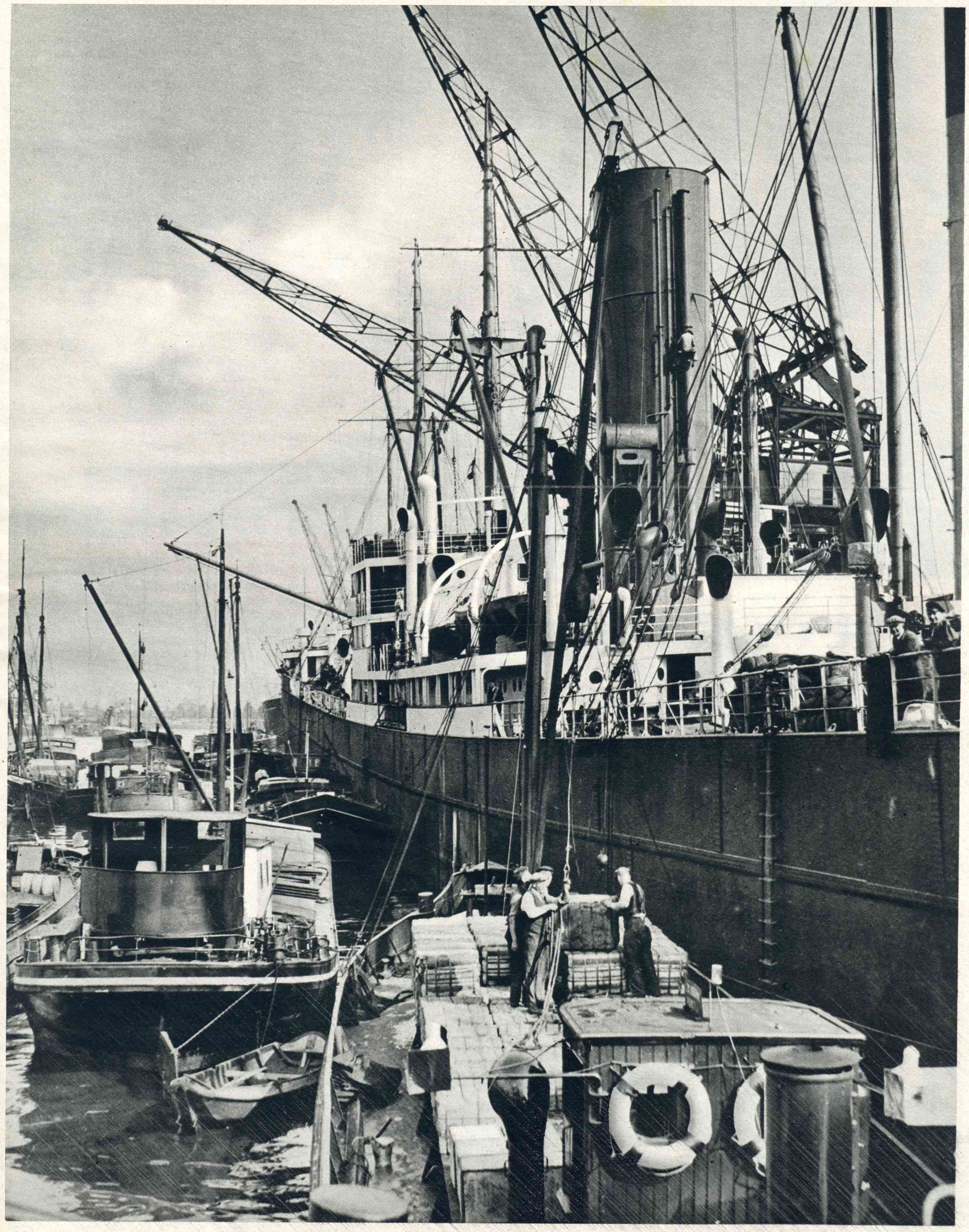

WIJ WENSCHEN VOOR 1938: VEEL DRUKTE IN DE HAVENS!

(Foto van de Merwehaven te Rotterdam)

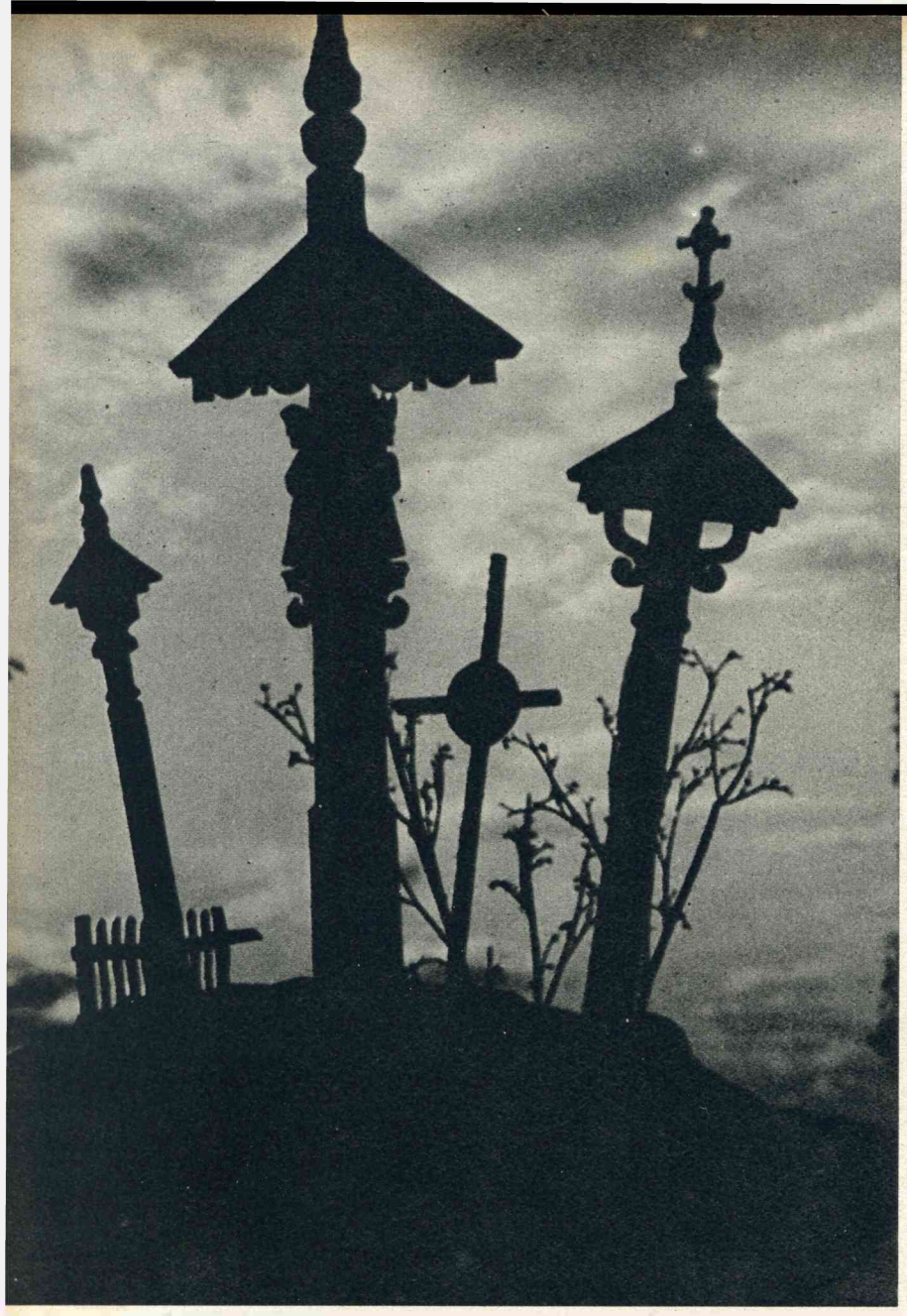

Typen van kruisen te Kaunas in Litauen.

IN HET LAND DER ☆ KRUISEN ☆

Reisindrukken uit Litauen

Nacht zonder duisternis

Kaunas in een warmen zomernacht doet bijna aan de tropen denken. De zon gaat nauwelijks onder en haar warmte blijft ook dan nog zwaar over de stad hangen. Uit de Njemen en haar dichtbijliggende zijstroomen komt een damp los, die als een warm, vochtig waas de nauwe stegen van het ghetto, de oude jodenstad, en de breede straten der nieuwe wijken vult en al de lage kleine huizen binnenkruipt, uit wier opengespalkte vensters luide stemmen klinken van de menschen, die den ochtend afwachten om te gaan slapen.

De meesten zoeken koelte buitenshuis. De nachtelijke straten zijn vol menschen, ofschoon het plaveisel nog brandt onder de voeten, alsof de pas ondergegane zon daaronder nog stond te gloeien. Onder de boomen, door de droogte ontbladerd, schuilen de burgers bijeen en praten luidruchtig, roepend en gesticuleerend met een levendigheid, die men meestal aan zuidelijke volken toeschrijft. Het is, alsof de nacht hen opgewonden maakt.

Maar de liederen, die men overal van verre en van nabij hoort klinken, zijn zonderling zwaarmoedig en droef. In deze Littausche volkswijzen klinkt nog de melancholie van de lange jaren zonder vrede en vreugde, geleefd onder het juk van den verdrukker.

Aan het einde van de Allee der Onafhankelijkheid rijst de Russische kerk met haar uivormige koepels droomerig en fantastisch in den nacht omhoog. Zij herinnert aan het rijk der Czaren, dat soldaten, gouverneurs en popen zond om deze verre gewesten van het keizerrijk in rust te houden onder de macht van het zwaard en het ontzag der hiërarchie. Maar terwijl in Rusland zelf tallooze kerken verwoest werden, heeft hier het volk, zelfs in de felle dagen van zijn bevrijding, dit groote monument van den Russischen godsdienst onberoerd gelaten.

Wanneer achter de golflijn van de verre heuvels in het oosten een helderder licht begint op te stijgen, worden de straten leeg. De lantarens van de straatverlichting, die in dit seizoen niet veel dienst doet, gaan uit. Goênacht roepend tegen de buren, sluiten de vrouwen vensters en gordijnen voor het daglicht toe. De torenklok van het plein, waar de Onbekende Soldaat rust, slaat één na middernacht. De ochtend, die over de stad rijst, lijkt op het vallen van een avond.

Bij het monument van het Vaderland staan, in het stille licht van den nieuwen dag, de donkere kruisen klaar en streng afgeteekend, als een getuigenis van geloof in de vrije en sterke toekomst der Littausche natie.

Kruisen op de heuvels.

Uit de lage vallei, waarin de hoofdstad Kaunas geborgen ligt, leiden tal van wegen, die den loop van de Njemen en haar zijrivieren volgen, het land op en spoedig stijgt men omhoog tusschen golvende heuvels. Het eerste eentonige uitzicht opent zich nu over vruchtbare hellingen en dalen, die zich eindeloos uitstrekken, wisselend van goudblonde korenakkers en bijna zwarte dennebosschen. Op elken heuveltop ligt een klein dorp om een hoogen toren heen als een vogelnest op een dak.

Het landschap is wijd en stil. En in die plechtige rust rijzen overal, langs de eenzame wegen, donkere, slanke kruisen omhoog. Soms is het een eenvoudig, naakt kruis, hoog en smal, alsof er een groot slagzwaard met de punt in de aarde geplant staat. Maar dikwijls hebben deze kruisen den typischen Littauschen stralenkrans, die zich tusschen de armen van het kruis uitbreidt als de bladen van een opengebloeide bloem of als een krans van zonnestralen, zoodat het kruis tegelijk het zinnebeeld van een stralende zon is, die haar triomfeerenden glans naar alle zijden uitzendt.

In plaats van de huiselijke Littausche boeren treft men langs de landwegen somtijds zigeuners aan, die hun tenten opslaan aan den oever van een rivier. Mannen, vrouwen en kinderen liggen verspreid over de weide tusschen hun paarden en wagens en heel hun povere have, die men met één oogopslag overziet : dekens, lompen, kookgerei, paardentuig, hooi en een zak met aardappelen.

Bij een van die kampen kwam de leider, een donkere man van om en bij de vijftig, ons tegemoet en vroeg met een hoofschen groet om een paar sigaren, terwijl een roetzwart oud wijf, met een bonten doek om het hoofd, aanbood ons de kaart te leggen of de hand te lezen. Een jongere vrouw, met een rozenkrans om den bruinen hals, zat op den grond gehurkt een vuurroode jurk te naaien en scheen niets te zien of te hooren, misschien al droomend van den aanstaanden marktdag in het naburige dorp, waar zij furore zou maken. Ook zij had een spel vuile en verscheurde kaarten naast zich liggen. Toen ik vroeg, of zij aan de kaarten geloofde, toonde zij lachend haar witte tanden en antwoordde wijs : „Gelooven of niet gelooven is voor mij hetzelfde. Maar het kan zijn, dat degene, wien ik de toekomst voorspel, wèl aan mijn woorden gelooft."

Een jonge kerel, die een korf zat te vlechten, ging de jongens en meisjes van het kamp bijeenroepen om voor ons te zingen. Schril klonk hun lied over de weide en het water : een zonderlinge wijs in een onbegrijpelijke taal, grillig en droefgeestig, waarin men, zonder woorden, toch iets van de eindelooze en doellooze zwerftochten der zigeuners verstond. En inééns begon ergens een kind te huilen, een baby, die tusschen hooi en lompen onder een van de wagens lag en alleen zijn schreiend gezichtje toonde, vuilzwart en bedekt met vliegen. Het zwerverslied, dat zijn levenslied zou zijn, had zijn kinderslaap gestoord....

FREYR

Het kruis, dat een driesprong op 't platteland beheerscht.

Een gezicht op de stad Kaunas.

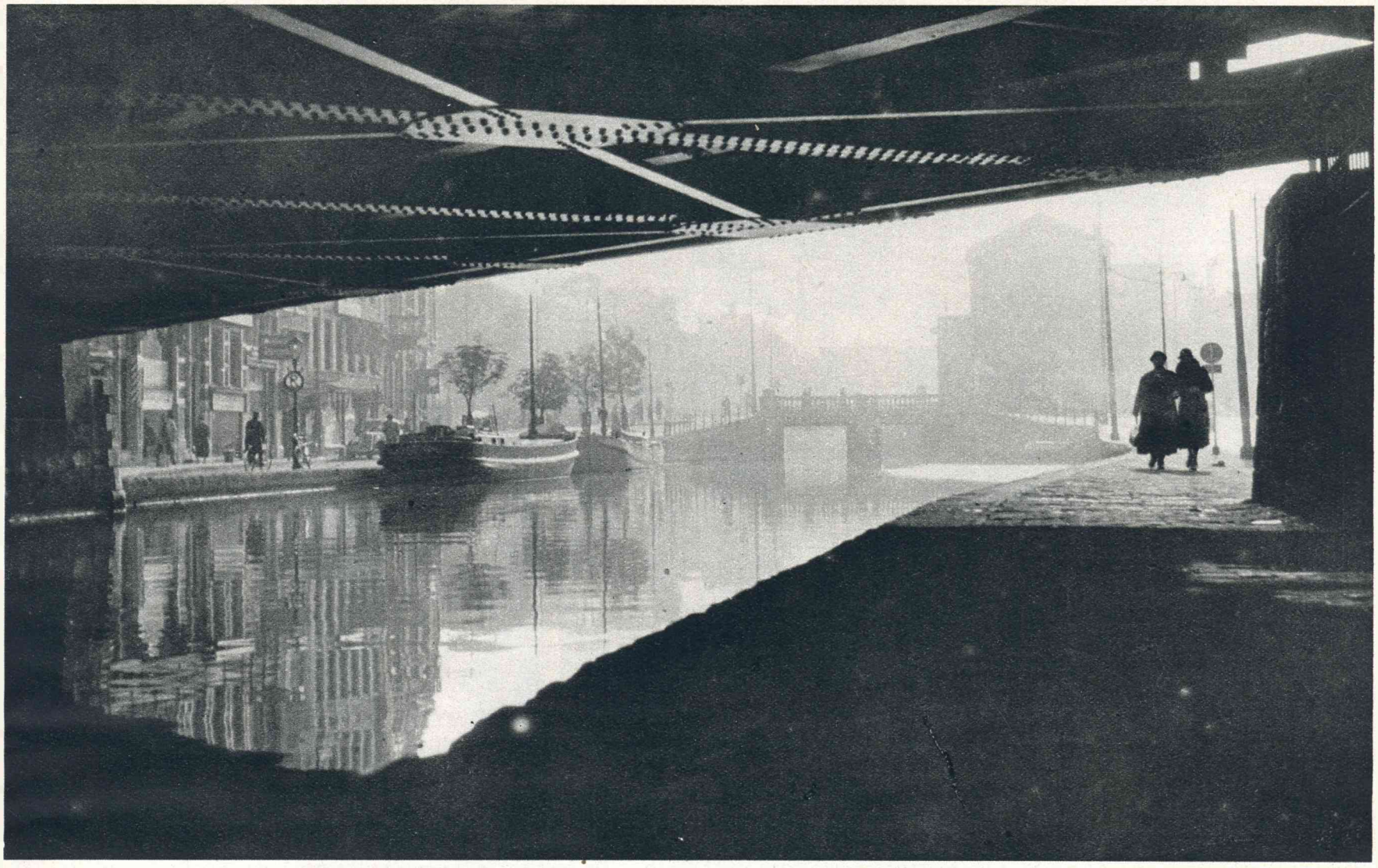

OUDEJAARSAVOND AAN DE SCHIE

Er komt een tijd, dat deze kieken niet meer kunnen worden vervaardigd, daar de Delftsche Poort verrold en de Schie gedempt zal worden. Bewaart deze pagina dus goed, lezers, zij krijgt waarde in de toekomst!

De kroning van de jonge koningin Victoria. Rechts: de lords die de kroningsattributen dragen, zooals de kroon, den schepter, de zwaarden en den rijksappel. De kroning van George VI, welke onlangs plaats had, heeft de regisseur Wilcox als voorbeeld genomen.

Victoria de Groote

PERSONEN:

Koningin Victoria . . . . . Anna Neagle
Prins Albert . . . . . Anton Walbrook

Productie: R.K.O.-Radio-film. Regie: Herbert Wilcox

Het is geen louter toeval, dat eerst thans tooneelstukken en films over deze sympathieke en beminnelijke vorstin verschijnen. Er moet een bepaalde tijd na den dood van vorstelijke personen verstrijken, wil het recht op hun persoon „vrij" zijn. Voor haar is dat moment nu aangebroken en daarom ook, dat er geen enkele van de negen kinderen, die Victoria had, in de film optreedt.

Is deze film in haar geheel een monumentaal prachtstuk, voor Anna Neagle in het bijzonder is het inderdaad een triomf. Zij geeft hierin blijk een werkelijk groot actrice te zijn. De opgave, welke zij had te vervullen, was moeilijk en zwaar, doch zij heeft die opdracht op een werkelijk koninklijke wijze uitgevoerd. Deze film is een tamelijk getrouwe copie van het leven van koningin Victoria. Alle belangrijke phasen, welke daarin voorkomen, zijn in deze film uitgebeeld. Haar huwelijk met prins Albert, die later den bijnaam kreeg van Albert den Goeden (hierin subliem vertolkt door Anton Walbrook) is

Anna Neagle als de jonge koningin Victoria, met het lint en de versierselen van de orde van den Kouseband, de hoogste onderscheiding van de Engelsche kroon.

Het verscheiden van prins Albert, een gebeurtenis, welke koningin Victoria aanvankelijk zoo aangreep, dat zij de belangstelling voor alles wat om haar heen voorviel verloor.

geschriften als leidraad zijn gebruikt, maar ook de zeer voorname factor, dat zoo veel mogelijk historische gebouwen tot achtergrond dienden, geven aan dit filmwerk een zeer bijzonder cachet. De geheele film is beschaafd, voornaam en hier en daar uiterst gevoelig, zonder valsche sentimentaliteit. Zóó moet deze vorstin geleefd en gewerkt hebben. Zóó moet zij zijn geweest in haar jeugd en in haar hoogen ouderdom. En hoewel uit den aard der zaak zeventig lange jaren in twee korte uren moesten worden saamgedrongen, zoo krijgt men na het zien van deze film toch een volledigen indruk van deze koninklijke vrouw, die haar leven lang een zware kroon met eere droeg. Ook de historische figuren, die om haar heen gegroepeerd zijn, zooals : Disraeli, Palmerston, Gladstone, Melbourne, Canterbury, Peel en vele anderen zijn voortreffelijk getypeerd en completeeren meesterlijk. Opmerkelijk voor een Engelsche film is verder, dat zij zich niet in onbelangrijke, vervelende details verliest, maar dat zij steeds, krachtig en zoo kort als maar eenigszins mogelijk is, tot de kern van ieder feit doordringt. Daardoor blijft men tot den laatsten meter hevig geïnteresseerd en geboeid. In figuurlijken en letterlijken zin is het dan ook een film van koninklijke allure, welke terecht in Venetië met den grooten zilveren beker werd bekroond

Victoria de Groote voor haar 60-jarig regeeringsjubileum, zooals zij door Anna Neagle werd uitgebeeld. Houding, uitdrukking en gebaar zijn buitengewoon raak en zuiver getroffen, zoodat de geheele figuur bijna een incarnatie is van de vorstin.

een van de eerste en ongetwijfeld meest belangrijke gebeurtenissen in haar leven. Het werd een ideaal huwelijk, dat een stempel van groote waarde drukte op haar geheele regeeringsperiode. En die periode was lang en zegenrijk, want zij was een der weinige vorstinnen, wie het gegund was, haar diamanten regeeringsjubileum te herdenken. Dit laatste is in de film geaccentueerd door dat feest in kleuren weer te geven. Dat was een zeer dankbaar gedeelte, daar de pronk en praal van het Engelsche hof zijn weerga op de wereld bijna niet vindt. En niet alleen het feit, dat bijna uitsluitend officieele documenten en

Een gezellig avondje bij koningin Victoria (Anna Neagle). Achter haar, steunend op de canapé, prins Albert (Antoon Walbrook) de echtgenoot van de vorstin, die haar met zijn groote gaven van geest en hart zijn leven lang terzijde stond, doch er maar niet in slaagde, de antipathie en het verstokte conservatisme van het Engelsche hof te overwinnen.

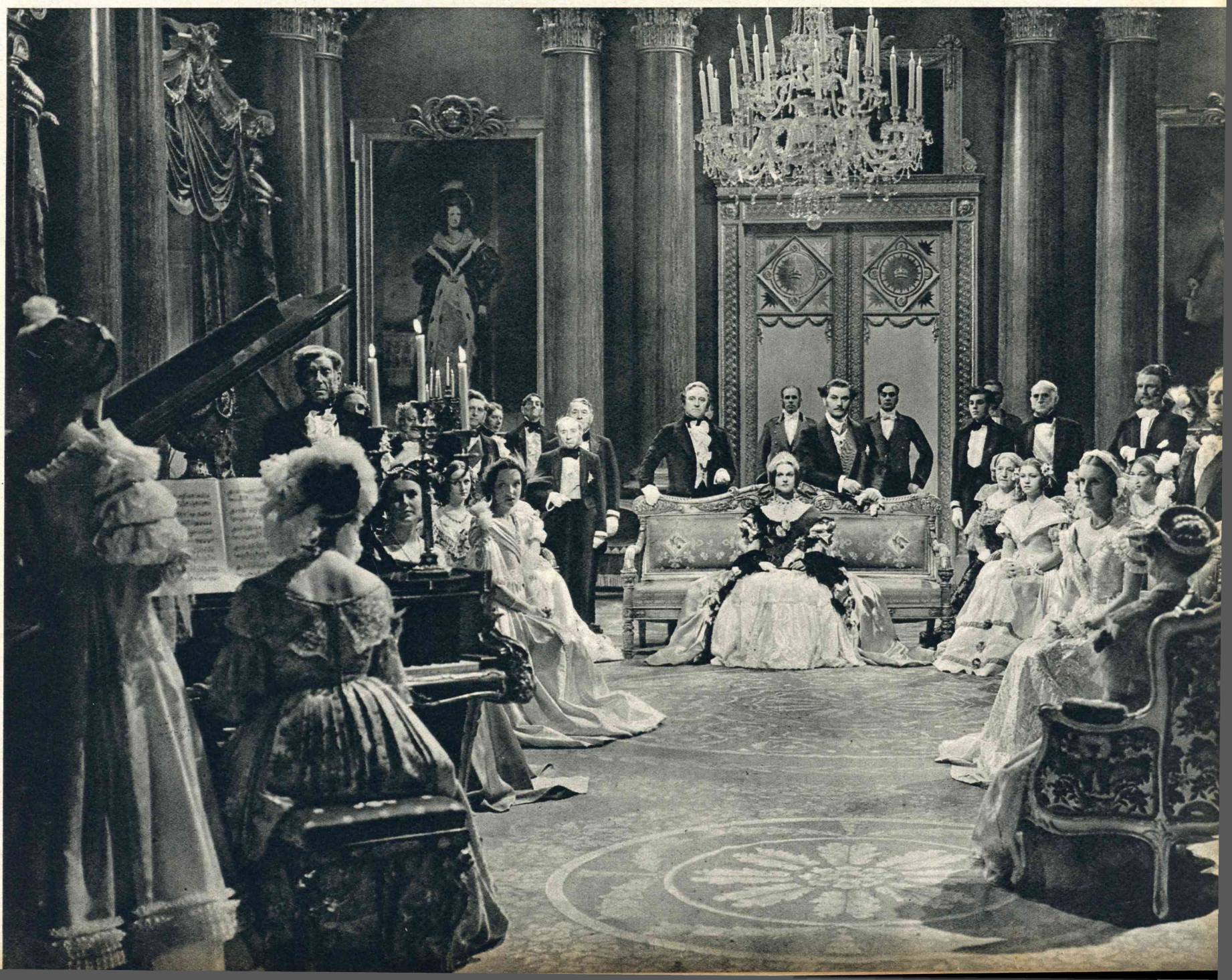

POOLSCHIP IN HET IJS

Koningin Elisabeth van Engeland bezoekt in gezelschap van haar dochter, kroonprinses Elisabeth, een sprookjesspel in het Holborn Empire Theater te Londen.

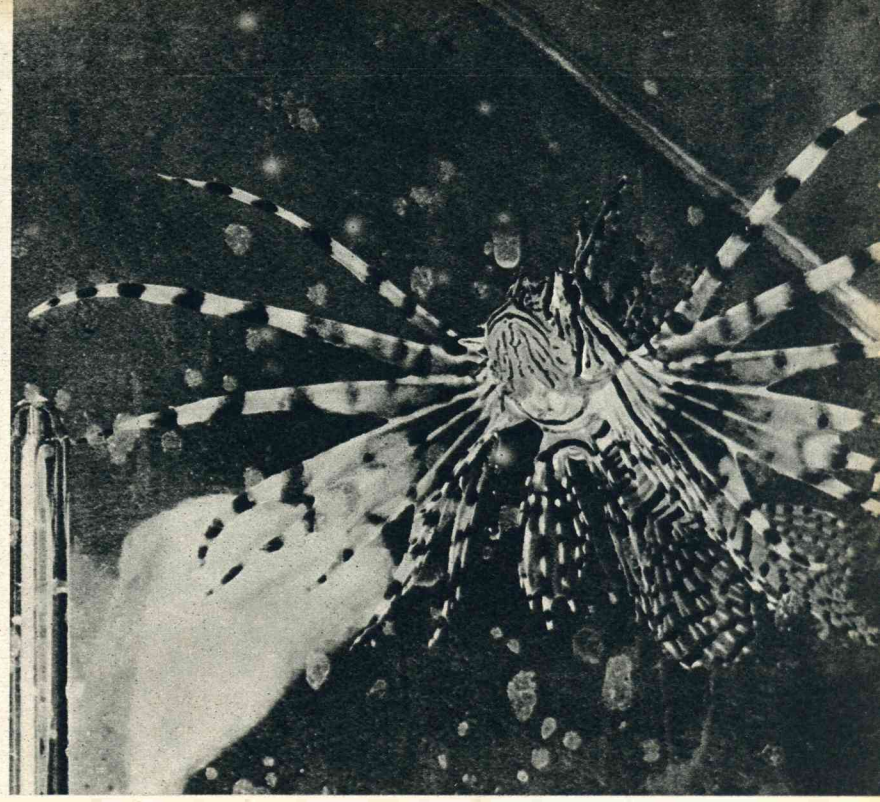

Het Londensche aquarium bezit thans een schorpioen-visch, afkomstig uit den Stillen Oceaan. De vinnen van dezen visch staan in directe verbinding met gifklieren — een wond, welke door zoo'n vin aan een mensch wordt toegebracht, kan doodelijk zijn.

Te Londen bestaat een firma, welke uit Florida jonge krokodillen importeert voor aquarium-liefhebbers. De jongedame op onze foto schijnt zich nogal met deze griezelige diertjes te kunnen amuseeren.

Inboorlingen van Trinidad met hun eigenaardige souvenirs, die ze op den aanlegsteiger der groote oceaanschepen aan de toeristen trachten te verkoopen.

Zilveren steenen van de Willemskade.

ZILVEREN ZON
OP 'T WINTER-WATER

OPNAMEN AAN DE MAASKADEN TE ROTTERDAM

Het donkere licht (Willemskade).

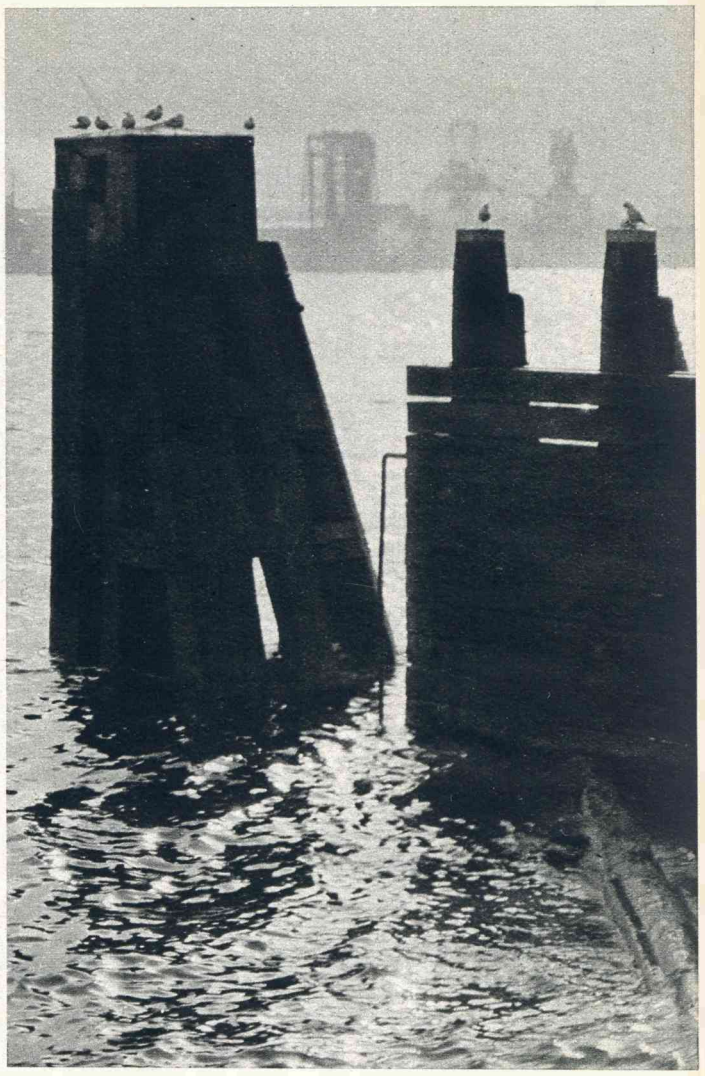

Zwart en wit!

Starend over 't zilv'ren water.

Scheepjes op den zilveren stroom.

Schittering over vloed en kade.

....EN EEN NIEUWJAARSWENSCH

Het was op een dier korte, laatste dagen
Van 't oude jaar.... De hemel, grijs en wijd,
Welfde over 't water, dat lag uitgespreid,
Met teed're golfjes, die de schepen dragen.

Toen, eensklaps, door de neev'len scheen de zon,
Die felle glansen legde op vloed en kade:
Een nieuw geluk, dat altijd komt te stade,
Een jonge vreugde uit een wonderbron!

O, moge dikwerf in het nieuwe jaar
De zon van vreugd plots door de wolken schijnen
Van 't eigen hart, zoodat de zorg verdwijne
Voor 't licht der hope, schitterend en klaar!

H.

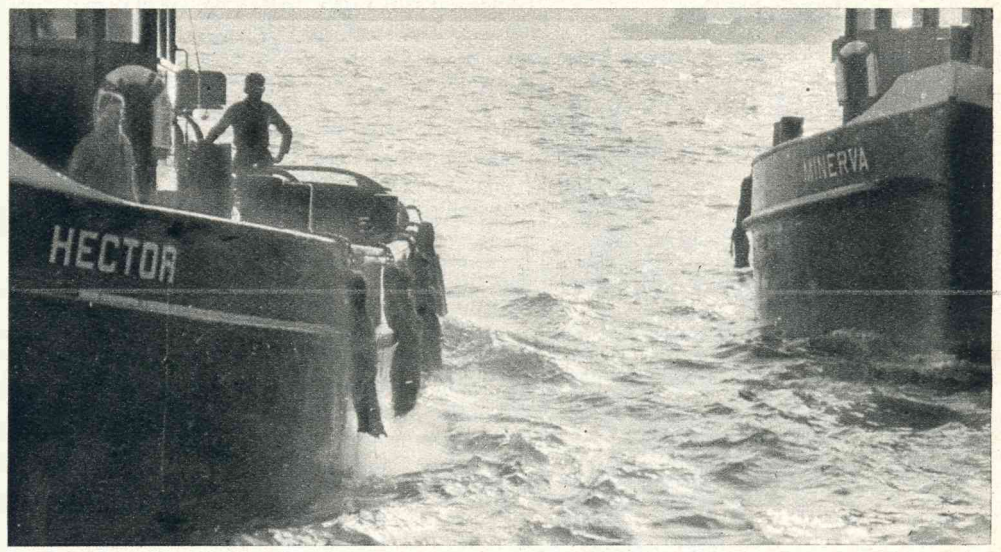

„Hector" en „Minerva" ontmoeten elkaar!

De wondere lichtval.

Klokken galmen, sirenes loeien, stoomfluiten snerpen door den winternacht, vreugdeschoten weerklinken alom.

Met geluid wordt 't jonge jaar ingezet, geluid zal om ons heen zijn, elken dag van de 365, die vóór ons liggen. We noemen het = ontstemd = lawaai, als 't ons hindert bij ons werk, maar begroeten het met vreugde in de gezelligheid onzer huiskamers. Daar brengt het ons de stem van verre landen, de streeling van muziek en zang, de geestelijke ontspanning van hoorspel en voordracht. Geluid in zijn aangenaamsten vorm komt tot ons via het radio-toestel, waarin The Bell Telephone Mfg. Co. zestig jaar ervaring van geluidsoverbrenging-langs-electrischen-weg verwerkte. Ook in 1938 zal de kenner zeggen:

Voor sonoriteit en selectiviteit:

Radiobell

Vraagt inlichtingen en demonstratie bij de
BELL TELEPHONE Mfg. Co.
Scheldestraat 160-162, Den Haag,
Tel. 772110, bij Uwen radiohandelaar of
bij de Alg. Ned. Radio Unie N. V.,
van Limburg Stirumlaan 20, Amersfoort,
Telefoon 842, en hare districtskantoren:
Almelo, Volkerinkstraat 3, Telef. 3330
Bergen op Zoom, Koevoetstr. 43, Tel. 48
Deventer, Pikeurbaan 44, Telef. 2715
Groningen, Oosterstraat 46, Telef. 2901
Leeuwarden, Schrans 131, Telef. 4962

HET ZAL JE BEROUWEN

DOOR KEY MARYS

Ronney Smith zette het portret van Muriel en kleine Dickie op het nachtkastje naast het bed, wierp zijn uniform over een stoel en kroop geeuwend onder de dekens. Het was negen uur, hij had een vlucht van zeven uur achter den rug en moest er morgenvroeg om zes uur weer uit. Het was stil op het vliegveld en slechts heel zwak drong het stadsrumoer van Durban tot hem door. Voor hij zijn oogen sloot wendde hij zich een paar maal van de eene op de andere zijde. Op geen enkel vliegstation gelukte het hem spoedig in slaap te komen, hoe vermoeid hij ook was en nergens sliep hij verkwikkender dan in zijn eigen bungalow in de buurt van East-Londen.

„Overmorgen," beloofde Ronney Smith zichzelf en daarop dutte hij in.

Een gebons op de deur deed hem verschrikt ontwaken. „Kom maar binnen," schreeuwde hij. Het was donker buiten en hij verbeeldde zich dat hij nauwelijks een half uur geslapen kon hebben. „Wat is er aan de hand?" vroeg hij verstoord, toen hij den stationschef binnen zag treden.

„Extra-vlucht naar East-Londen," viel John Kelly haastig uit. „Er moet direct een dokter heen."

„Hoe laat is het?" hernam Ronney ijzig koel.

„Half twaalf — vlug 'n beetje."

Ronney liet zich terugvallen in de kussens. „Morgenvroeg half zeven," zei hij nijdig. „Ik begrijp niet hoe je 't in je hoofd haalt mij daarvoor te wekken. 'k Heb zeven uur gevlogen en recht op negen uur slaap. Wel te rusten...."

Hij liet een snorkend geluid hooren en met twee passen stond John Kelly voor zijn bed. „Doe niet zoo verd.... kinderachtig, Ronney. 't Gaat om een ernstig ziektegeval, dat dringend chirurgische hulp vereischt. Hoor, de kist draait al. Schiet op nou!"

Ronney Smith kwam plotseling woedend overeind. „'k Zal je even wat zeggen, Kelly. 'k Heb maling aan jouw extra-diensten en aan al je smoesjes. Het reglement schrijft zwart op wit voor, dat ik thans slapen moet en laat me dus met rust. Als ik den rommel in de soep stuur omdat ik zit te maffen, ben ik de verantwoordelijke persoon. Jullie staan zoo punctueel op de voorschriften — welnu, dit is ook voorschrift. Als ik de eenige piloot was in Durban zou ik ja zeggen, maar Tuck is er ook en Barrydoone...."

„Barrydoone is pas thuis en moet morgen in één ruk door met de post naar Windhoek. En Tuck woont hier een half uur vandaan. Het duurt minstens drie kwartier voor hij kan vertrekken. Jij kunt in vijf minuten weg zijn en dokter Crawley zegt, dat in dit geval een minuut van evenveel gewicht kan zijn als een uur."

„Kan me niet schelen," hield Ronney koppig vol. „'k Ben niet uitgerust en voel me niet in staat om nu nog een drie uur te vliegen. Laat Tuck maar roepen. Het reglement zegt...."

„Loop naar de maan met je reglement!" barstte John Kelly los. Hij stormde weg en terwijl hij de deur dicht trok, schreeuwde hij: „Het zal je berouwen, Smith."

„Is dat 'n bedreiging?" schreeuwde Ronney hem na. „Je maakt me geen snars — ik doe punctueel m'n dienst..."

Hij viel achterover en wikkelde zich nijdig in de dekens. Dat moest er nog bijkomen — dat ze je tegen de strenge regeeringsvoorschriften in zouden verpliehten maar raak te vliegen. Voor dergelijke gevalletjes moesten ze maar 'n extra-piloot in dienst houden. De aandeelhouders werden toch rijk genoeg. Strikt genomen was het zelfs verboden een passagier met een postkist te vervoeren. 't Werd tijd dat de luchtvaartinspectie wat beter toezicht hield op de naleving van de reglementen. En die John Kelly met zijn bedreigingen! Maar hij dééd hem niets, daar zou hij wel voor zorgen....

Een half uur later hoorde hij een kist vertrekken. „Goeie reis," mompelde hij, „op een kwartier zal het wel niet aankomen. Die dokters verbeelden zich altijd dat ze haast hebben." En knorrig sliep hij in.

Ronney Smith werd voor den tweeden keer lang zoo luidruchtig niet gewekt. Er klonk een forsch tikje op de deur en een neger verzocht hem even beschciden als beleefd te willen opstaan.

„Hoe laat is het?" vroeg hij slaperig.

„Zes uur, meneer."

„Ik kom." Geeuwend sprong hij zijn bed uit, sloeg een das om en begaf zich naar de badkamer. Een half uur later was hij kant en klaar en begaf zich naar het kantoortje voor zijn papieren. John Kelly bromde iets onverstaanbaars op zijn „goedenmorgen" en legde met een afgewend gelaat het couvert met paperassen voor hem neer.

„De post is ingeladen," klonk het stroef.

Ronney fronste zijn wenkbrauwen. „Zeg, je moet niet zoo kinderachtig doen," zei hij geprikkeld. „Ik was in mijn recht en er is dus geen enkele reden voor je, om de beleedigde majesteit te spelen. En wat bedoelde je vannacht met die bedreiging, dat het me berouwen zou?"

John Kelly wendde zich naar hem toe om hem te antwoorden, doch plotseling ging de telefoon. Hij nam den hoorn, riep „hallo" en luisterde even. „Voor jou," zei hij kortaf.

Ronney nam den hoorn over en tot zijn enorme verrassing hoorde hij de stem van Muriel aan de telefoon. Zij sprak geweldig opgewonden en aan één stuk door. „O, ben je daar, Ronney? Zeg, jongen, wat heb ik verschrikkelijk in angst gezeten. Dickie werd gisteravond wakker met hooge koorts. Hij zag er zoo benauwd uit, dat ik den dokter liet roepen. Hij constateerde dat hij iets ingeslikt had en eensklaps viel het me in, dat hij zijn mondharmonica stuk had gemaakt en op die koperen dingetjes had zitten blazen, waar de muziek door komt. Er bleken een paar van die scherpe dingen zoek te zijn en dokter Brand liet onmiddellijk den chirurg van het hospitaal waarschuwen. Maar die was op jacht gegaan en de internist durfde geen operatie aan. Toen is dokter Crawley van Durban te hulp geroepen. Als hij vijf minuten later was gekomen was het te laat geweest. Infectie — hij had zoo'n ding ingeslikt en dat was blijven steken. Het ziet er nog wel ernstig uit, maar de dokter geeft goede hoop. Ik durfde je niet te waarschuwen voor alles achter den rug was. Als je soms brokken had gemaakt in je zenuwachtigheid...."

Muriel's stem brak even en Ronney Smith hoorde John Kelly vragen: „Zeg, wat is er met je aan de hand, Ronney?" En Muriel vroeg er overheen: „Zeg, Ronney.... Ronney, wat doe je daar nu? Dickie is gered, zeg ik je immers.... dat is toch geen reden om te huilen, jongen?...."

MAAKT ZELF UW HOESTSIROOP

Een nieuw recept om zelf te maken.

Geen enkel middel brengt spoediger verlichting in gevallen van catarrh, verkoudheid, hoest, enz. dan dit eenvoudige recept, dat door de hoogste medische autoriteiten werd goedgekeurd.

Koopt bij uw apotheker of drogist 30 gram Vervus (dubbel geconcentreerd). Vermengt het thuis met een kwart liter heet water en een eetlepel suiker, stroop of honing. Het resultaat is een groote flesch met de sterkste en doelmatigste medicijn, zoo aangenaam van smaak, dat zelfs de kinderen, die lastig innemen, het graag lusten. De eerste eetlepel van deze Vervus-siroop doet onmiddellijk de hinderlijke verkoudheid ophouden. De verstopte neus wordt gereinigd, de ademhaling vergemakkelijkt, het hoesten houdt op en de infectie wordt tot staan gebracht.

Deze Vervus-siroop is gemakkelijk te maken en zoo'n groote flesch van deze uitstekende medicijn kost haast niets. Indien u geen tijd heeft om de siroop te maken, neemt dan een theelepel zuivere Vervus met een weinig water. Ieder, die gevoelig is voor verkoudheid en catarrh, neme er een proef mee.

Knipt deze paragraaf uit om u eraan te herinneren Vervus bij uw apotheker of drogist te koopen.

Annonces betreffende

Geneesmiddelen en Geneeswijzen

worden in dit blad slechts opgenomen, indien zij vooraf voorzien zijn van het stempel „Geen bezwaar" tegen de plaatsing, afgegeven door de Commissie van Controle op de Aanprijzing van Geneesmiddelen en Geneeswijzen, waarvan het Secretariaat is gevestigd: Segbroeklaan 33, 's-Gravenhage.

De Haagsche 2e-klasse-derby H.V.V.-Quick werd met 3-1 door de H.V.V.-ers gewonnen. Kiekje van een afgeslagen aanval op het Quick-doel.

Te Utrecht werd Zondag de derby U.V.V.-Hercules gespeeld, welke de roodwitten met 4-0 wonnen. Spannend moment voor het Hercules-doel.

SPORT VAN DE WEEK

Op den 2en Kerstdag werd in het Feijenoord-stadion een wedstrijd tusschen het Rotterdamsch elftal en Budafok gespeeld. De Rotterdammers wonnen met 5-0. Moment voor 't Hongaarsche doel.

Te Ginneken werd Zondag een internationaal hockey-tornooi gehouden. Moment voor het Kievieten-doel in den wedstrijd Zwart-Wit-Kievieten.

Rechts: Hengelo met 2-3 door Go Ahead geklopt. De Deventenaren voor het doel der gastheeren.

Ajax slaat in een friendly game Blauw Wit met 4-1. Een spannend moment voor de reste der zebra's.

In 'n spannenden strijd te Eindhoven hebben P.S.V. en B.V.V. de punten gedeeld. Kiekje uit deze match voor het Bossche doel.

De Kerstloop van D.H.C. te Delft op den tweeden Kerstdag. Jan Zeegers, de winnaar van de 5 km. (Ned. kampioenschap), balanceert over een hindernis.

De avondschemering duurt in de tropen slechts kort. Maar juist in dat enkele kwartier tusschen het oogenblik waarop de zon ondergaat en waarop het donker wordt, kan de Indische natuur zoo heerlijk stil en vredig zijn. De wind is gaan liggen, de wolken vlijen zich vriendelijk tegen een verren bergrug, een enkele kalong laat zich geluidloos door de lucht glijden, stil spiegelen zich de slanke klapperboomen in het gladde water van een rijver. In zulke oogenblikken kan de Europeaan zich vaak niet onttrekken aan een zekere melancholie. Men denkt aan het oude, verre land, aan een vriendelijk huisje in het dorp, waar men opgroeide.... Dan klinken uit de dichtstbijzijnde desa gamelan-tonen, men wordt uit z'n mijmeringen gewekt — en haast zich om thuis te komen voor 't donker is.

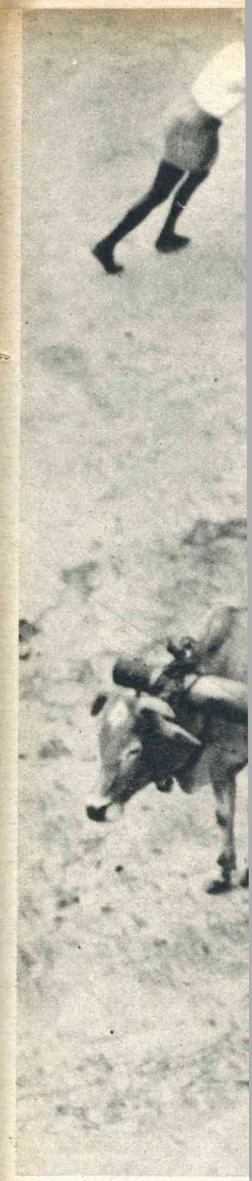

BEELDEN UIT OOSTEN

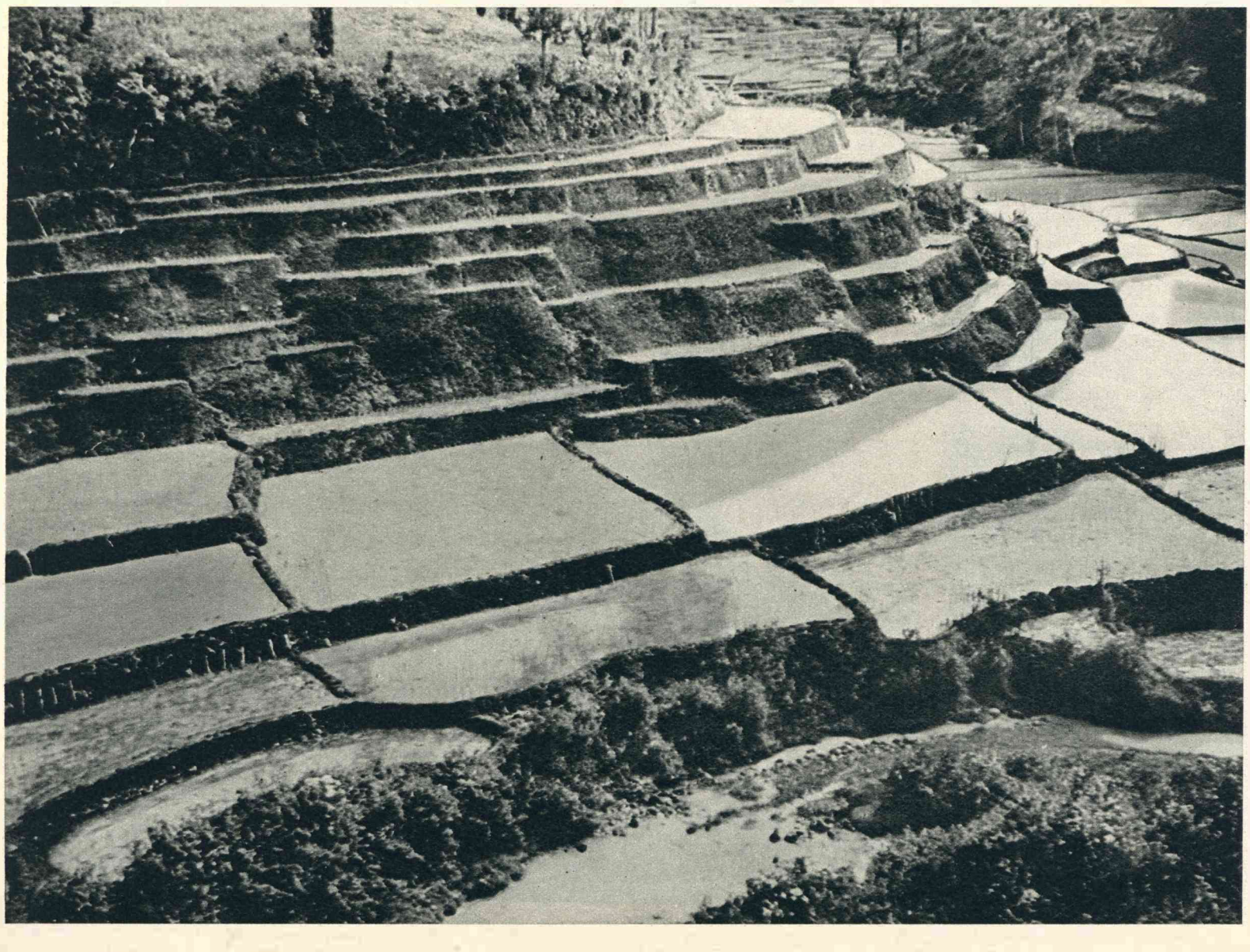

De Javanen en Soendaneezen zijn van nature goe waterbouwkundigen. Reeds vóór er van een gouver ments-irrigatie-dienst sprake kon zijn, wisten inlanders het van de bergen komende water op oordeelkundige wijze te verdeelen. Een van de ov blijfselen der oude Javaansche cultuur, het berloe der sawahs, wekt steeds opnieuw de bewondering de vreemdelingen, die Java bezoeken. Tegen de h lingen van heuvels en bergen zijn de sawahs of na rijstvelden terrasvormig aangelegd. Een slokkan (g of beekje) brengt het water naar de bovenste stuk sawah-grond, welke licht hellend zijn aangelegd, zoo het water naar de lager liggende sawahs stroomt. O te zorgen, dat de sawahs steeds nat zijn en de wort der padi (rijst) in vochtigen grond staan, worden stukjes sawah-grond met dijkjes (z.g. galangans) o bouwd. Daardoor kan het water niet te snel we stroomen. Op de linksche foto kan men onderscheid (derde stukje sawah-grond, links van onderen) h het water door een opening in het dijkje wegrij

Rechts: Een fraaie kiek, genomen van boord te Po Said. Nauwelijks ligt het mailschip in het have bassin of van alle zijden naderen in roeiboote beladen met allerlei koopwaar, de Egyptische, Nubisch Arabische, Marokkaansche en Grieksche koopliede die in een mengelmoezie van Engelsch, Duitsc Fransch en soms Hollandsch hun „kunst" te koo bieden. Vooral oostersche tapijten trachten de „betere kooplui aan den man (of de vrouw!) te brenge Natuurlijk zijn ze niet goedkoop, deze tapijten! N tuurlijk is het alles echt-oostersch handwerk! Natuurli betaalt u in Europa minstens het dubbele van d prijs, dien Achmed bin Ibrahim vraagt. Hoeveel? Omd u het bent acht pond! Te veel? Nu, voor vijftig gulde moogt u het hebben! De man die het oosten ke glimlacht, als het Hollandsche mevrouwtje, dat vo het eerst naar Indië gaat, aarzelend, na overleg m haar man, twintig gulden biedt. Hetzelfde kleed voor vijf of zes gulden in een Europeeschen bazar koop! Het mevrouwtje krijgt haar kleed — veel te duur en is er blij mee. In Indië hangt ze het vol trots haar voorgalerij, tot een kennis haar vertelt.... dat h machinaal Europeesch fabrikaat is. En dan is de aardi heid er af en verhuist het kleed naar een donker hoekj Waarom? Er zijn mooie kleeden bij en... is het schoon niet schoon als het door een machine wordt vervaardigd

DEN UIT HET OOSTEN

De Javanen en Soendaneezen zijn van nature goede waterbouwkundigen. Reeds vóór er van een gouvernements-irrigatie-dienst sprake kon zijn, wisten de inlanders het van de bergen komende water op een oordeelkundige wijze te verdeelen. Een van de overblijfselen der oude Javaansche cultuur, het berloeien der sawahs, wekt steeds opnieuw de bewondering van de vreemdelingen, die Java bezoeken. Tegen de hellingen van heuvels en bergen zijn de sawahs of natte rijstvelden terrasvormig aangelegd. Een slokkan (goot of beekje) brengt het water naar de bovenste stukjes sawah-grond, welke licht hellend zijn aangelegd, zoodat het water naar de lager liggende sawahs stroomt. Om te zorgen, dat de sawahs steeds nat zijn en de wortels der padi (rijst) in vochtigen grond staan, worden de stukjes sawah-grond met dijkjes (z.g. galangans) omboud. Daardoor kan het water niet te snel wegstroomen. Op de linksche foto kan men onderscheiden (derde stukje sawah-grond, links van onderen) hoe het water door een opening in het dijkje wegvloeit.

Rechts: Een fraaie kiek, genomen van boord te Port-Said. Nauwelijks ligt het mailschip in het havenbassin of van alle zijden naderen in roeibooten, beladen met allerlei koopwaar, de Egyptische, Nubische, Arabische, Marokkaansche en Grieksche kooplieden, die in een mengelmoesje van Engelsch, Duitsch, Fransch en soms Hollandsch hun „kunst" te koop bieden. Vooral oostersche tapijten trachten de „betere" kooplui aan den man (of de vrouw!) te brengen. Natuurlijk zijn ze niet goedkoop, deze tapijten! Natuurlijk is het alles echt-oostersch handwerk! Natuurlijk betaalt u in Europa minstens het dubbele van den prijs, dien Achmed bin Ibrahim vraagt. Hoeveel? Omdat u het bent acht pond! Te veel? Nu, voor vijftig gulden mooglt u het hebben! De man die het oosten kent glimlacht, als het Hollandsche merrouwtje, dat voor het eerst naar Indië gaat, aarzelend, na overleg met haar man, twintig gulden biedt. Hetzelfde kleed is voor vijf of zes gulden in een Europeeschen bazar te koop! Het merrouwtje krijgt haar kleed — veel te duur — en is er blij mee. In Indië hangt ze het vol trots in haar voorgalerij, tot een kennis haar vertelt.... dat het machinaal Europeesch fabrikaat is. En dan is de aardigheid er af en verhuist het kleed naar een donker hoekje. Waarom? Er zijn mooie kleeden bij en... is het schoone niet schoon als het door een machine wordt vervaardigd?

Colombo, een moderne, op sommige punten zelfs Europeesch-aandoende stad, geeft toch ook veel te zien van het oude oosten. Terwijl de hoofdstraten doorkruist worden door moderne luxe-auto's en zware motorwagens voor het goederenvervoer zorgdragen, is b.v. ook de oude sappiwagen nog in eere. Voor het vervoer van goederen naar de dorpen en meer afgelegen stadjes op Ceylon moeten deze wagens worden benut, daar de tweede-rangs-wegen voor autoverroer minder geschikt zijn. Voor den Indiër, die als „koetsier" optreedt, is een tochtje per sappiwagen een genot. De trekkende ossen weten gewoonlijk zelf wel den weg en op de zakken en balen in den wagen kun je heerlijk rusten. Vooral omdat het rieten wagendak tegen de felle zonnestralen beschermt.

HIJ LEEK EEN DWAAS....

EEN ROMAN VAN AGNES LOUISE PROVOST

Weken lang hadden zij zich vermaakt in de schittering van Palm Beach, hadden zij gezien en zich laten zien, en tegen hooge prijzen den tijd gedood. Dick was vier dagen gebleven, had toen heel vriendelijk zijn excuus gemaakt en was met een gids en een oppervlakkigen kennis een tocht door de steppen gaan maken. Toen hij terugkwam, had Leila haar nieuwe plan gereed. Zij gingen onverwijld naar het huis der Courtney's aan de Biscayne-baai.

„Er is absoluut geen reden om te wachten," antwoordde zij op de protesten van Claire en Nicky. „Dick heeft een hekel aan 't hotelleven, en hij betaalt onze rekeningen. Hij heeft het huis voor 't heele seizoen gehuurd, dus is 't dwaas, het leeg te laten staan."

ZESDE VERVOLG

Nicky, met zijn das bezig, keek wantrouwig om.

„Wat ben jij opeens bezorgd voor zijn portefeuille! Als je soms denkt, dat je hem in kunt palmen om 't dichtste bij 't laatje te zitten, heb je 't mis. Er is maar één meisje, en dat heet Jessamy Landon. Als die morgen hier binnen kwam stappen, keek Dick je niet eens meer aan."

„Een beetje minder grof is ook goed, Nicky," zei Leila met een kleur van boosheid. „Hij is aardig tegen haar, maar hij is tegen iederéén aardig. Meer zit er niet achter. En ze kómt hier niet binnenstappen. Over Dick's geld moest jij maar niet praten voorloopig — je hebt pas vijftig mille gehad."

Nick werd rood en keek nijdig. Hij begon dat gevalletje nét zoo aardig te vergeten. Hij was een paar dagen nederig geweest, had zich ongemakkelijk gevoeld, maar toen hij dien brief van Lois in zijn zak had, voelde hij zich veilig, en zoo kwam de zielerust geleidelijk terug. 't Was voorbij. Nu begon Leila er weer over.

„Wat heeft dat er mee te maken?" mopperde hij. „Ik heb geen cent gezien. Als Dick er niet op terugkomt, hoef jij 't ook niet te doen. En als hij hier de rekening wil betalen, zie ik geen reden om weg te trekken. Ik ben er tegen."

Leila glimlachte met irriteerende vriendelijkheid. „Je moogt er tegen zijn zoo hard je wilt, maar we gaan Donderdag. Dat staat vast."

Zij had den sterksten wil, en zij zette het door. Nu waren zij gevestigd in het „villaatje", dat Dick op aandringen van Claire gehuurd had, een witten pronk in tropische weelde, met tien slaapkamers en zes badkamers, en een steeds wisselenden optocht van gasten. Er was vertier genoeg, maar de kans, die Leila zoo zorgvuldig had voorbereid, kwam niet.

Zij was in een slecht humeur, nu zij lui voor een raam van Claire's kamer lag, uitziende naar de vele tinten van de baai. Zij had hem al zes weken aan haar zijde weten te houden — afgezien van dien tocht van Dick — en zij waren overal heen geweest samen. Hij had zich gewillig naar haar geschikt, maar met een soort opgewekte kalmte, die haar tóch op een afstand hield. En zij had zooveel vrouwelijke kunstgrepen aangewend, als zij maar dorst.... tegenover Dick; maar als er iets was gaan kloppen in zijn polsen, had hij 't toch niet getoond. Er waren trouwens bijna altijd derden in hun buurt.

Van den anderen kant der kamer kwam een moederlijke klacht.

„Leila, ik wou dat je niet zoo met je voeten zat te trappelen. Ik word er zenuwachtig van."

„O, goed." Zij stond op en liep rond, bleef bij een ander raam staan. Zij zag een lange gestalte in 't wit, bij het haventje.

„Moeder, wie heeft de groote motorboot?"

„Nicky. Hij is er met Perry Niles op uit. Ze komen morgen pas terug."

Leila's oogen peinsden, berekenden, schitterden. In de kleine motorboot konden maar twee personen zitten, naast elkaar.

„De groote boot kon gemist worden vanmiddag," ging haar moeder voort. „We gaan naar de Thurstons, en misschien rijden we even bij de mode-show aan ook. Er moeten heel aardige modellen zijn, zegt Nelly Hyde. Iedereen gaat er heen."

„Ik niet," zei Leila kortaf.

KORTE INHOUD VAN 'T VOORAFGAANDE:

De millionnair Nicolaas Varick voelt z'n einde naderen. Verscheidene hebzuchtige familieleden zijn op Varick's buiten Lynnewood samengekomen, om z'n dood af te wachten. Dick Bradshaw, een jongeman, wordt door Varick uit het buitenland aan z'n doodsbed ontboden. De oude heer vertelt hem, dat hij vroeger op z'n moeder verliefd geweest was, doch dat door zekere lasterpraatjes van een huwelijk nooit iets gekomen is. Kort na dit onderhoud sterft Varick. Dick Bradshaw is universeel erfgenaam. Hij krijgt onmiddellijk een millioen dollars en wordt eigenaar van alle bezittingen op voorwaarde, dat hij een jaar na den overlijdensdag van Varick geheel vrij van schulden is. De hebzuchtige familieleden erven totaal niets. Alleen wanneer Dick aan de genoemde voorwaarde niet kan voldoen, worden Varick's bezittingen aan hen toegewezen. Jessamy Landon, Varick's secretaresse, blijft, volgens het testament, voorloopig in dienst voor het samenstellen van een catalogus. Dick is bij de eerste ontmoeting reeds op het charmante meisje verliefd geworden. Claire Varick, een der onterfde familieleden, heeft op aandringen van haar zoon Nicky en haar dochter Leila aan Dick Bradshaw gevraagd voorloopig op Lynnewood te mogen blijven logeeren. Een cheque van 40.000 dollars, zoogenaamd voor het aflossen van een hypotheek, heeft ze hem met een traan en een sentimenteel verhaaltje afgebedeld. Stacy Jordan verkoopt in samenwerking met Oliver Ennis, een eveneens onterfd familielid van Varick, aan Dick Bradshaw een waardeloos stuk boschgrond voor 350.000 dollars. Nicky Varick heeft zich in een schandaaltje verwikkeld. Hij moet Lois La Roche, een artiste, schadeloos stellen wegens verbreking van trouwbelofte. Dick betaalt voor hem 50.000 dollars. Leila Varick heeft in een sensatie-blaadje een artikeltje hierover gepubliceerd, waarin zij Dick van het schandaal beschuldigt. Een exemplaar van dit blad stuurt zij toe aan Jessamy Landon, die naar aanleiding hiervan haar verhouding met Dick verbreekt. Dick tracht nu vergetelheid te zoeken in fuiven en feestvieren.

☆

„Jij niet?" verbaasde zich haar moeder.

Leila maakte een opmerking, die volkomen buiten verband van het gesprek scheen te vallen.

„Dick zal zich wel ontzettend vervelen vanmiddag."

„Jawel, maar een mensch moet toch iéts bedenken, om zijn logé's bezig te houden. Waarom wil je niet mee?"

„Misschien ga ik er met Dick apart op uit," antwoordde Leila. Haar stem klonk zachter dan gewoonlijk, maar zoo vastberaden, dat er een diepere bedoeling achter moest liggen. „En als u eerder terug mocht zijn dan wij, hoeft u zich niet ongerust te maken."

„Ik begrijp je niet," zei de moeder. „Je wilt toch niet...."

„Laat u mij maar gaan," zei Leila. „Luistert u eens."

Een paar minuten lang rees en daalde haar stem. Die klonk kalm, maar er sprak ingehouden drift uit, en Claire luisterde met zenuwachtig bewegende vingers. Maar geleidelijk kwam er kalmte in haar moederhart. Bezwaren kwijnden en nieuwe hoop stak schuchter het hoofd in 't licht. Er was ten slotte maar weinig kans, dat Dick zijn millioen vergooid zou hebben, voor 't jaar om was, en een rijke schoonzoon zou een reddend mirakel zijn.

„Zie maar, Leila. Maar.... ik weet niet.... als hij dat meisje nog in zijn hoofd heeft...."

„Daar heb ik heusch wel om gedacht," zei Leila scherp. „Ik geloof niet, dat dat iets ernstigs is. Dat vergeet hij wel — doen mannen altijd. En als we eenmaal verloofd zijn, zal hij aan niemand meer denken dan aan mij. Aan *mij*."

Claire gaf geen antwoord. Zij werd een beetje bang bij die plotselinge opwelling van hartstocht in haar kalme dochter.

ZEVENTIENDE HOOFDSTUK

Dick verveelde zich, zooals Leila voorzien had. Ergens in 't groote hotel achter zijn rug waren Leila en Claire en zijn andere gasten — bijna vreemden voor hem — naar een kleerenvertooning aan 't kijken, op touw gezet door slimmelingen, die wisten, welk een heerlijke tijdpasseering het is voor nietsdoende vrouwen, onnoodige kleeren te bezien en te koopen. Over een half uur werd hij meegesleept naar een ander soort drukke vertooning — liefdadigheid notabene! — en dan moest hij vriendelijk kijken en dingen eten en drinken, die hem niet aanstonden. 't Was in zekeren zin wel grappig, den fideelen millionnair uit te hangen, maar hij wou het smaken op zijn eigen manier — 't hoefde hem niet met scheppen vol ingegoten te worden. Hij was 't beu.

De streek beviel hem wel. 't Zou hier heerlijk geweest zijn met Jessamy — wat hadden ze geen pret kunnen hebben samen, hij wist zoovéél.... maar Jessamy was er niet, en ze kwam ook niet. Wat had ze 't land aan hem! Hij dacht, dat hij de reden wel kon raden — dat gemeene stukje in dat schendblaadje kon althans gedeeltelijk de schuld zijn — maar ze kwam zijn trots te na, door alles maar direct te gelooven, zonder hem er over aan te spreken. Al hád hij zich willen rechtvaardigen, ten koste van Nicky.... neen, ze zou hem op zijn woord moeten gelooven, anders was hij tóch niet tevreden. Maar hij zat hier ver weg. Trouwens, ze was hem uit den weg gegaan.... ze wou hem niet eens meer zién.

Hij had wel eens zitten denken, wat er gebeuren zou, als hij terugging naar Lynnewood, onverwachts. Hij was hoe langer hoe beter in gaan zien: er zou níéts gebeuren. Waarom dacht hij nog aan haar? Omdat.... omdat een mensch iéts moet hebben, om aan te denken. Omdat hij dat gevoel van eenzaamheid niet uit kon staan, dat weer hoe langer hoe meer boven kwam, dat gevoel: ik heb geen ménsch op de wereld, niemand die van me houdt, niemand die me echt noodig heeft, niemand, die zich iets van me aantrekt....

„Verveel je je, Dick?" Dat was de ietwat trekkerige stem van Leila, vlak achter hem. Hij keerde zich om en zag haar. Zij zag er uit, of zij een apart stukje van de mode-show was. Leila hield van het opvallende in lijn en kleur, en de modellen, die zij koos, stonden haar buitengewoon goed.

„Ik slenter maar zoo'n beetje rond. Ik wachtte liever buiten. Japonnen kijken is niets voor mij."

„Ik kan 't me levendig indenken." Zij bedwong een lichten geeuw. „We hebben de onbeduidendheden wél op elkaar gestapeld vandaag, vind je niet? Waarom doen we 't eigenlijk!"

„Dat vraag ik me ook af."

Leila keek naar den teen van een sjiek schoentje.

„'t Is erg lief van je, dat je overal met ons heentrekt, Dick. Je moet je heusch niet zoo opofferen.... en die geschiedenis bij Thurston wordt heelemáál doodelijk. Kunnen we ons niet uit de voeten maken?"

Hij keek snel naar haar op.

„Waar kunnen we heen?"

„Och.... doet er niet toe...." Zij keek hem aan, met heldere, nadenkende oogen, alsof zij iets zocht. „Ik weet 't! Laten we gaan varen — er moet daar" — zij wees — „ergens een eilandje liggen, waar maar twee huizen op staan, maar 't is nog heelemaal wild. Dat wou ik dolgraag eens zien."

„Ja.... maar mijn gasten?"

„Die neemt moeder wel voor haar rekening. Gaan we? Dan stuur ik moeder even een boodschap...."

„Goed. Als 't kan, graag. Ga maar even naar je moeder, dan wacht ik hier."

Haar oogen schitterden, toen zij het hotel binnenging. De eerste stap was gedaan, geslaagd! Anderen mochten wachten en smachten, als ze zin hadden — zij zou haar kans gebruiken met al haar vernuft en al haar moed.

Een half uur later stapten zij in het vaartuigje en tuften zij weg van den oever. Het was vredig en heel mooi, kalm voort te varen over het water, met een ongeloofelijk-blauwen hemel boven hun hoofden en een doorschijnende, groen-blauwe zee glinsterend en fonkelend rondom. Zij praatten luchtig en lieten nu en dan een pauze duren. Het kostte Dick weinig moeite, zijn koers te houden. Hij voer langzaam, zat makkelijk, en keek vaak naar Leila. Soms kwam er even een peinzende blik in zijn oogen, dan keek hij weer naar den verren horizon en naar de kleine eilandjes voor hen uit. Reeds konden zij vederig

palmloof zien wuiven in den wind, en het grijswit van koraalriffen werd zichtbaar, waar nieuwe eilandjes langzaam, korrel voor korrel, werden opgebouwd in den langen loop der jaren.

„'t Is warm," zei Leila, „en 't is ver."

„'t Zal nu wel gauw komen," antwoordde Dick. „Een lang eiland, en 't is te herkennen aan een lang wit huis rechts.... Als we maar vóór 't diner terug zijn."

„Als we dat niet zijn, is 't nóg niet erg," vond Leila. „Wij krijgen wel iets bij de Warings."

„Wonen die in dat witte huis rechts ?" vroeg Dick.

„Nee, dat staat leeg, zegt moeder. De Warings wonen aan den anderen kant van 't eiland. Zou dát 't zijn, daar ?"

Inderdaad naderden zij het eiland, een breede groene strook, met palmen afgezet, donker afstekend tegen de glinsterende zee. Dichterbij gekomen zagen zij aan de rechterpunt het witte huis, en recht vóór hen vormden twee lange sprieten van koraalrif een soort baai. Er was een steigertje, maar vaartuigen lagen er niet, en er was geen huis te zien.

Dick bracht handig zijn boot terzij van 't steigertje en stak een touw door een ring. Hij hielp Leila uitstappen.

„Wat zullen we doen ?" vroeg Dick. Hij had niet veel zin, aanstonds weer bij „de Warings" op visite te zitten.

„Daar is een pad," zei Leila. „Zullen we daar maar eerst eens langs gaan ? Dan kunnen we zien."

Zij keken rond, en alles was stilte, vrede. Zij schenen totaal alleen te zijn in het midden eener tintelende zee.

ACHTTIENDE HOOFDSTUK

Uit verblindenden zonneschijn traden zij in een groene schemering. Het was 'n tropische wildernis, gedund en getemd, maar zoo voorzichtig, dat zij hen met de oorspronkelijke weelderigheid scheen te omvatten. Het pad scheen geen haast te hebben, ergens te komen, zoo kronkelde het.

Leila werd stil, en zij liep hoe langer hoe langzamer. „Alleen op de wereld," zei Dick schertsend, toen zij even stil stonden, om op te zien naar de lucht, en Leila keek hem aan met een snellen blik, sloeg haar oogen neer en zei niets. Toen hij doorliep, greep ze zijn mouw.

„Wacht nog even," zei ze. „Ik heb 't zoo warm...."

Dick bleef staan en keek bezorgd. Ze leek hem inderdaad een beetje bleek. Dat gejaagde leven, 't eene pretje na 't andere, en laat dansen 's nachts, was ook niets voor 'n jong meisje. Leila had zelf al eens zooiets uitgelaten, maar overdag was het Claire, die haar opjoeg, 's avonds Nicky....

Dick gaf haar een arm en langzaam liepen zij verder. Toen zij een minuut geloopen hadden stond er, in een verbreeding van het pad, een rustieke bank.

„Ga maar even zitten," zei Dick, en hij nam naast haar plaats. Een paar minuten keken zij zwijgend voor zich uit. Leila deed haar oogen dicht, en haar bovenlichaam bewoog zich langzaam naar voor en naar achter.

„Voel je je niet goed ?" vroeg Dick.

„Een beetje duizelig," zei Leila. „Gaat wel over."

Maar 't scheen niet over te gaan. Er kwamen tranen onder haar neergeslagen oogleden uit, en opeens liet zij zich opzij zinken, tegen Dick aan, en fluisterde zij: „O, Dick!"

Hij zei niets en bewoog zich niet, en zij dorst haar oogen niet naar hem op te slaan. Even werd zij bang, maar zij trok dat gevoel terug. Er was een vastberadenheid in haar, die boosheid nabij kwam. Zij had haar weg gekozen, en zij ging niet terug. Door geen tien Jessamy Landon's liet zij zich slaan. Hij was de man, dien zij hebben wou, en ieder middel was haar goed.

Zij schoof iets naar achter, een ietwat gevaarlijke manoeuvre, want de bank had geen leuning; zij schrok, en sloeg half haar armen uit, maar de rechterarm van Dick legde zich om haar middel, en steunde haar, en zij had haar linkerhand op zijn schouder.

Zoo zaten zij weer eenigen tijd stil en bijna roerloos, maar Leila's hand schoof van den schouder af en haar kleine, stevige vingers grepen om zijn arm. Haar hoofd lag tegen hem aan.

„Konden we hier maar blijven," zei Leila, toen zij vond, dat er voldoende tijd verloopen was.

„Tja!" zei Dick, zooals men zich in iets onmogelijks of iets onherstelbaars schikt.

En toen begon Leila te snikken, onbeheerscht, als een kind, en zenuwachtig kneep haar hand door Dick's mouw heen in zijn arm.

Dick zag op haar neer, maar hij kon niets gewaarworden dan haar zwart glanzend haar. Hij wist niet goed, wat hij doen moest. Hij hield zich zoo onbewogen mogelijk, maar 't werd hem vreemd van binnen. Tranen ontroerden hem altijd, sterker misschien, dan 't een man paste. De gedachte was al méér in hem opgekomen, dat Leila iets had — zij kon stil zijn opeens, in de vroolijkste uren, en menigmaal had zij door laten schemeren, dat zij haar leven van pretjes lang geen ideaal vond. Zoo gaan er velen door het leven, met een lachend gezicht, en niemand vermoedt, wat er dieper schuilt....

Hij trachtte haar te kalmeeren, met zachte, nietsbeteekenende woordjes: „Toe, Leila.... kom kom.... huil maar uit, dat zal je goed doen...." Zij luisterde, gespannen, voorzichtig; zij luisterde naar hem en naar al, wat er te hooren viel of komen mocht. De kleinste kleinigheid was nu van belang. Het juiste moment....

Zij scheen te bedaren, maar bleef tegen Dick's arm leunen, haar hoofd diep gebogen. „Je bent goed, Dick," fluisterde zij; „je bent lief." En nog even kwam er een snikje, een zucht....

Haar hoofd kwam iets omhoog, alsof zij nog scherper wilde luisteren naar wat hij zeggen zou. Zij keek hem niet aan, maar naar den grond starend wischte zij met den zakdoek in haar rechterhand haar gezicht af; toen bleef zij in dezelfde houding en heel zacht vroeg ze:

„Wil je me een kus geven, Dick ?"

Hij boog het hoofd neer, en zijn mond raakte haar wang. Leila sloeg haar arm om zijn hals en hield zijn hoofd bij het hare.

En toen blafte er een hond.

Verschrikt schoten zij beiden recht en keken om. Aan het begin van een smal paadje, schuins achter hen, stonden twee meisjes en een man. Leila gaf een kreetje van schrik, en de drie toeschouwers met den hond liepen achter de bank om, alsof zij niets gezien hadden, en betraden een paadje aan den overkant van de open plek.

Dick en Leila stonden tegelijk op. Dick zei niets, maar liep het paadje langs, vanwaar de drie onbekenden gekomen waren, en Leila volgde hem. Een kleine tien meter verder vonden zij een groot grasveld, en daarachter stond het breede witte huis. Het stond niét leeg blijkbaar. Er stonden tuinstoelen, en een groote paraplu, en een paar glazen verandadeuren waren open.

Dick bleef staan kijken, keerde zich toen om en zei: „Zullen we gaan ?" Zij volgden het pad, waarlangs zij gekomen waren, in omgekeerde richting, en Dick zweeg, peinsde. Ook Leila zweeg, maar in haar was het gevoel, dat zij gewonnen had. Het kostte haar moeite, de blijdschap weg te houden van haar gezicht. Nog nooit was een man haar zoo goed bevallen als Dick Bradshaw, en nu hád zij hem — niet in de opgetogenheid van een onstuimige liefde, maar gevangen in een net, dat nog sterker bond — zoo iemand als hij was. Zij hád hem, en zij zou wel zorgen, dat het net hem vast bleef houden, ondanks iedereen, ondanks hemzelf misschien.

Zij stapten in de boot, en met rustige hand hielp Dick haar. Eerst toen zij het eiland achter den rug hadden, begon hij te spreken.

„Wie waren dat ?" vroeg hij.

„Tom Waring met zijn zuster en haar vriendin," antwoordde Leila. „In dat witte huis op visite geweest, denk ik. Die menschen kennen we niet."

„Zei je niet, dat dat huis leeg stond ?"

„Dat dacht ik. Moeder zei 't. Nathalie had er niets over geschreven, dat die menschen gekomen waren. Vind je 't erg ?"

„Och nee," zei Dick. „Jij ?" Hij zat met beide handen aan het stuurrad en keek recht voor zich uit.

Leila bleef een minuut zwijgen. Ze zag hem aan, en heel vluchtig trof ze zijn blik.

„'t Is alleen.... de praatjes, en 't gefluister, en de wenkbrauwen optrekken," zei ze. „Ze beweren natuurlijk van alles, als ik.... als we...." Zij zweeg. „Ik weet natuurlijk niet, hoe je.... wanneer je...."

(Vervolg op blz. 26)

DE LEIDSCHE GRACHT TE AMSTERDAM OP 'N WINTERAVOND

Van de werf der N.V. C. v. d. Giessen en Zonen te Krimpen a.d. IJsel werd 't motortankschip „Onoba", met succes, te water gelaten. Het schip is bestemd voor de Kon. Shell. Inzet: Een teedere hand nam de laatste beletselen weg.

Rotterdams burgemeester als kunstvriend. — Wij kiekten den burgervader vol bewondering voor een schilderij van den oud-Hollandschen meester Pieter Saenredam, wiens werken thans in „Boymans" zijn tentoongesteld.

De laatste ronde: 1937

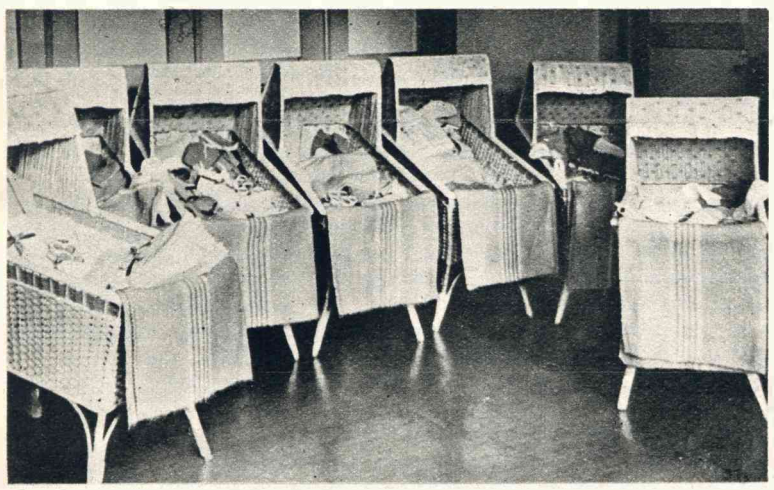

En dit is een deel der wiegjes voor de baby's van Krimpen aan den IJsel, die straks worden verwacht. Hoe aardig en sympathiek!

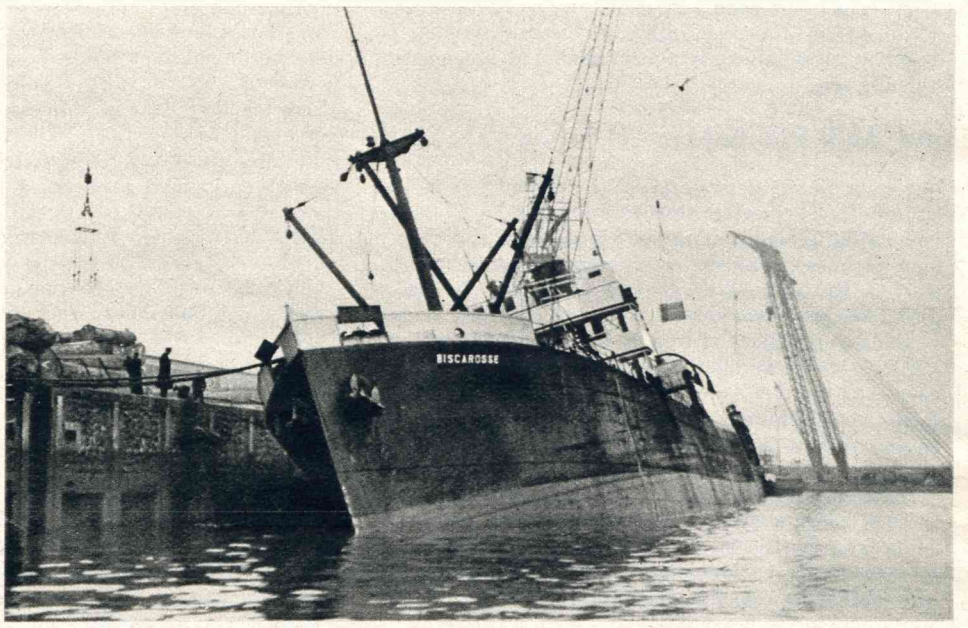

Het Fransche s.s. „Biscarosse", dat gelegen was aan de kade der reederij van C. Swartouw, bij de Merwehaven, maakte, ten gevolge van de werking der lading, een flinke slagzij. — Het schip in zijn „scheere positie".

Het Kerstfeest der padvinders werd luisterrijk gevierd in de Zuiderkerk, aan de Glashaven te Rotterdam. — De jonge menschen om den Kerstboom.

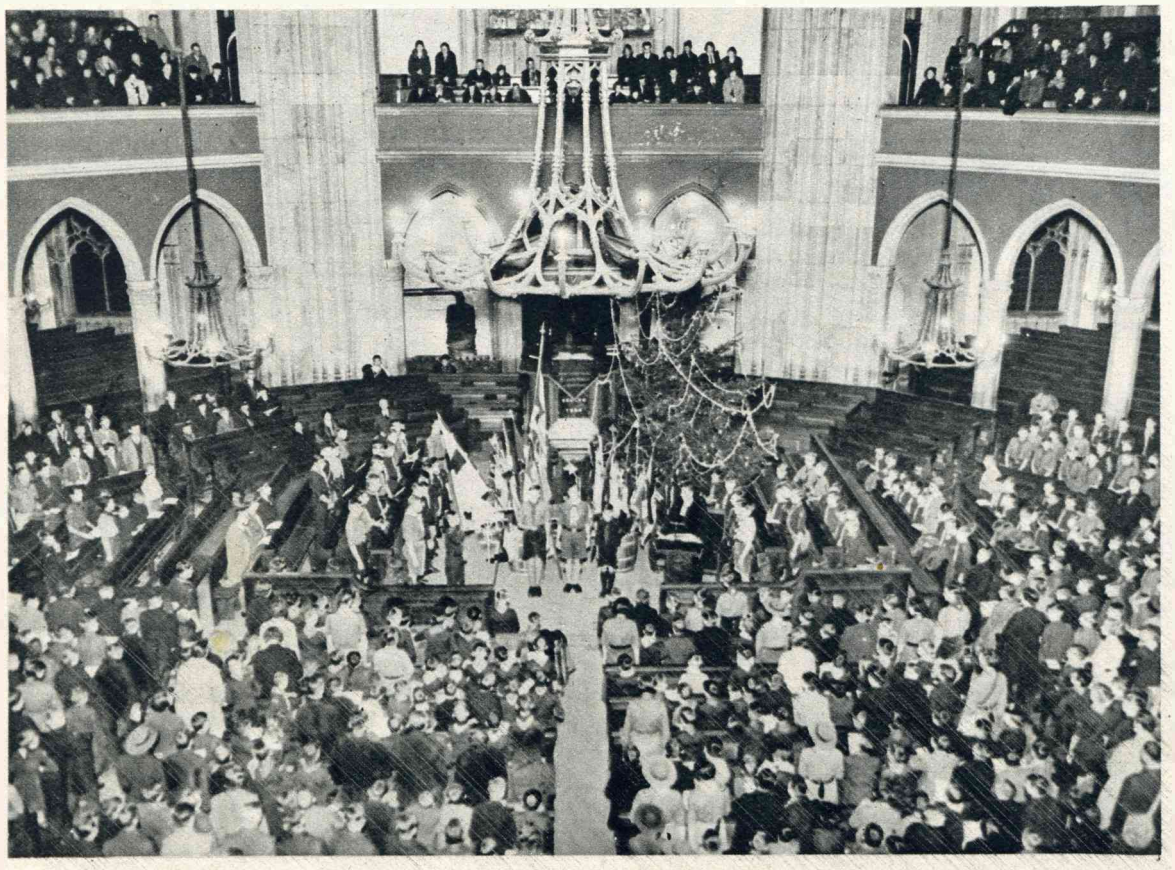

Veel succes oogstte in Rotterdam en andere plaatsen de Zwitsersche kunstenares Trudi Schoop, met haar schoone en schilderachtige pantomimes. — Trudi en de verkeersagent.

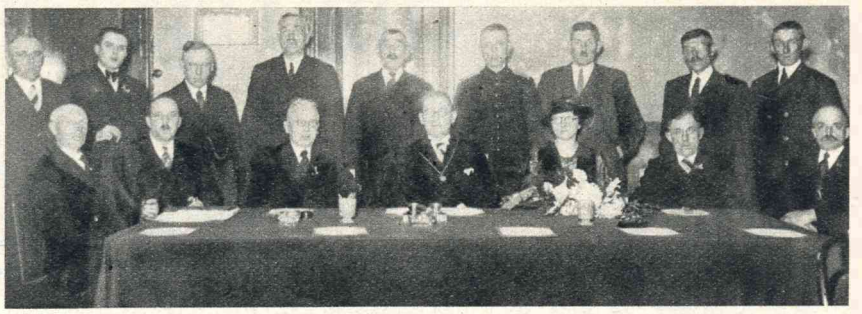

De nieuwe burgemeester van Stellendam en Goedereede, de E.A. heer Keizer, werd in beide plaatsen, die één gemeente vormen, onlangs geïnstalleerd. Door een klein misverstand publiceeren wij de foto's der installaties te Goedereede (links) en te Stellendam eerst thans, met den wensch, dat 't nieuwe jaar, onder de nieuwe leiding, goed mag inzetten.

UIT STAD EN GEWEST

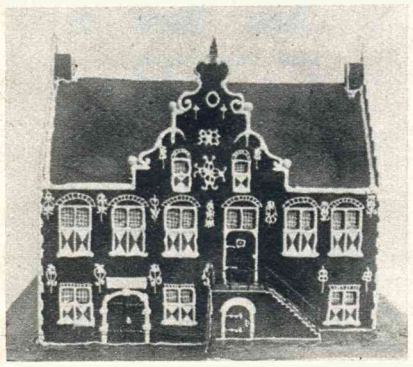

De banketbakker Noordijk te Ooltgensplaat vervaardigde een suiker-miniatuur van het oude raadhuis, zooals het er na de restauratie uit zal zien.

Het echtpaar A. de Hooge en A. Rietveld, Zwarte Paardenstraat te Rotterdam, herdacht onlangs zijn gouden echtvereeniging. — Bruid en bruidegom gekiekt.

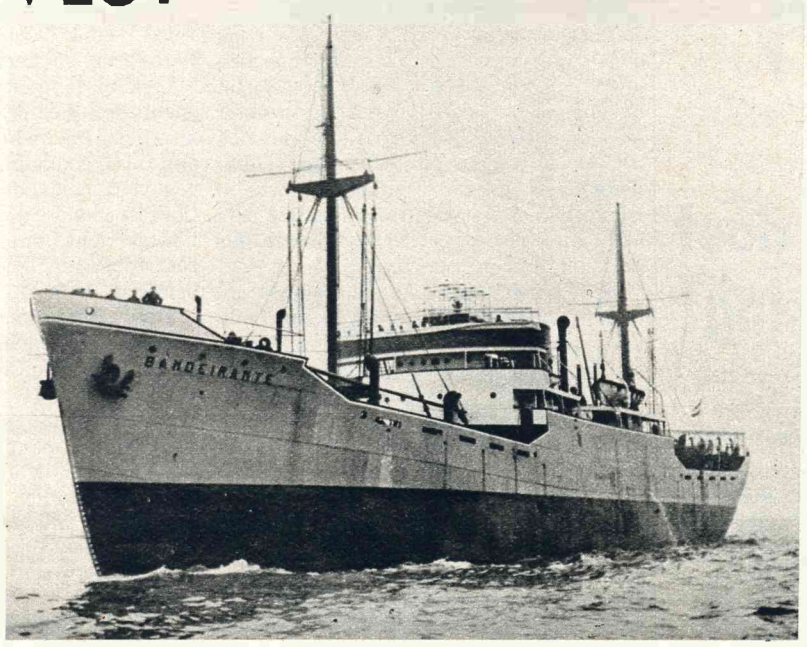

De heer H. P. Dijkstra, stationschef 1e klas a, te Rotterdam, verlaat per 1 Januari, na een verdienstelijke functie, den dienst met pensioen.

Links: De „Bandeirante", dubbelschroefmotorschip, gebouwd op de werf „Merwede" te Hardinxveld, voor rekening van den staat Rio Grande, heeft met succes op de Noordzee proefgevaren.

Ter gelegenheid van het huwelijksfeest der echtgenooten G. Ruyzing-H. Kramer, Mauritsstraat, Rotterdam, dat onlangs plaats had, geven wij hierbij de kieken der gelukkige echtelieden.

Bij het huwelijksfeest der echtgenooten J. Jorissen-R. Vollemans, Bellamystraat Rotterdam, reproduceeren wij een foto der gelukkige verbondenen.

NIEUWJAAR

't Oude jaar ging als een schaduw
Aan het menschenkind voorbij:
„Och, waar is de tijd gebleven?"
Vragen met verwond'ring wij;
Maanden na elkaar verstreken
Snel, gelijk een Dieseltrein,
En de kortheid van het leven
Zal ons thans weer duid'lijk zijn.

't Jaar, dat hoort tot het verleden,
Bracht ons vreugde en verdriet;
Wat wij hoopten of verwachtten,
Dat.... gebeurde dikwijls niet;
Aan den ingang van het nieuwe
Staan wij voor den strijd gereed;
Wat zal ons de toekomst brengen?
Niemand is er, die het weet.

Als met moed wij zijn gewapend,
Met vertrouwen en geduld,
Dan wordt van hetgeen wij wenschen
Meestal wel een deel vervuld
En als tevens dat, wat „plicht" heet,
Naar behooren wordt betracht,
Dan kan heil, geluk en zegen
Straks door ons worden verwacht.

H A N V A N A R K E L

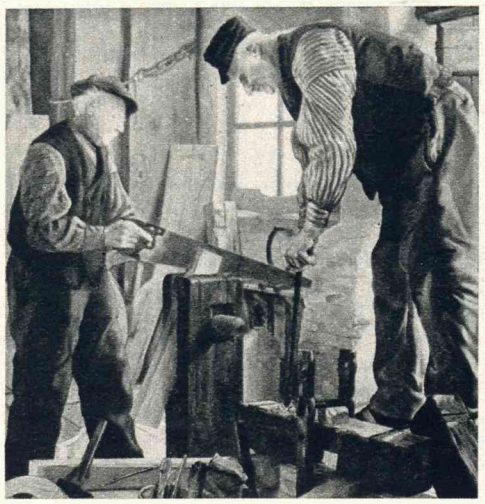

Het schilderij „De Wagenmaker", van den Rotterdamschen schilder A. Leeflang, werd bekroond met de hoogste onderscheiding van het fonds: Willink van Callem, onder beheer van „Arti et Amicitiae" te Amsterdam. Het doek mag interessant en verdienstelijk heeten.

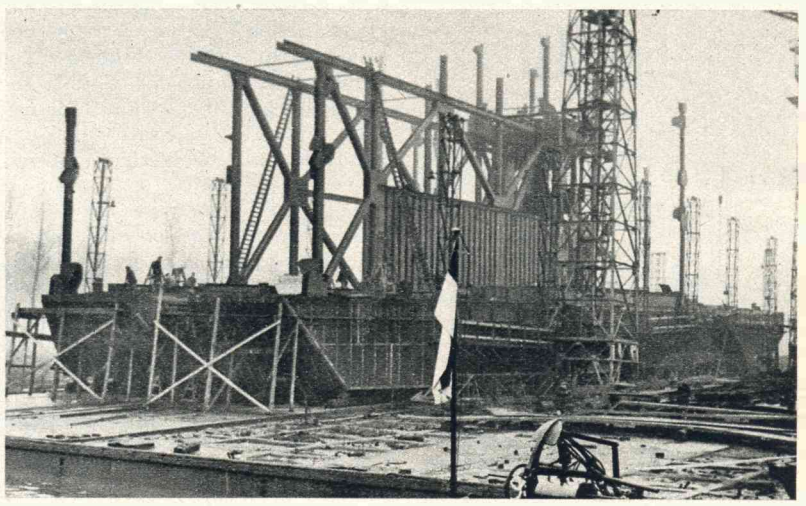

Op de werf der N.V. J. en K. Smit te Kinderdijk „groeit" de groote tinbaggermolen „Karimata", gebouwd voor de Billiton-Mij. en bestemd voor Indië.

Rechts: Op 1 Jan. is het vijfentwintig jaar geleden, dat de heer J. Borg, Essenburgstraat, Rotterdam, thans hoofdcommies der afd. statistiek ter secretarie, in dienst der gemeente trad.

Belgische reserve-officieren brachten een bezoek aan de interessante tunnelwerken. — Ir. van Bruggen leidde ze, in de snel vallende duisternis, rond.

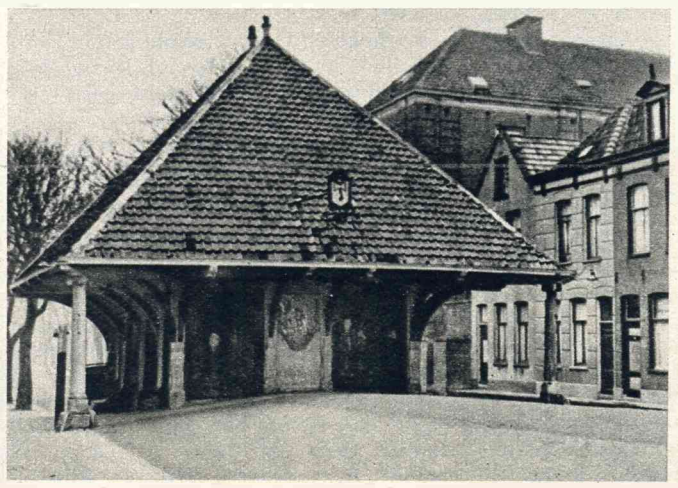

De fraaie, oude Waag, te Schoonhoven, die als veiling dienst doet, zal geheel gerestaureerd worden. Het gebouw dateert van 1758.

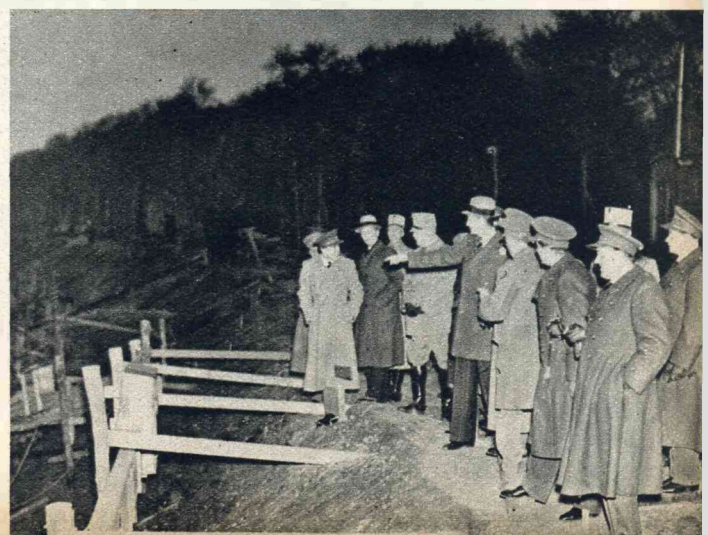

Ik beschuldigde mijzelf VALSCH!

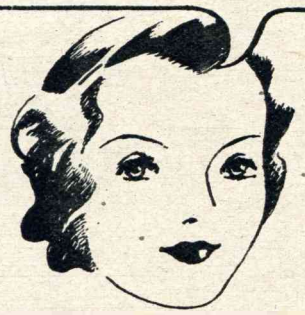

Huisvrouw doet een ontdekking!

Den laatsten tijd was ik ontevreden over mijn groenten, soepen en sausen. Mijn huisgenooten waren ook minder enthousiast. Zij praatten er niet over, maar ik merkte het toch wel. Mijn kookkunst geraakte geleidelijk aan in discrediet. Ik wist werkelijk niet, waaraan het kon liggen. Tot ik op het idee kwam: zou het misschien het bindmiddel zijn?

Het bindmiddel trok mijn aandacht!

Om niets te riskeeren nam ik maizena, fabrikaat DURYEA. Van af dit oogenblik had ik nooit meer tegenslagen. Mijn groenten, soepen en sausen vielen weer bij alle huisgenooten reusachtig in den smaak.

MAIZENA

FABRIKAAT

DURYEA

PAS OP! Er zijn onverantwoordelijke zaken, waarmen een bindmiddel aanbiedt met de onware bewering „'t Komt ook van Duryea". MAIZENA wordt echter alleen verkocht in de bekende pakjes met de afbeelding van het Indianenkamp en met den naam van den uitvinder „DURYEA".

HIJ LEEK EEN DWAAS....

Vervolg van blz. 23

Zij boog het hoofd en hield 'n hand voor haar oogen, alsof er weer tranen dreigden, of ze zich schaamde.

„Tob er maar niet over," zei Dick. „Je staat toch niet alleen? 't Is iets heel gewoons zelfs. Je kunt natuurlijk op me rekenen."

„Je bent lief, Dick," zei ze nog eens. Verder niets.

NEGENTIENDE HOOFDSTUK

Claire was zenuwachtig. Zij had het grootste vertrouwen in de bekoorlijkheid en de talenten van Leila, maar als het eens verkeerd liep? Als Dick eens wrevelig werd, kwaad, en hen allen aan hun lot overliet? Van gepast of ongepast trok Claire zich, in haar hart, niet veel aan; maar Leila kon zich niet permitteeren, in een soort schandaaltje verwikkeld te raken. Er was al zóóveel over haar gefluisterd. Dat zou allemaal weer opgerakeld worden, als het niet lukte.

In ieder geval, zij had haar best gedaan, volgens de aanwijzingen, die Leila haar gegeven had. Eerst had zij voorzichtig de aandacht gevestigd op de afwezigheid van Leila en Dick — zij had hen glimlachend bij de anderen geëxcuseerd, en de één had geantwoord: Wij kunnen 't ons best indenken, en de ander: Ze hebben groot gelijk, en een derde: Wij zijn ook jong geweest. Bij de Thurstons hadden er velen naar Dick gevraagd, en anderen naar Leila, en zij had haar lesje opgezegd: Dick en Leila waren ergens heen, zij wist heusch niet wáár; misschien kwamen ze later. Nu was ze weer thuis, en zij ging even liggen, met haar oogen dicht, vóór het tijd was, om zich te verkleeden voor het diner. Zij hoopte maar, dat de twee jongelui aan tafel kwamen, dan wist zij ten minste hóé of wát. Maar van den anderen kant — als zij wegbleven, was 't een goed teeken.

Zij waren er nog niet, toen Claire beneden kwam; en het moederhart uitte zich bezorgd: zij kon niet begrijpen, waar de jongelui bleven; Dick was altijd zoo precies; al hadden ze maar even opgebeld.... Waarop een der aanwezigen, voor Claire onverstaanbaar, antwoordde: als Dick terugkwam, en hoorde, dat er zoo'n drukte gemaakt was, zou hij haar waarschijnlijk eens flink in den zwemvijver doopen — of anders was spreker gaarne bereid, die taak zélf op zich te nemen.

Er werd navraag en onderzoek gedaan, en het bleek, dat de kleine motorboot niet aan den steiger lag. Zij waren dus gaan varen; maar waarom bleven ze dan zoo lang weg? De motor kon wel defect zijn geraakt, meende een der gasten; het stuur kon vastzitten, meende een meisje; misschien dreven zij hulpeloos rond over de zee, of erger. Er waren koraalriffen, boven de oppervlakte niet zichtbaar, waarop een snelvarende boot aan splinters kon slaan in een paar seconden. Er waren ondiepten en lange stukken eenzaam strand, waar geen mensch een kreet hooren zou. Reeds werd de meening uitgesproken, dat slechts een speurtocht in een vliegtuig de vermisten aan 't licht kon brengen.

Er klonken ook geruststellende stemmen, en een paar jongelui giechelden. Maar Claire weende zacht, en weigerde beslist, aan tafel te gaan. De anderen moesten maar eten — zij kon het niet.

„'t Is eigenlijk dwaas van me," erkende zij met vochtige oogen, „maar hoe is een moeder! Als Leila met iemand anders was dan met Dick, zou ik me geen raad hebben geweten. Maar hij is zoo ontzettend voorzichtig en zoo.... hij zal heusch wel oppassen. Ze hebben 't erg stil gehouden, ziet u, maar...."

Jawel, werd er geglimlacht; jawel.... Waar maakte zij zich dan zoo ongerust over?

Claire erkende haar ongelijk. Alleen, als ze maar iets had gehóórd....

Toen kwamen Leila en Dick. In de hal stonden zij voor de gasten, Leila met haar vingers om Dick's arm.

„Nog niet aan tafel?" zei Dick.

„O, Dick.... kinderen...." riep Claire, en zij keerde zich om en ging het salon binnen. Dick fronste en verzocht den gasten, maar vast te gaan zitten — hij kwam binnen vijf minuten aan tafel. Aan zijn verzoek werd gevolg gegeven, maar de jongeman, die aan Claire en den zwemvijver in één adem had gedacht, knipoogde en een ander zei, toen hij langs Dick liep: „Gefeliciteerd, hoor!"

Dick ging naar zijn kamer en verkleedde zich snel. Toen hij beneden kwam, stonden Claire en Leila hem op te wachten.

„Je moet me niet uitlachen, Dick," zei Claire, „maar ik was zoo vréeselijk ongerust.... ik dacht al, dat jullie een ongeluk hadden gekregen, maar ze lachten me allemaal uit — en 't was tijd voor 't diner, maar jullie waren er nog niet, en ik dacht, dat jullie niet meer kwamen, en...."

„U wist toch, waar we heen waren?" viel Dick haar in de rede.

„O, da's waar ook," zei Leila. „Ik heb moeder niet gesproken voor we weggingen.... 't was zoo vol.... ik heb een jongen een boodschap voor haar gegeven, dat we even een wandelingetje gingen maken...."

„O," zei Dick.

„De menschen vonden 't zoo gek," vervolgde Claire, „en ik moest om Leila's naam denken, dus ik heb maar zoo'n beetje door laten schemeren, dat jullie.... dat 't in orde was.... dat ik er van wist...."

Dick keek haar aan, zoo lang, dat Claire een beetje bang begon te worden.

„Hóéfde dat nu wel zoo dadelijk?" zei hij. „Was 't zoo gek geweest, als we ergens anders waren blijven dineeren?"

„Natuurlijk was 't noodig, Dick. Als je er bij was geweest.... als 't niet noodig was geweest, had ik 't niet gedaan, dat weet je toch wel?"

Even was er iets vermoeids in zijn oogen; toen verdween het, en was hij zichzelf weer.... of ten minste, de Dick Bradshaw, dien zij kende.

„Natuurlijk.... U zult wel gedaan hebben, wat u 't beste leek."

De houding van een gelukkig minnaar was het nu niet bepaald, maar hij glimlachte weer. Claire werd geruster, al was er iets in zijn antwoord, dat zij niet goed begreep. Enfin, de rest was Leila's zorg. Zij had haar best gedaan, en meer kon er niet van haar gevraagd worden.

Aan tafel werd er geschertst en gelachen, en op de „wegloopers" geklonken, en nieuwsgierig gekeken. Dick haalde ferm adem, zette zijn schouders recht en wijdde zich aan de taak, een verloofd man te zijn.

De toestand was hem opgedrongen en hij kon er zich niet aan onttrekken, zonder Leila en Claire beiden in 't publiek te vernederen. Hij was, willens of onwillens, met Leila Varick verloofd, en nu en dan liet zij haar vingertjes,

VAPEX ZUIVERT KEEL & NEUS

Keel en neus zijn de toegangswegen tot het organisme voor tal van infecties. Van hieruit bereiken de bacillen de ademhalingsorganen, tenzij de besmetting door het inhaleeren van den antiseptischen Vapexgeur in de kiem bestreden wordt.

EEN DRUPPEL OP UW ZAKDOEK EEN DRUPPEL OP UW KUSSEN

U zult direct bemerken hoe verrassend snel de verfrisschende Vapexgeur bij elke verkoudheid de neuskanalen opent, de ademhaling vergemakkelijkt en een eind maakt aan de benauwdheid. Vapex vernietigt de ziektekiemen vóór zij gelegenheid krijgen in de gecompliceerde keel- en neuskanalen voort te woekeren en geeft onmiddellijk opluchting.

Vapex is verkrijgbaar bij Apothekers en Drogisten in flacons à f 1.25 H 1

Verjaren Uw kinderen ?

Geen beter geschenk dan ons fraai geïllustreerd

KINDERBOEK

SJORS

VOORZITTER VAN DE REBELLENCLUB

Ruim 100 bladzijden met platen en tekst. Prijs slechts

75 CENT

Verkrijgbaar bij al de bezorgers, in den boekhandel en aan onze kantoren. Toezending per post geschiedt alleen na ontvangst van het verschuldigde bedrag, benevens 10 cent porto, in postzegels, of na overschrijving op girorekening 142700 van Panorama

als met recht van eigendom, in zijn hand glijden.

Na het diner waren zij een poosje alleen en hoefde hij althans geen schijn meer te handhaven. Juist was hem de post gebracht, een flink pakje brieven, dat over de tafel uit elkaar gleed, toen hij 't daar neer liet vallen — hij maakte ze liever niet open in haar bijzijn. De adressen van die brieven staarden hem aan en brachten hem eigenaardige gedachten in den geest.

Tal van die enveloppen bevatten rekeningen. Hij kreeg véél rekeningen den laatsten tijd. Jessamy Landon had hem aangespoord, op te passen, zijn geld bij elkaar te houden; de Varicks verachtten iedere bezuiniging en dreven hem steeds aan tot een dans van vermaak en geld verteren.... Hoe lang zou die verloving duren, als zijn millioen opraakte en hij de rest verspeelde? Hij keek peinzend het raam uit naar de baai, nu donker en stiller dan ooit.

Leila stond naast hem, met een knorrig mondje, en boosheid in haar oogen smeulend om zijn verstrooidheid. Zij hield van hem, inzoover zij van iemand anders kon houden dan van Leila Varick. Zij had voor hem gevochten en zij had gewonnen, en op 't moment, dat hij aan de wereld werd voorgesteld als haar aanstaande echtgenoot, kon hij daar zoo stompzinnig het raam uit staan kijken. Zijn gedachten waren mijlen van haar vandaan, ze zweefden snel — dat wist zij — naar een ander meisje.

„Dick!"

Hij keek haar aan en schrok van het donkere jaloersche vuur, dat naar hem uitschoot.

„Je hebt er toch geen spijt van? Dat wil ik niet! Ik kan je gelukkig maken, en ik zál je gelukkig maken!"

Als Leila zijn attentie terug wou dwingen naar haar, slaagde zij. Zijn gedachten waren inderdaad bij Jessamy geweest, en hij werd teruggetrokken tot het besef, dat hij niet alleen verplicht was geweest, de gebaren te maken van een verloofde, maar dat er méér van hem verwacht werd — dat hij er een klucht van maakte, door verliefdheid te spelen óók.

Hij vroeg zich af, of wel ooit een man zich zoo onnoozel onhandig en onbekwaam gevoeld zou hebben. Al had voor kort de waan in hem geleefd, dat hij wel een soort kameraad aan Leila zou kunnen hebben, hij was volstrekt niet verliefd op haar; en hij zou 't wel nooit worden ook; en hij voelde zich ongemakkelijk, op zijn hoede, door dat plotselinge vertoon van passie. Hij sprak langzaam, zocht tastend zijn weg in een doolhof van gedachten.

„'t Is nog een beetje vroeg, om over zulke dingen te praten. Ik zie er de noodzaak niet van in. Maar ze komen vanzelf, als we 't verstandig aanleggen."

„Dat beteekent zeker," antwoordde zij uitdagend, „dat je op 't oogenblik heelemáál niet gelukkig bent. Prettig idee voor een meisje, den eersten dag dat ze verloofd is."

„Laten we daar niet over praten. 't Is voor ons allebei nogal plotseling gekomen. We moeten nog aan 't idee wennen." Hij verzachtte hier de scherpte van met een vriendelijk lachje. „Maar 't komt best in orde. Misschien is 't niet het gebruikelijke begin van een verloving, maar we kunnen verder zien. Je bent moe en zenuwachtig; je hebt een veelbewogen dag achter den rug. Laten we een kopje koffie drinken, en ga dan naar boven. Als je geslapen hebt, zie je alles veel helderder."

Hij had haar niet gekust. Hij had haar niet aangeraakt. Leila trok haar schouders op en verdiepte zich in haar gedachten, gekrenkt, woedend. Hij kon over koffie praten, over slapen, verder zien, toen hij haar in zijn armen had kunnen nemen! De ezel! De onnoozele dwaas! Later ooit zou zij hem laten boeten voor die vernedering.

Toen zij naar het salon gingen, zagen zij Claire vlak voor hen uit binnentreden, en zij wendde het hoofd en zag er verschrikt, een beetje schuldig uit. Claire had de Warings opgebeld, en een paar kennissen in de omgeving. Zoo had zij het pikante net weer een beetje nauwer aangetrokken.

Den volgenden morgen kwamen er briefjes en bloemen, en Dick verdroeg het gewillig, glimlachte wanneer het van hem verwacht werd en hield een gevoel van wreveligen onwil daarachter verborgen. Jessamy zou het te hooren krijgen, en zij zou het gelooven, zooals het tot haar kwam. Hij vroeg zich af, hoe zij dan over hem denken zou.

De New Yorksche kranten hadden het nieuws dien middag. Zij publiceerden het met portretten — de jonge Dick Bradshaw, erfgenaam der Varick-millioenen, en Leila Varick, een der familieleden, die door den ouden heer onterfd waren. Twee der kranten hadden er een kort schetsje over het uitstapje op het eiland bij en een paar andere maakten een toespeling op de vlotheid, waarmee Dick het geld door zijn handen liet glijden. Het was uitstekende copie.

Zij, die hem kenden, lazen het en gaven hun meeningen te kennen, afwisselend tusschen het ongeloovige: „Ik geloof er geen steek van!" uit den mond van Bebe van Dering, en het: „Die knaap moet onder curateele gesteld worden!" van Lois La Roche. Jessamy zag de vette kopletters en kreeg opeens een gevoel van kou en onwelheid. „Hij heeft zich gauw weten te troosten," dacht zij bitter. „Drie stuks in nog geen jaar!" Zij hield zichzelf voor, dat hij hol en lichtzinnig was, en dat zij hem niet uit kon staan, maar de herinnering aan een anderen Dick Bradshaw was een doffe pijn, die niet wijken wou.

Nicky sprak ruwweg zijn eigen opvatting uit.

„Ik wist wel, dat ze daarheen wou," zei hij, „maar ik dacht nooit, dat ze 't op zoo'n grove manier aan zou pakken. Ik ben er heelemaal niet mee in mijn schik. Tel uit je winst, als Leila met Dick trouwt en de rest van de erfenis onder haar nagels krijgt! Wat Leila pakken kan, houdt ze vast ook. Wat 'n valsche truc! Ze weet heel goed, dat hij gek is op Jessamy Landon — van 't begin af geweest. Dat kon je met je klompen wel voelen. Wachten, tot er menschen in de buurt kwamen, en zich dan laten zoenen! Ik had er bij moeten zijn!"

„Maar, Nicky, hoe kun je zulke dingen toch zeggen! Je moest er blij om zijn. Ik weet zeker, dat Leila al 't mogelijke voor ons doen zal, en Dick ook."

Wordt vervolgd

PANORAMA, Geïllustreerd weekblad. Verschijnt Donderdags. Tezamen met een der periodieken De Stad Amsterdam, Groot Rotterdam, 's Gravenhage in Beeld, Ons Land, Ons Zuiden of Ons Zeeland — f 1.62½ per kwartaal of f 0.12½ per week. Franco per post f 1.75 per kwartaal bij vooruitbetaling. Koloniën f 7.65 per jaar bij vooruitbetaling. **Voor postabonnementen en adreswijzigingen van postabonnementen gelieve men zich uitsluitend te wenden tot het bureau te Haarlem. — Bureaux: HAARLEM, Nassaulaan 51. Tel. Int. 13866. Giro nr. 142700.** AMSTERDAM, N. Z. Voorburgwal 262. Telefoon Interc. 33170. Giro nr. 97946. ROTTERDAM, Stationsweg 24. Telefoon Interc. 30540. Giro nr. 101981. 's GRAVENHAGE, Stationsweg 95, Tel. Interc. 111666. Giro nr. 43141. UTRECHT, Biltstraat 142 Telefoon Interc. 13473. Giro nr. 149597. 's HERTOGENBOSCH, Stationsweg 27, Telef. Interc. 1215. Giro nr. 129750. MAASTRICHT, Stationsstraat 20, Telef. Interc. 3851. Giro nr. 124690. VLISSINGEN, Badhuisstraat 3, Tel. 81. — De voorwaarden van onze gratis ongevallenverzekering zijn op aanvraag verkrijgbaar.

„Mij blijft niets bespaard....”

Het hotel „Weisses Rössl” aan 't St. Wolfgangmeer, de historische plek van 't rendez-vous tijdens den verloringstijd van keizer Frans Jozef I en Elisabeth.

DE TRAGISCHE LEVENSGANG VAN FRANS JOZEF I EN ELISABETH VAN OOSTENRIJK

door BERTITA HARDING

3

Nadat Ludovika een en ander met den hertog geregeld had, moest zij Frans Jozef natuurlijk wijzen op de gulle manier, waarmee Sisi's ouders voor hun dochter zorgden. Hierop immers zou de keizer zeker met zijn bekende hoffelijkheid weten te antwoorden ; het afgezaagde woord : noblesse oblige miste op hem nimmer zijn uitwerking.

Ludovika kreeg gelijk. De keizer beloofde Sisi een huwelijksgeschenk te geven, dat eens zoo groot was als haar bruidsschat, namelijk honderdduizend goudgulden behalve nog de traditioneele „morgengave” van twaalfduizend gulden. Hiermee was Frans Jozef's vrijgevigheid nog niet ten einde. Hij was fabelachtig rijk en zeer verliefd. Zijn goud zoowel als zijn hart behoorden aan Sisi. Vanaf het oogenblik, dat zij zijn hoofdstad binnentrok, zou zij een jaarlijksch inkomen genieten van honderdduizend goudgulden, die als „speldengeld” moesten dienen voor haar privé-uitgaven, zooals kleeren, amusement, liefdadigheid e.d. Ten slotte zou Sisi, ingeval zij ooit weduwe werd, levenslang een pensioen van honderdduizend gulden per jaar trekken.

Het kleine meisje van Possenhofen had een allerschitterendste partij gedaan ! Geholpen door den keizerlijken schatkanselier kon Ludovika alles voor haar dochter koopen, wat zij zich had voorgesteld. In de staatsarchieven te Weenen kan men heden nog nalezen, wat de uitzet van de keizerlijke bruid behelsde :

17 galajaponnen
14 japonnen met hoogen boord
6 ochtendjaponnen
19 zomerjurken (in verschillende kleuren : rose, lila, korenblauw en violet)
4 baljaponnen met crinoline (laag uitgesneden)
16 hoeden (met sluiers, veeren of bloemen)
6 mantels
8 mantilla's
5 fluweelen pelerines
14 dozijn hemden (twaalf met fijne Valenciennekant)
14 dozijn kousen (zijden, fil d'écosse en wol)
6 dozijn onderrokken
5 dozijn pantalettes
1 dozijn kapjakjes
6 paar laarzen
6 paar pantoffels
20 paar handschoenen (van elke kleur en soort).

Op deze lijst van Elisabeth's kleeding volgde de beschrijving van haar tafelgoud en tafelzilver en een gespecificeerde opsomming van de kostbare tapijten, doeken en Perzische kleeden. Ten slotte kreeg het rijtuighuis van de bruid met zijn personeel, de bijbehoorende stallen en equipages nog een aparte vermelding. Hiervan nam men in den Beierschen familiekring met bijzondere vreugde kennis !

Wat Sisi zelf betreft, zij stond verbaasd over de plotselinge gewichtigheid, die haar persoontje had gekregen. De eene dag na den anderen verliep in koortsachtige voorbereiding. Ontelbare bezoeken werden gebracht bij de naaister, de eene voorname visite volgde op de andere en Possenhofen was het middelpunt van 'n volslagen ongewone drukte. De prijsjes, welke de practische Ludovika aan elk voorwerp van den bruidsschat en aan elk geschenk had gehecht, vervulden Sisi met ontzag : de juweelen bijvoorbeeld, die aartshertogin Sophie gestuurd had, werden op 62.460 goudgulden geschat en het gouden en zilveren toebehooren van eetkamer en toilettafel op 102.234 gulden. De formaliteiten, die zij dagelijks moest ondergaan, brachten een groote verandering in haar leven te Possenhofen. Er was geen sprake meer van, dat zij nog in bosschen en velden kon spelen en rennen of haar lievelingsdieren behoorlijk kon verzorgen en vurige vriendschap sluiten met de boerenkinderen uit den omtrek. Zij moest binnenshuis blijven en in de groote spreekkamer afgezanten van allerlei vreemde plaatsen ontvangen en zonder verveling luisteren naar hun lange toespraken, waarin zij haar gelukwenschten.

Bovendien waren er nog moeilijkheden van civielen en kerkelijken aard te overwinnen, daar voor een huwelijk tusschen vollen neef en nicht zoowel voor de wereldlijke als de kerkelijke wet dispensatie noodig was. München verlangde, dat de jonge bruid, die een zeer verwijderd opvolgingsrecht op den troon van Beieren kon doen gelden, hiervan formeel afstand deed, hetgeen met groot ceremonieel geschiedde.

Op veertien April 1854, tien dagen vóór het huwelijk, was hertogin Ludovika eindelijk met haar voorbereiding gereed. Zeventien groote koffers en acht kleinere waren volgepakt naar Weenen gezonden. Twee dagen later, op Paaschzondag, verzamelden zich alle leden van het huis Wittelsbach in het oude paleis te München voor een afscheidsreceptie, waarop ook het corps diplomatique was uitgenoodigd. Hier droeg Sisi voor het eerst hofkleeding en de beroemde Habsburgsche diamanten. Zij moet er zeer mooi en schitterend hebben uitgezien, maar toch buitengewoon ernstig.

De drie dagen, die hierop volgden, bracht zij te Possenhofen door. Dit afscheid viel haar zeker het allerzwaarst — het afscheid van alles, wat tot nu toe haar hoogste geluk had beteekend : van de tuinen, het park, het prachtige Starnbergermeer, van de Beiersche Alpen met hun besneeuwde toppen, van haar honden en paarden, haar vrienden uit het dorp, het vervallen kasteel, van de oude kinderkamer, waar zij zulk een groot gedeelte van haar jonge jaren had doorgebracht en van haar jeugd,.... dit was tevens het afscheid van haar jeugd !

Het was ook het afscheid van Wittelsbach. Nooit tevoren was het haar zoo duidelijk geworden, hoe hecht men verbonden is met zijn eigen huis en zijn eigen naam, als in dit uur, nu zij beide op moest geven. Het beteekende een breuk met haar geheele verleden en voor Sisi, die zoo sterk aan haar geboortegrond gehecht was, viel dit afscheid dubbel moeilijk.

Op den twintigsten April, kort na zonsopgang, reed de galakoets, getrokken door zes raspaarden uit de koninklijke stallen, voor. Sisi begon haar groote reis. Vol trots keek Ludovika naar haar dochter, die in een donkergroen reiscostuum en 'n klein hoedje met een jagersveer erop naast haar had plaatsgenomen. Tegenover hen op de opvouwbare bank zaten, wat dicht naast elkaar, de vier andere dochters en staarden in matelooze bewondering hun gelukkige zuster aan, die zij tot de grens zouden vergezellen. Op den bok naast den koetsier zat Gackl, Sisi's lievelingsbroer. In een tweede rijtuig volgde hertog Max met zijn andere zonen en Sisi's tijdelijk gevolg, dat aan de grens door een Oostenrijksch zou worden vervangen.

De bewoners van München waren vroeg opgestaan om den stoet te zien binnentrekken. Op de Wittelsbacher Platz werden de rijtuigen door een jubelende menigte begroet. Sisi stond op en dankte buigend voor deze onverwachte huldiging. Nu zij de tallooze vlaggen en vlaggetjes met de Beiersche kleuren, blauw en wit, van alle huizen en uit alle vensters zag wapperen, voelde zij, hoe trotsch haar landgenooten op hun prinses waren. Toen zij een groep dorpelingen en bedienden uit Possenhofen herkende, die in hun beste, Zondagsche kleeren trouw achter den langzaam voorttrekkenden stoet aan stapten, liepen de tranen haar over de wangen. Het scheen, dat ieder, dien zij kende, naar de stad was gekomen om haar uitgeleide te doen. Zij voelde vreugde, verdriet en weemoed tegelijk en warme tranen doorweekten haar mooie, nieuwe handschoenen.

Op dat oogenblik werd een opgevouwen velletje papier in de koets gegooid. Sisi ving het op en las de versregels, die de jonge Oostenrijksche dichter Johann Vogel, die toen juist te München was, voor haar geschreven had :

Rozeknop uit 't Beiersch land,
Door een liefderijke hand
Wordt naar 't verre Donaustrand
Gij thans verplant.
Rozeknop, verneem mijn lied,
Als het afscheid u verdriet —
Zachtere dan liefde's hand
Vindt gij niet.

Terwijl de koets met de zes paarden haar steeds verder en verder voerde, liet Sisi zich troosten door het eenvoudige rijmpje.... München lag reeds ver achter haar en het gejubel der opgewonden bevolking was verstomd. In de kleine stadjes, waar de bruidsstoet doorheen reed, moest telkens weer op het

marktplein gestopt worden om de afscheidsrede en de feestwenschen van den burgemeester in ontvangst te nemen, evenals grootere en kleinere bloemenhulden, die sproeterige kinderen, in de gewestelijke dracht gekleed, de reeds berstensvolle koets binnenwierpen. Overal weer groetten haar guirlandes en eerepoorten op haar weg....

In Straubing zouden Sisi en haar ouders de reis per boot op den Donau voortzetten. Het oogenblik was gekomen, waarop Sisi afscheid moest nemen van haar broers en zusters. Zij omhelsde hen een voor een, Helene het laatst.

„O, Nené," snikte zij hulpeloos.

Maar haar oudere zuster hield zich stijf. Was dit niet de triomftocht, haar toegedacht en had Sisi haar dien niet ontstolen ? Gedurende den eindeloozen rit door het juichende München had Nené star rechtop gezeten en heimelijk op haar lippen gebeten. Want zij moest terug en weer door dezelfde straten rijden, door niemand toegejubeld, misschien wel beklaagd, terwijl de hemel niets dan gunsten regende op het kleine nest, dat de schuld van alles was. Nu had Sisi angst. Nené kon dat duidelijk zien. Geen wonder, dat het kind de kluts kwijtraakte, ze was ook pas zestien ; maar ze kreeg wat ze verdiende ! Nené verkwistte geen medelijden aan dat brutale wicht, dat meer had willen hebben dan ze dragen kon. Nu goed, dan moest Sisi maar keizerin worden, als ze dat in Weenen zoo wilden. Misschien hield Frans Jozef van een huilende bruid ! Zij, Nené, zou zich zeker heel wat beter hebben gedragen. Op haar leeftijd scheen het niet meer dan natuurlijk om als een rijpe vrucht uit den vaderlijken boomgaard geplukt te worden.

Uitdagend ging Nené naar de koets terug en maakte het zich behaaglijk in het hoekje, waar straks haar moeder had gezeten. De jongere meisjes stapten na haar in, terwijl de jongens in de sjees van den hertog de achterhoede vormden. Voor het laatst werden handen gedrukt en wuifde men elkaar toe ; toen trokken de paarden aan en reden de koetsen in galop weg. Achter hen woei een wolk van stof op. Sisi bleef ernaar kijken met tranen in de oogen.

„Vaarwel," sprak zij zacht.

Het was het afscheid van haar jeugd.

De kleine Beiersche stoomboot pufte gewichtig stroomafwaarts naar het eilandje Passau, omstroomd door drie rivieren : Donau, Inn en Ilz.

Hier wapperde de eerste Oostenrijksche vlag langs 't water, maar Sisi merkte dit niet op, zij lag in haar kajuit te slapen.

In de morgenschemering van den tweeëntwintigsten April bereikten de reizigers Linz. Zij werden met het luiden van klokken en 'n symphonie van scheepssirenes begroet. De oudsten der stad trokken met wuivende banieren door de straten en zetten het volkslied in, terwijl een militair muziekcorps hen begeleidde. Een bijzondere omstandigheid maakte de ontvangst nog plechtiger : Frans Jozef, verlangend zijn bruid te zien, was haar tot hier tegemoet gekomen. Een prachtige boot, geheel bedekt met bloemen (de keizer had alle rozen van Schönbrunn voor deze gelegenheid laten plukken !), lag aan de kade en heesch de rood-witte banier van Oostenrijk-Hongarije, gevolgd door de keizerlijke vaan van zwart en goud.

Toen zij Franzi op zich toe zag komen, week de vreemde angst, die Elisabeth plotseling had bevangen. Zij liet zich door hem aan wal geleiden en naar het ouderwetsche hotel, waar de kamers waren besteld voor den nacht.

Toen de Beiersche gasten veilig geïnstalleerd waren, moest de keizer haastig naar Weenen terug. De staatszaken drukten zwaar op zijn jonge schouders en hij had deze korte oogenblikken met Sisi slechts kunnen koopen voor den prijs van zijn nachtrust. In de hoofdstad werd het huwelijksfeest reeds voorbereid en de onbeschrijfelijke eischen van de internationale etiquette dwongen den keizer tot persoonlijke medewerking. Op hem rustte de taak de organisatie van de groote gebeurtenis tot in bijzonderheden na te gaan en goed of af te keuren ; inmiddels logeerden reeds vorstelijke gasten uit geheel Europa in zijn kasteel. Hij was niet alleen heerscher, gastheer en bruidegom, maar evengoed ceremoniemeester. En toch, ondanks de eischen, die meedoogenloos aan zijn tijd en zijn persoon werden gesteld, wilde hij naast Sisi zijn op het oogenblik, dat zij Oostenrijk zou binnenkomen.

Zij was hem hier dankbaar voor. Zelfs het korte halfuur, dat zij hem aan haar zijde zag, maakte haar rustig en gelukkig. Was het niet heerlijk te voelen, dat hij zoo hevig naar haar verlangde, dat hij deze haastige reis had ondernomen, terwijl hij haar volgens 't reisplan toch morgenavond in Weenen had kunnen ontvangen ? Zij voelde het ongeduld van zijn liefde en vergat, dat zij bang was geweest, verdrietig en eenzaam.

Haar eerste droomen op Oostenrijkschen grond waren vol van de teederheid, waarmee hij haar omringd had. Den volgenden morgen kwam zij aan boord van het met rozen bedekte schip en voelde zich als een prinses uit een sprookje. Badend in de gouden morgenzon gleed de stoomboot stroomafwaarts op de steeds breeder wordende rivier....

De zon ging onder, toen de zoom van het Weensche bosch in zicht kwam. Hier stroomde de Donau zeer breed en machtig en zoo zou hij van hier verder golven naar Boedapest en dan door Belgrado en Boekarest naar de verre Zwarte Zee.

Aan den horizon hadden zich stormwolken dreigend opgestapeld. Een stevige bries voer door de hooge boomen en scheurde plotseling de wolken vaneen, zoodat een vlammend roode hemel er doorheen gloeide. In een aureool van glorie wendde het schip zich naar de landingsplaats van Nussdorf, de kleine Weensche voorstad. Zóó was de avond van dien sprookjesdag.

De jeugdige keizerin Elisabeth van Oostenrijk in den kostbaren bruidstooi.

ZESDE HOOFDSTUK

In 'n stijve rangorde stonden de Habsburgsche familieleden te wachten. Ofschoon Elisabeth om vijf uur had moeten aankomen, was het schip veertig minuten over tijd. Aartshertogin Sophie stelde dit vast, toen zij voor de zooveelste maal op haar kleine horloge keek, dat in de opnaaisels en plooien boven haar ceintuur rustte. Voor een oogenblik betrok de lucht zoo dreigend, dat het scheen, of er heelemaal geen ontvangst zou kunnen plaats hebben. Sophie had haar zwarte paraplu opgestoken en aan de wachtende, officieele persoonlijkheden, die in haar buurt stilzwijgend hun speeches repeteerden, een teeken gegeven, dat zij naar huis konden gaan. Maar de bui was ten slotte overgedreven en de reizigers verschenen met een vertraging van veertig minuten ten tooneele.

Uit de naaste rivierbocht klonk het schrille fluiten van een scheepssirene en na enkele minuten draaide het schip bij. Frans Jozef haastte zich naar den oever, terwijl hij met zijn gepluimde sjako wuifde. Nauwelijks was de loopplank uitgelegd, of hij sprong erop en eenmaal aan boord had hij slechts oogen voor Sisi, die hij in zijn armen sloot en in woordelooze vreugde aan zijn hart drukte. Zij beantwoordde dit met een even groote vurigheid, daar ze nog in de stemming van een zeldzaam avontuur verkeerde ; zeker zou deze knappe en galante Franzi, de sprookjesprins, haar onbeschrijfelijk gelukkig maken.

Voorafgegaan door hertogin Ludovika en haar echtgenoot kwamen de passagiers aan land. De welkomstceremoniën begonnen. Maar lang vóór de laatste langademige welkomstgroet was uitgesproken en het mannenkoor van Nussdorf de bruidsaria uit den „Freischütz". (Frans Jozef zei gewoonlijk : Schreifritz) had gezongen, was Sisi in de keizerlijke koets getild en naar Schönbrunn gebracht.

Het was donker, toen de acht sneeuwwitte rossen voor het groote paleis stilstonden. Toortsen gloeiden langs de breede rijwegen en boven de gouden arenden, die Napoleon, toen hij tijdens zijn tocht naar Moskou Weenen als hoofdkwartier gebruikte, op de obelisken bij den ingang had laten plaatsen. Het uitgestrekt park stond stampvol toeschouwers, die in een donderende ovatie uitbarstten :

„Hoog Elisabeth !"

Overstelpt door een gejuich, dat niet meer wilde eindigen, stond Sisi op in haar koets en wuifde met haar nietige, kanten zakdoekje, hetgeen de temperamentvolle Weeners in een razernij van welkomstvreugde bracht. Van alle kanten klonken telkens weer de kreten :

„Habsburg, Wittelsbach — hoog !"

De triomfale intocht van Elisabeth in Weenen. Op den voorgrond de eeuwenoude praalkoets, die door Rubens beschilderd werd. Op den achtergrond de St. Caroluskerk, waarin de kroning plaats vond.

Het paleis Laxenburg, waar 't jonge keizerlijke paar bij voorkeur vertoefde. In het prachtige park van het paleis wijdde de keizerin zich aan haar geliefde ruitersport.

Het kostte het jonge paar eenige moeite door de portalen het paleis binnen te gaan. Toen zij daar eenmaal in geslaagd waren, hadden zij nauwelijks den tijd zich van hun mantels te ontdoen, want opnieuw eischte de jubelende massa hun aandacht. De keizer en zijn verloofde moesten op het groote balkon boven het centrale trappenhuis verschijnen, waar zij door iedereen gezien en toegejuicht konden worden.

„Representationspflicht" werd dit genoemd en het scheen Sisi een ingewikkeld en tamelijk vermoeiend koninklijk métier toe. Gekroonde hoofden moeten nu eenmaal en voor alles leeren hun vermoeidheid te overwinnen ; de naties, door een koning geregeerd, zijn meedoogenloos veeleischend in dit opzicht.

Sisi, als bedwelmd door de onstuimigheid der Weensche bevolking, schikte zich ; haar teer gezichtje werd langzamerhand bleek, terwijl zij de menigte daar beneden steeds opnieuw toeknikte. Van het balkon gezien, leek de menschenmassa nog te groeien, onophoudelijk golfden nieuwe stroomen de toegangspoorten binnen. In de verte schitterden de lichten der hoofdstad, maar het scheen, dat alle burgers de binnenstad verlaten hadden om naar Schönbrunn te gaan.

Het jonge meisje steunde met koude vingers op de steenen balustrade en haar vermoeid hoofd hield geen enkele gedachte meer vast. Nooit in haar leven had zij zooveel menschen gezien en nimmer had zij zulke uitputtende uren als deze laatste beleefd.

Ten laatste was de beproeving doorstaan en aan den arm van Frans Jozef ging zij naar binnen. Hier wachtten haar weer andere formaliteiten. De toekomstige keizerin moest persoonlijk worden voorgesteld aan elk lid van het huishouden te Schönbrunn, zoowel aan de lagere hovelingen als aan 't personeel. In het bijzonder moest zij de dames van haar gevolg, door de aartshertogin met zorg uitgezocht, leeren kennen.

Nadat dit alles geschied was, verzamelden de geheele familie en de hofhouding zich bij kaarslicht rondom een lange, met damast gedekte tafel. Er werden nog enkele welkomstwoorden gesproken aan het souper en eindelijk, eindelijk mocht Sisi zich terugtrekken. Frans Jozef geleidde haar tot aan de deur. Het heele gezelschap stond op om te buigen, terwijl zij zich bij de deur omdraaide en haar révérence maakte. Geflankeerd door de drie dames, die voortaan haar dagelijksch gezelschap zouden zijn, wandelde Elisabeth de eindelooze gangen door naar de bruidsvertrekken.

Zij was doodmoe en voelde zich verdrietig. Toch wist zij nog niet half, hoeveel plechtig ritueel zij nog zou moeten leeren aan dit hof, dat, sedert Karel V koning van Spanje was geweest, het strenge ceremonieel en de praal van Madrid niet meer had opgegeven.

Sisi mocht nog niet gaan slapen ! Men had haar een gedrukt dossier in de hand gegeven. De titel daarvan luidde :

„Ceremonieel bij den openbaren intocht van Hare Koninklijke Hoogheid de Allerdoorluchtigste Prinses Elisabeth."

Volgens een speciale order van de aartshertogin mocht Elisabeth dien avond niet gaan slapen, eer ze deze instructies grondig had doorgelezen. Morgen in alle vroegte zou er een generale repetitie plaats vinden, daarna volgde de tocht door de stad in de kristallen koets en overmorgen, op den vierentwintigsten April, werd het huwelijk voltrokken.

Sisi was buiten zichzelf, ofschoon ze er zeker van was, dat ze door al die opwinding toch niet zou kunnen slapen. Het bed, de kamer met haar breede deuren en ramen — alles leek haar even vreemd en koud. Hoe kon men van haar verwachten, dat ze vanàvond nog een heele reeks ceremoniën zou doorlezen, vanavond, terwijl ze wel kon neervallen en graag een keizerrijk had geruild voor haar bescheiden rust in Possenhofen ! Het liefst was zij naar 'n onbewoond land gevlucht, Siberië of IJsland of naar de maan. Waarheen kwam er niet op aan.

De tranen stonden opeens in haar oogen en zij was te moe om ze terug te dringen. Zij was ook te moe om zich nog te verweren. Stevige handen ontkleedden haar, brachten haar naar bed en zetten 'n gepolijsten zilveren kandelaar bij haar neer. Het dossier werd op de lakens gelegd en opengeslagen op bladzijde één. Gehoorzaam, met stekende oogen begon Sisi te lezen.

Kort voor middernacht ging zachtjes de deur open en keek hertogin Ludovika even naar binnen. Sisi las nog steeds. De hertogin glimlachte verheugd, omdat haar uitnemende dochter zich zoo keurig gedroeg. Was niet alles prachtig terechtgekomen ?

„Ach," zei ze bij zichzelf, „morgen gaat alles wel van een leien dakje."

Den volgenden dag liep reeds in alle vroegte iedereen in groot gala rond. Ofschoon het er vreemd uitzag op dit uur van den dag, waren de dames reeds allen in de crinolines gestapt, die keizerin Eugénie onlangs in de mode had gebracht.

Ook Sisi werd in zulk een monsterachtige japon gekleed. Zij voelde zich weer opgewekt. Met de wonderlijke veerkracht van de jeugd had zij zich in de korte uren van haar nachtrust geheel van de vermoeienissen hersteld. Nu verkeerde zij in 'n goede stemming en amuseerde zich over het ongewone ochtendtooneel. Deze vreemdsoortige verzameling van menschen in vol ornaat, nog voor zij hun ontbijt hadden gebruikt, deed grappig aan. Zij kon er al dadelijk een half dozijn aanwijzen, die den dag zichtbaar met hoofdpijn begonnen.

Kort na achten stopte een reeks koetsen voor de poorten van het paleis. In groepen van vier verdeelden zich de leden der keizerlijke familie over de rijtuigen en de tocht naar het oude Theresianum, de traditioneele kroningsplaats, begon. Het was steeds gewoonte geweest, dat de bruidsstoet uit dit oude kasteel naar den Hofburg in het hart der stad zou trekken. Reeds eeuwenlang hadden de keizerinnen van Oostenrijk op hun bruidsdag den weg gevolgd, dien ook Sisi thans ging afleggen.

Bij het Theresianum werd de uit den eenvoudigen landauer in den trots der koninklijke stallen overgebracht, namelijk de paradekoets van goud en kristal, eens door Rubens beschilderd. In dit gevaarlijk broze en topzware toestel moest zij aan het hoofd van den stoet door de stampvolle straten der stad rijden. Vijfenzeventigduizend kijklustige Weeners hadden er geld voor over gehad om op den Ring (de hoofdstraat, die naar den Hofburg leidde) te mogen staan. Zij zouden Sisi van dichtbij kunnen aanstaren, terwijl zij langzaam voorbijgleed in haar glazen koets. Iemand uit haar omgeving wees haar daarop, in de meening, dat het de ijdelheid van het jonge meisje zou streelen. Maar Sisi werd bleek, haar neusvleugels begonnen te trillen en zij wendde zich verschrikt naar haar vader om. Aan hertog Max was de taak toegewezen zijn dochter te begeleiden. Hij was niet bijster verrukt over de heele vertooning, maar een lange praktijk had hem geleerd, hoe de noodzakelijke „Representationspflicht" waar te nemen. Toen hij Sisi's oogen verraderlijk zag glinsteren, bezigde hij een Beiersche spreuk :

„Na, na," zei hij plagend, „wer wird denn so nah am Tränenbächlein bauen ?" („Wie gaat er nu zoo vlak bij een tranenbeekje wonen ?")

Sedert haar prilste jeugd had men Sisi verweten bij een dergelijk beekje „te wonen". Meestal had de spreuk geholpen en hertog Max hoopte, dat zij ook nu zou helpen. Het scheen van wel, want toen hij haar in de koets hielp, stak ze dapper haar kleine kin naar voren in een poging tot zelfbeheersching. Even later was het zwakke oogenblik voorbij.

De koninklijke stoet trok uit. Vooraan gingen vier paar volbloeden met pluimen en dekkleeden opgetuigd, omringd door een escorte te paard, voetknechten, trompetters en vaandeldragers.

Met ingehouden adem wachtte Weenen het schouwspel van de gouden koets af, waarin de sprookjesprinses zat, die stralend schoon in een gewaad van rose satijn met zilveren guirlanden haar hoofdstad in glimlachende kalmte binnentrok.

Deze kalmte werd wel even op de proef gesteld door een klein incident voor den ingang van den Hofburg. Want toen Sisi uit de koets stapte, vergiste zij zich in de afmetingen van het portier met het gevolg, dat haar diadeem in de vele krullen en ornamenten van den deurstijl bleef hangen. Het duurde wel even, eer haar kapsel weer verlost was uit de omarming van een vergulden kleinen cherubijn. Sisi verloor haar kalmte echter niet, want hertog Max stiet haar zachtjes aan en fluisterde bemoedigend : „Op een goeden dag zal iemand dat heele ding wel weggeven om verder als kroonluchter te dienen !" „Misschien doe ik het zelf wel," gichelde zij, terwijl zij haar haren weer gladstreek. De gedachte, dat de met slingers en festoenen getooide paradekoets in een deftigen Weenschen salon zou hangen, maakte hen vroolijk.

Maar er waren gewichtiger vraagstukken aan de orde dan het wegschenken van een voorwereldsch vehikel. De kanselarij van den Hofburg had weer twee nieuwe bulletins gereed gemaakt, die Sisi nauwkeurig moest bestudeeren. Het eene, een gelitographeerd meesterstuk van negentien bladzijden, gaf alle nuances van rang en stand voor ieder lid van het keizerlijk hof nauwkeurig aan.

Zoodra Sisi dezen almanak uit het hoofd kende, zou zij op het eerste gezicht de grootere of geringere waardigheid kunnen vaststellen van dengene, die voor haar stond. Zoo zou zij bijvoorbeeld een verschil weten te maken tusschen de „hoogste" dames van het hof en de „hooge" van dezelfde soort. Zij zou de fijne gradatie leeren begrijpen, wie direct moest worden toegelaten en wien men moest laten wachten. De eerste mocht een kamer binnengaan zonder te kloppen, terwijl de laatste na den klop op antwoord moest wachten ofwel slechts behoefde te kloppen en daarna binnen mocht gaan.

Toen Sisi dit alles gelezen had, keek zij met een spotlach op. Maar de keizerlijke secretaris, die haar deze diepzinnige haarkloverijen moest bijbrengen, negeerde dit. Als hij er zijn gezicht niet bij vertrok, dan zou zij het ook wel niet mogen doen, dacht Sisi berouwvol.

Zij nam het tweede bulletin in de hand. Hierin stond het geheele huwelijksritueel beschreven tot de laatste kniebuiging toe. Als zij tusschen nu en morgen den tijd kon vinden om ten minste de moeilijkste punten machtig te worden en verder althans de antwoorden van buiten te leeren, die ze zou moeten geven, dan zou deze index haar veilig door het groote kerkelijke ceremonieel loodsen.

Voor het overige begon Sisi zich ernstig af te vragen, of er wel een candidate bestond, nog minder geschikt dan zij om keizerin van Oostenrijk te worden....

ZEVENDE HOOFDSTUK

Tienduizend kaarsen verlichtten de kerk der Augustijnen. Het was de vierentwintigste April 1854 's namiddags half zes, toen Elisabeth Amalia Eugénie van Wittelsbach voor het hoofdaltaar stond. Zondagskind als zij was, had zij haar entrée in de hoofdstad op een Zondag gemaakt. Toen galmden de kerkklokken om haar te begroeten. Thans luidden alle klokken van Weenen opnieuw, terwijl over het met bloemen bestrooide pad, waarlangs de bruidsstoet naar de kerk reed, gestadig een choraal had weerklonken. Van de verre Donauforten donderden onophoudelijk het artillerievuur en de salvo's der zware kanonnen, zoodat in en om de stad de lucht ervan trilde. Verdoofd door het rumoer, hoopte Sisi in het kerkgebouw rust te vinden, maar ook in de kerk werd de historische gedenkwaardigheid van den dag luide uitgedrukt. Meesterhanden deden het zware orgel bruisen en breedgolvende accoorden vulden de gewelven.

De prins-aartsbisschop van Weenen, kardinaal Joseph Othmar (Ritter von) Rauscher, verrichtte de huwelijksplechtigheid. Met gebogen hoofd knielden de aanwezigen neer, terwijl Sisi's hand in die van Frans Jozef gelegd werd en haar sluier om zijn schouders geslagen. Voor het eerst vernam de Beiersche prinses thans uit den mond van den priester de keizerlijke titels. Het was een heele lijst van indrukwekkende namen, waarmee zij Franzi hoorde toespreken : Keizer van Oostenrijk — Apostolisch Koning van Hongarije — Koning van Bohemen, Dalmatië, Kroatië en Slavonië — Koning van Jerusalem — Hertog van Lotharingen — Hertog van Modena, Parma, Piacenza en Guastalla — Erfhertog van Habsburg en Kyburg in Zwitserland — Graaf van Slowenië en Grootwoywode van Servië....

Sisi voelde zich gedrukt. Wat schuchter en bijna

gefluisterd klonken de antwoorden, die zij op de vragen van den kardinaal gaf; de stem van Frans Jozef echter was tot in de laatste kerkbanken duidelijk te verstaan.

De korte toespraak, welke de kardinaal vervolgens hield, was Sisi niet erg duidelijk, daar de aartsbisschop zich bij deze uiterst plechtige gelegenheid nog rhetorischer uitdrukte dan anders. Een van zijn beeldspraken maakte een diepen indruk op de jonge bruid. Het was die zinsnede, waarin gedoeld werd op de veilige en schoone toevlucht, die het zooeven gesloten huwelijk voor den keizer en de keizerin zou moeten zijn: „....als een eiland, dat vredig te midden van de woeste golven ligt, een eiland waar viooltjes en rozen groeien...."

Midden in het Starnberger meer, ginds in Beieren, lag zulk een eiland en het werd het rozeneiland genoemd. Waarschijnlijk zonder het te weten, had de kardinaal Sisi aan deze heerlijke plek herinnerd en haar met dankbaarheid vervuld. Franzi en zij zouden wonen op een droomeiland. Nieuwe hoop en nieuwe moed vervulden haar....

Nadat de aartsbisschop 't jonge paar den laatsten zegen had gegeven, stond Elisabeth op. Haar hand bleef rusten op Frans Jozef's arm, terwijl zij, blozend van opwinding, wachtte op het oogenblik, dat het orgel weer zou invallen en de lange stoet zich opnieuw in beweging moest zetten.

Het was avond geworden — de avond van het keizerlijke huwelijksfeest. Elk ander jonggetrouwd paar is na de plechtigheden van den voorbijen dag blij, dat het uur nadert, waarop het eindelijk kan ontsnappen voor de huwelijksreis. Maar deze leden van 'n regeerend huis mochten daar niet aan denken; zij waren te afhankelijk van de publieke gunst, die gevleid en dagelijks opnieuw gewonnen moest worden. De staat droeg de kosten van het keizerlijke huwelijk; er zat dus niets anders op dan dat de belastingbetalers de groote parade te zien kregen, waarop zij recht hadden.

Nauwelijks was het jonge paar door de overvolle straten in den Hofburg aangekomen, of 't moest zich weer op het groote balkon aan den voorgevel vertoonen. Een herhaling van de beproeving te Schönbrunn volgde. Gekleed in haar bruidsjapon van ivoorkleurig satijn met een sluier van Brusselsche kant, moest Sisi haast een uur lang naast den keizer doorbrengen en glimlachend buigen naar een onafzienbare menigte van opgeheven gezichten. Daarna volgde de plechtige receptie in de balzaal van het paleis, de „Gratulations-cour", zooals dat genoemd werd.

Nu kwamen de hoogwaardigheidsbekleeders uit vreemde landen, de vorsten en heerschers, die ter gelegenheid van het huwelijk waren overgekomen, de leden van het corps diplomatique en de overige hooge gasten om in alle talen der wereld hun gelukwenschen aan te bieden. Met 'n gullen glimlach nam Frans Jozef kennis van elk dier huldeblijken, hoe onverstaanbaar ook.

Eerst lang na middernacht eindigde deze ceremonie en trok het hof zich terug. Twaalf pages met enorme kandelaars verlichtten de gangen, waardoor Sisi naar haar kamers werd geleid. Stilte zonk over het paleis. Buiten hing de duisternis van den nacht. Weenen ging voort met rumoerig feest te vieren....

ACHTSTE HOOFDSTUK

De bruiloftsgasten, ook hertog Max en hertogin Ludovika, waren vertrokken. De feestelijkheden werden nog steeds voortgezet en het jonge keizerlijke paar kreeg geen rust. In de opera werd een feestvoorstelling gegeven, gevolgd door een groot ballet. Daarna zou er gedurende een week vuurwerk op den Ring worden afgestoken en een volksfeest gevierd in het Prater. Ook verschenen er nog dagelijks delegaties uit alle deelen van het keizerrijk om geschenken aan te bieden en de schoone bruid van hun onderdanige trouw te verzekeren. Uit het verre Smyrna kwam een groep kooplieden beladen met schatten; hun leider, een Griek, Themistocles Baltazzi, bood de Kroon zijn uitgebreide bankverbindingen en depots aan.

Den grootsten indruk op Sisi maakte circus Rentz, dat te Weenen zijn tenten had opgeslagen. Ernst Jakob Rentz, de beroemde kunstrijder, had haar met zijn zestig gedresseerde paarden van elk mogelijk ras in extase gebracht. Urenlang kon zij gespannen toekijken en de feillooze dressuur der paarden bewonderen. In Sisi ontwaakte de hartstocht van haar vader voor de rijkunst. Zij vroeg Frans Jozef om een stal rijpaarden en een eerste-klas-trainer.

De keizer vervulde dit gezonde verlangen maar al te graag. Het viel hem des te gemakkelijker, omdat hij zijn huishouding naar paleis Laxenburg had overgebracht te midden van een groot park gelegen, niet ver van de binnenstad verwijderd. Hier kon Sisi haar liefde voor sport op alle uren van den dag botvieren zonder voortdurend een escorte geheime politie achter zich te weten. Frans Jozef zelf vergezelde haar te paard, zoo dikwijls het zijn zaken toelieten. Het gebeurde herhaaldelijk, dat de keizer en de keizerin onverwacht op de ruiterpaden van het Prater verschenen. Zoodra zij herkend werden, troepten de kijklustigen samen, doch dan was het hooge paar reeds achter de boomen verdwenen en slechts het doffe getrappel der paardenhoeven verried welke richting zij hadden ingeslagen.

Het leven te Laxenburg zou een gelukkige idylle zijn geworden, ware niet de aartshertogin gearriveerd met het plan zich zoo dicht mogelijk bij het jonge paar te installeeren.

In het begin hield Sophie zich nog bezig met het uitpakken van haar koffers en het inrichten der kamers, die zij voor zichzelf en haar gevolg had uitgekozen. Maar toen dit eenmaal was afgeloopen, zocht de energieke dame naar een nieuw veld voor haar activiteit. Met de eerlijke bedoeling zich nuttig te maken, dwaalde zij eens naar den anderen vleugel en gluurde in de appartementen van haar zoon en dochter. Zij vond daar van alles, wat niet naar haar zin was.

Trouwens, Sisi beantwoordde aan de traditioneele voorstelling van de keizerlijke echtgenoote nog niet veel meer dan toen Sophie haar voor het eerst gezien had. Zij reed zonder zadel en oefende zich op 't zorgvuldig onderhouden grasveld in 't nemen van hindernissen. Was dat soms een behoorlijk gedrag? Wat moesten de menschen ervan denken?

„De menschen?" vroeg Sisi ontsteld. „maar, tante Sophie, hier kan mij toch niemand zien behalve de familie!"

Maar de aartshertogin wist beter. Voor het hek der paleistuinen bleven dikwijls voorbijgangers staan, nieuwsgierig, of zij iets zouden kunnen opvangen van 't leven daarbinnen. Sisi moest daarop bedacht zijn. Zij behoorde van den vroegen morgen tot den laten avond onberispelijk te zijn aangekleed, zoodat zij ten allen tijde gezien kon worden. Maar ach, Sisi was te impulsief en ook nog steeds te onbesuisd om op haar kleeding te letten. Op haar zwerftochten door de bosschen, als zij met de honden stoeide of nu en dan eens in een boom klom, wilde zij niet gehinderd worden door een elegant costuum.

(Wordt vervolgd)

ARNOLD GILISSEN's BANK N.V.

AMSTERDAM DAMRAK 80-81 — ROTTERDAM ZUIDBLAAK 4

ZENDT DEN 30STEN JAARGANG VAN HAAR BOEKJE

LAAGSTE EN HOOGSTE KOERSEN-1928/1937

OP AANVRAGE: GRATIS TOE.

VERLOOR ZIJN WERK DOOR RHEUMATISCHE PIJNEN

★

Hoe hij weer aan den slag kwam.

★

„Drie jaar geleden leed ik zoo hevig aan rheumatische pijnen, dat ik nog slechts met behulp van een stok kon loopen en gedwongen was mijn werk op te geven. Zonder Kruschen Salts was ik nooit meer aan den slag gekomen, maar nu voel ik mij weer uitstekend en kan mijn werk weer doen. Wie mij drie jaar geleden gekend heeft en mij nu ziet, gelooft niet, dat ik dezelfde man ben. Ik kan Kruschen niet dankbaar genoeg zijn. W. T."

(Origineele brief ter inzage.)

Rheumatische pijnen worden in de meeste gevallen veroorzaakt, doordat Uw organisme verontreinigd is met allerlei kwaadaardige afvalstoffen, o.a. het gevaarlijke urinezuur. Het is de natuurlijke taak van Uw afvoerorganen Uw lichaam vrij te houden van al deze afvalstoffen door deze regelmatig te verwijderen. De zes minerale zouten in Kruschen Salts sporen Uw inwendige organen aan tot betere en geregelde werking, zoodat Uw organisme geheel wordt gereinigd en zich ook in het vervolg geen afvalstoffen meer zullen kunnen ophoopen. Het gevolg is, dat U al spoedig een vermindering Uwer rheumatische pijnen zult constateeren, totdat langzamerhand deze pijnen geheel verdwenen zijn. Neem slechts geregeld de kleine dagelijksche dosis Kruschen Salts en U zult zich steeds fit en opgewekt voelen.

KRUSCHEN SALTS

is verkrijgbaar bij alle apothekers en erkende drogisten à *f* 0.40, *f* 0.75 en *f* 1.60 per flacon. Let op, dat op het etiket op de flesch, zoowel als op de buitenverpakking de naam Rowntree Handels-Maatschappij, Amsterdam, voorkomt.

VERKADE-ZAANDAM

Een prachtige opname in een der kooien van mr. Gay's farm.

EEN LEEUWENFARM IN CALIFORNIE

De farm is ook voor het publiek toegankelijk. Een opname van den ingang.

Te El Monte, een plaatsje in Californië niet ver van Los Angeles, bestaat reeds sinds 15 jaar een leeuwenfarm, welke door een zekeren mr. Gay werd opgericht. In een prachtig aangelegd park zijn de ruim 200 dieren in negen speciaal gebouwde kooien ondergebracht. Gay dresseert zijn leeuwen zelf en verhuurt ze aan Amerikaansche film-maatschappijen, die ze in haar rolprenten laten optreden. Zoo werd bijvoorbeeld de bekende film „Tarzan" uitsluitend met leeuwen uit den farm van mr. Gay opgenomen. Als bijzonderheid dient nog te worden vermeld, dat zij niet minder dan 1000 kg. vleesch per dag verslinden.

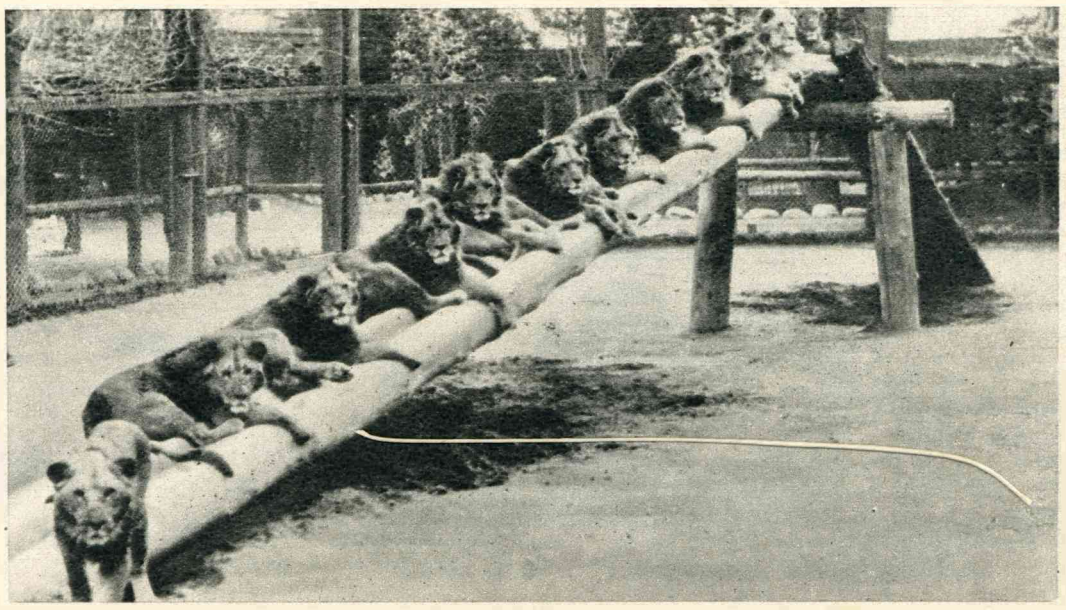

Links: Een twaalftal leeuwen tijdens een dressuurproef. Zij worden alle door Gay zelf afgericht.

Mr. Gay maakt op „Pluto", den oudsten inwoner van den farm, een ochtendritje. „Pluto" is de bekende reclame-leeuw van de „Metro Goldwyn Mayer".

EN ZIJ VOLGDEN DE STER....

Het plaatsje Worthing (Sussex, Engeland) heeft als bezienswaardigheid een restaurant, waarvan de voorgevel geheel in den vorm van den achtersteven van een oud zeilschip is opgetrokken. Een opname van het zonderlinge gebouwtje, dat den naam „Het Schip" draagt.

Koning George van Engeland schenkt ter gelegenheid van het huwelijk van koning Farouk van Egypte met miss Safi Naz Zulficar een paar prachtige jachtgeweren.

VARIA

De Imperial Airways heeft te Croydon een speciale school geopend voor piloten, die in de toekomst den vliegdienst Engeland-Amerika zullen onderhouden. Wij zien hier de leerlingen onderricht ontvangen in het gebruik van navigatie-instrumenten.

Een beeld, dat bij den brand van het Crystal-Palace te Londen bespaard is gebleven, biedt op het oogenblik een zonderlingen aanblik. Het is geheel met klimop begroeid en draagt als het ware een luchtig gewaad van ranken.

Een schaakwedstrijd, welke 23 jaar duurde. Op den 31en Juli 1914 begonnen Frank J. Marshall, een bekend schaakmeester, en de schrijver Kurt G. W. Ludecke een partij, welke door het uitbreken van den oorlog plotseling werd onderbroken en eerst kortelings werd uitgespeeld. Foto boven: Marshall (links) en Ludecke toen zij in 1914 deze partij aanvingen. Op de andere foto zien we de spelers de partij, nadat ze geëindigd is, analiseeren.

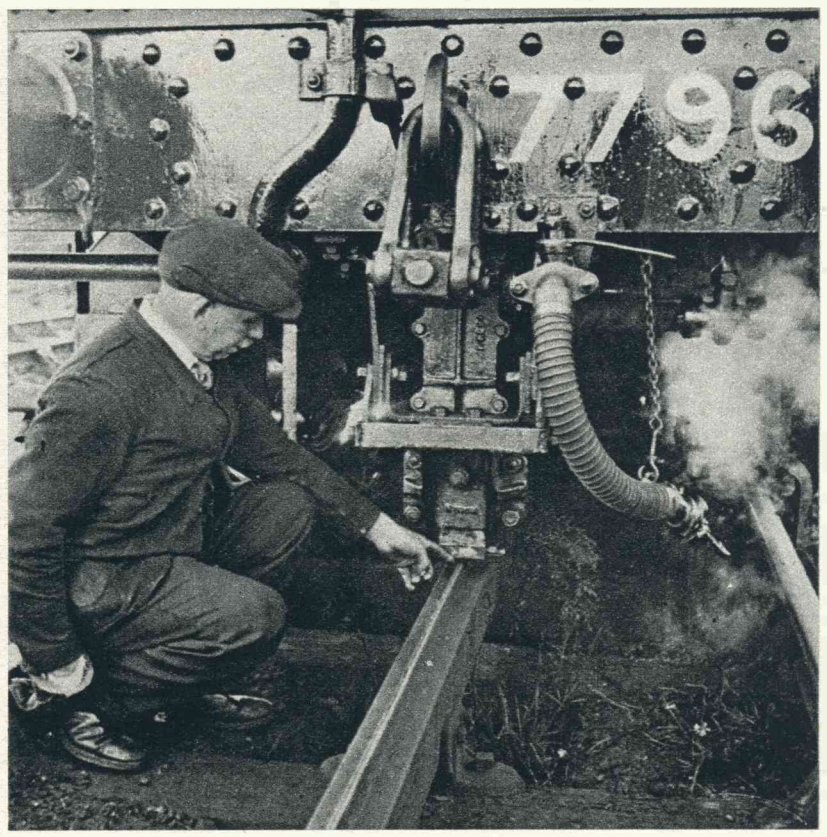

Door 'n Engelsche spoorweg-maatschappij worden momenteel proeven genomen met een instrument, dat het trein-verkeer bij zwaren mist sneller en veiliger zal maken. Over 'n electrische rail, die met de seinhuisjes in verbinding staat, glijdt een aan de locomotief bevestigde z.g. „schoen", welke aan den machinist bij veilig verkeer een eentonig geluid en bij gevaar 'n dringend sirene-signaal doorgeeft. Bovendien kunnen uit de seinhuisjes in geval van nood de remmen van den trein automatisch in werking worden gesteld.

De kleine watervallen in de Columbia-rivier (Ver. Staten) zijn zeer rijk aan zalm. De jongen op onze foto toont trots zijn pas gevangen buit.

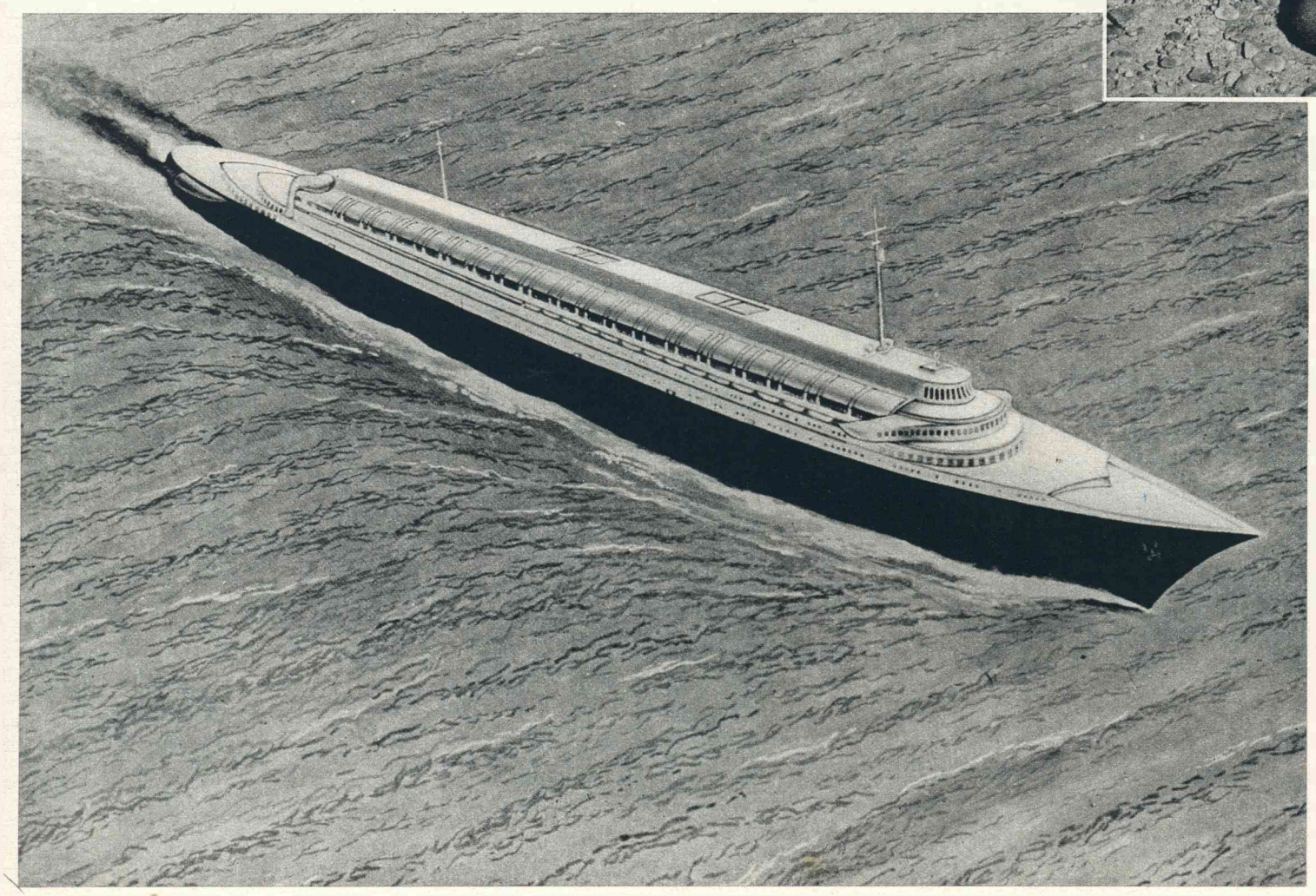

Daar de Engelsche Scheepvaartmaatschappijen geducht vreezen voor een groote concurrentie van den toekomstigen vliegdienst Engeland—Amerika, zijn door deskundigen plannen ontworpen voor een geheel nieuw gestroomlijnd schip. Het zal uitgerust worden met 6 motoren van totaal 400.000 pk. en 'n lengte hebben van 410 meter. Er wordt verwacht een snelheid van 37 mijl te kunnen bereiken, zoodat de afstand Engeland—Amerika per boot dan slechts 21 uur langer zal duren dan per vliegtuig. Als bijzonderheid kan nog worden vermeld, dat het schip zonder pijpen gebouwd zal worden en een geheel glazen dak zal hebben.

WARM ONDERGOED VOOR KOUDE DAGEN

VOOR BOVENWIJDTE VAN 90 cm.

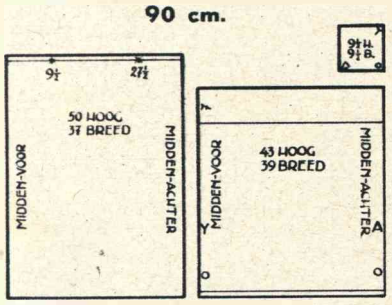

Veel dames geven er nog steeds de voorkeur aan, 's winters warm eigengebreid ondergoed te dragen, en wij meenen dan ook de meeste van onze abonné's een plezier te doen met de beschrijving van een goed passend wollen hemdje en directoire.

Benoodigdheden ervoor zijn : ongeveer 260 gr. rose tweedraadswol, een stel breinaalden nr. 10/0 en wat zijden lint van 1½ cm. breedte voor de schouderbandjes en om bovenaan door het hemdje te halen.

Zoowel het hemdje als de directoire worden volgens knippatroon gebreid.

Het hemdje beginnen we onderaan met een aantal steken, dat overeenkomt met de breedte die op het knippatroon is aangegeven. Hierboven breien we in de rondte verder en wel steeds afwisselend 4 r., 2 av. Aan den bovenkant breien we volgens het afgebeelde telpatroontje een gaatjespatroon in. We beginnen hiermee wanneer we een lengte van 46 cm. bereikt hebben. Daar op het telpatroontje slechts de helft van het gaatjespatroon gegeven is, wordt de 2e helft geheel gelijk maar tegengesteld aan de 1e helft gebreid. Dan breien we nog 1 cm. in het gewone strepenpatroon, waarna we een gaatjestoer breien. Hiervoor breien we steeds afwisselend 2 steken te zamen, waarna we den draad om de naald slaan. Bij de volgende naald breien we de omslagen weer gewoon als steken af. Daarna breien we nog ongeveer 2½ cm. in het strepenpatroon Van dit gedeelte slaan we de helft naar binnen om, en zoomen dit vlak boven den gaatjestoer netjes tegen. Door dezen zoom halen we een zijden bandje, dat we aan den voorkant met een strikje vastbinden. De schouderbandjes zijn elk ongeveer 40 cm. lang.

Het broekje. De pijpjes van het broekje breien we tot aan het kruis elk afzonderlijk, in heen- en teruggaande naalden. We beginnen met het linkerpijpje, waarvoor we 192 steken opzetten. Hierboven breien we weer het strepenpatroon. Nadat we een hoogte van 2 cm. bereikt hebben, breien we een gaatjestoer zooals boven werd beschreven, en gaan dan weer met het strepenpatroon verder, totdat we aan het kruis gekomen zijn.

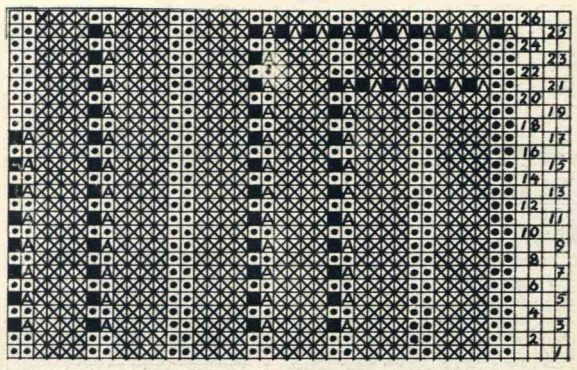

● = 1 steek averecht.
X = 1 steek recht.
A = 2 steken averecht te zamen breien.
■ = 1 maal omslaan.
Λ = 1 steek afhalen, 1 steek rechtbreien, den afgehaalden steek over den gebreiden steek halen — Het telpatroon toont den rechterkant van het werk. De getallen buiten het telpatroon geven het aantal toeren aan.

Wanneer we het rechterpijpje op dezelfde wijze zoo ver gebreid hebben, nemen we alle steken bij elkaar en breien in de rondte verder. Zijn we aan den bovensten rand gekomen, dan breien we verder steeds afwisselend 2 r., 2 av., totdat deze boord een hoogte van 7 cm. bereikt heeft.

Voor het kruisje breien we een vierkant van 9 cm. lang en 9 cm. breed. We zetten hiervoor 48 steken op en breien volgens het gewone strepenpatroon. Dit kruisje wordt tusschen de pijpjes genaaid, de pijpjes worden eveneens overhands dichtgenaaid, waarna we aan den onderkant van de pijpjes 'n randje (tot aan den gaatjestoer) naar binnen omslaan. Door dit aldus ontstane zoompje halen we een elastiek. We zoomen eveneens den bovensten rand 1 cm. naar binnen om en halen er een elastiek door.

KLEIN GEBREID KLEEDJE

ROND OF OVAAL

Dit kleedje kan men zoowel rond als ovaal maken : het ligt er maar aan hoe het wordt opgespannen. Maakt men het kleedje ovaal, dan wordt het 28 × 36 cm., maakt men het rond dan wordt de middellijn 32 cm. groot.

Als materiaal wordt fijn wit haakgaren, bv. nr. 80 of nr. 100 gebruikt. Men breit met 5 naalden nr.3 of nr. 2½.

Er wordt begonnen met 8 steken, op 4 naalden verdeeld, op te zetten. Dan breit men volgens telpatroon verder, waarvan de verschillende teekens aangeven, hoe gebreid moet worden. Voor den eersten toer breit men dus : van iederen steek 2 steken breien door eerst vóór in de lus een steek te breien en dan achter in de lus, zoodat men 16 steken in de rondte krijgt. Het patroon wordt van den 1en-13en toer acht keer (naast elkaar) herhaald en van den 15en-45en toer zestien keer (naast elkaar) herhaald.

Alle *toeren*, die *niet* staan *aangegeven* worden *recht* gebreid. Van iederen omslag, die meer dan één keer gemaakt is, worden in den daarop volgenden toer afwisselend 1 steek r. en 1 steek a. gebreid. Leege vierkantjes hebben geen beteekenis : men kan ze dus gewoon overslaan alsof ze er niet stonden. Bij het begin van den 38en toer worden eerst 8 st. recht gebreid, voordat met het breien van dezen toer volgens telpatroon wordt begonnen. Bij den 31en en 39en toer wordt respectievelijk zes maal en drie maal omgeslagen : bij den daarop volgenden toer worden hiervan telkens 11 steken (zoowel van de zes als van de drie omslagen) gebreid. Bij den 47en toer wordt het kleedje afgewerkt.

Hiervoor worden telkens zooveel steken met een haaknaald bij elkaar genomen als tusschen de boogjes op het telpatroon staat aangegeven : dus 4 steken, nog eens 4 steken, 3 steken, enz. Deze steken te zamen met 1 vaste afhaken en dan tusschen de vasten telkens 9 lossen haken. Dan volgt nog 1 toer lossenboogjes, waarbij de vaste telkens om het midden van het boogje van den vorigen toer wordt gehaakt, terwijl de boogjes zelf nu uit 12 lossen bestaan. Bij het boogje in de diepte werkt men de vaste op de vaste van den 1en toer. Ten slotte 't kleedje door wat suikerwater halen, losjes uitknijpen en dan in ovalen of ronden vorm op de juiste grootte (die men tevoren het beste met een potloodlijn kan aangeven) opspannen.

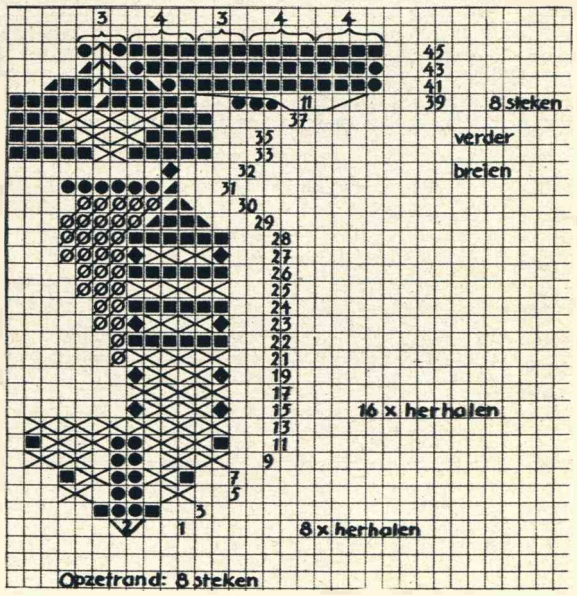

VERKLARING DER TEEKENS VOOR HET GEBREIDE KLEEDJE

■ recht ; ◆ verdraaid ; ◣ 1 st. afhalen, 1 st. breien en den afgehaalden steek over den gebreiden steek halen ; ◢ 2 st. recht te zamen ; ↑ 3 steken recht te zamen ; ⩛ van 1 steek 2 steken breien ; ⩚ van een aantal omslagen 11 st. breien ; ✕ 1 st. van de linker- op de rechternaald overbrengen, dan den volgenden st. van de linkernaald afbreien, vervolgens den 1en afgehaalden steek op de linkernaald terugbrengen en dezen steek eveneens recht afbreien ; ● 1 keer omslaan ; Ø omslaan, maar niet breien doch laten vallen.

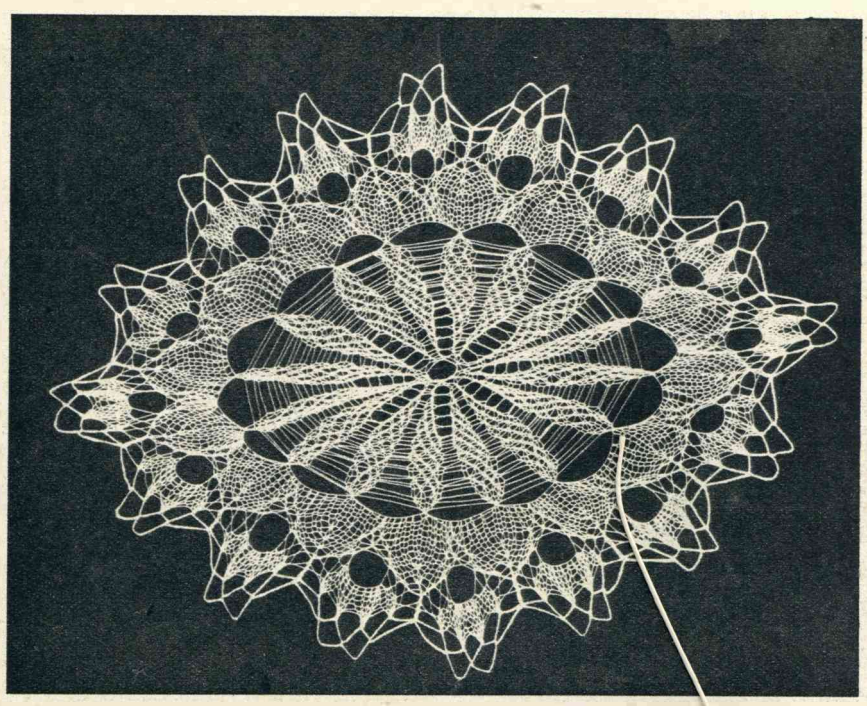

VOEDT UW KINDEREN OP TOT ZELFSTANDIGHEID

Broer, een peuter van vier jaar, bouwt ijverig aan 'n blokkentoren. Met zijn kleine, onwennige handjes neemt hij blok voor blok op, en plaatst hem op den wankelen toren. Dan ineens een onvoorzichtige stoot tegen de tafel en.... boem, het bouwwerk valt in elkaar.

Beduusd ziet broer de vernieling aan, maar grijpt alweer vol moed naar z'n blokken om opnieuw te beginnen. Maar dan komt moeder ertusschen : „Domme jongen, moet de toren nu weer omvallen ? Kom, ik zal 't voor je doen."

En voor broers bewonderende blikken verrijst in een oogenblik van tijd een toren...., een stevige blokkenpyramide, zóó mooi, als broer het zelf nooit gekund had.

„Kom, nu jij," animeert moeder dan, maar broer voelt geheel onbewust al aan, dat hij 't zóó mooi tòch niet kan, en.... de lust om te bouwen is verdwenen.

Het achtjarige Marietje zwoegt aan een poppenjurkje. Met grove, onhandige steken wordt het in elkaar geprutst. Met glinsterende oogen en gloeiende wangen bekijkt ze zoo nu en dan het resultaat van haar werk. Het wordt vast een heel mooi jurkje, vindt ze. Maar moeder, de volwassene, de verstandige, vindt dat het nog veel mooier kan. En ze denkt Marietje een reuzendienst te bewijzen door het jurkje roefroef onder de naaimachine even af te maken. Het is nu wel veel mooier dan Marietje het zelf zou gedaan hebben. De steekjes zijn nu allemaal even groot en netjes gelijk naast elkaar, maar de vreugde, die ieder mensch en dus zeker een kind ondervindt, wanneer het zeggen kan : „Dat heb ik zelf gemaakt," is er voor Marietje nu af.

Het is te hopen dat ze nu 'n volgenden keer nog den moed heeft om weer aan iets nieuws te beginnen, maar het gevaar is niet denkbeeldig, dat ze na het prachtige resultaat, dat moeder haar in een paar minuten voorgetooverd heeft, geen lust meer heeft om nog zelf iets aan te pakken. En heel misschien komt ook de gedachte wel bij haar op, dat het toch wel veel gemakkelijker en veel vlugger gaat, wanneer moeder het voor haar doet.

Heusch, ouders, u bewijst uw kinderen geen dienst, wanneer u hen al het werk, waarmee zij moeite hebben, uit de hand neemt. Zeker, broers blokkentoren was nu hecht en stevig, en het jurkje, dat onder moeders naaimachine uit kwam, zat vakkundig, volgens alle regelen der kunst in elkaar. Maar hebben broer of Marietje er een van beiden iets mee geleerd ? Zullen zij het een volgenden keer nu ook zoo volmaakt en ook zoo goed doen ? We betwijfelen het zeer.

Mogen wij dan onze kinderen in het geheel niet helpen ; moeten wij ze dan bij alles maar stil hun gang laten gaan ?

Natuurlijk is ook dat de bedoeling niet, maar verkeerd is het om bij alles, wat de kinderen willen beginnen te zeggen : „Och, dat is nog te moeilijk voor je. Vader of moeder zullen het wel voor je doen."

Verkeerd is het om alle moeilijkheden voor hen uit den weg te ruimen, om hen nooit iets zelfstandig te laten doen, om altijd klaar te staan met overigens goed bedoelde raadgevingen. Op die manier doodt u alle initiatief bij uw kind, maakt u er futlooze menschen van, die altijd moeten steunen op een ander, die niets zelfstandig meer durven aanpakken.

Jong geleerd is oud gedaan. Kinderen moeten in hun jeugd al leeren aan te pakken en moeilijkheden te overwinnen. Ze moeten de voldoening ervaren van : door eigen kracht iets tot stand te hebben gebracht. Dat zal hun zelfvertrouwen geven en steeds meer moed om op den ingeslagen weg voort te gaan.

Wanneer uw kinderen dus iets beginnen, sta dan niet dadelijk klaar met : „Dat kun je toch niet," om als het werkelijk verkeerd gaat triomfantelijk te zeggen : „Heb ik 't je niet gezegd, had het mij maar laten doen," maar laat ze stil hun gang gaan. Laat ze zelf de moeilijkheden, die zich voordoen, ondervinden, laat ze het desnoods nog eens en nog eens probeeren, totdat het hun eindelijk gelukt.

Pas wanneer ze werkelijk voor dingen komen te staan waarmee ze geen raad weten, die hun krachten te boven gaan, geef ze dan een kleine vingerwijzing, help ze een eindje op weg, wijs ze hoe het beter kan, maar neem ze in geen geval het werk uit handen, om het zelf te doen.

We hebben het boven al gezegd : dit doodt alle initiatief in uw kind en werkt bovendien zeer vaak de gemakzucht in de hand.

Voedt uw kinderen dus op tot zelfstandigheid. U bewijst ze er voor hun geheele leven een grooten dienst mee.

WAT ZULLEN WIJ ETEN?

Zondag:	Kastanjesoep. Gestoofde kalfsnier. Bloemkool. Aardappelen. Ananaspudding.
Maandag:	Varkensribbetjes. Wittekool. Aardappelen. Broodstruif.
Dinsdag:	Runderrolletjes. Bruine boonen. Aardappelen. Vruchtengruwel.
Woensdag:	Bruine-boonensoep. Varkenscarbonade. Andijvie. Aardappelen. Fruit.
Donderdag:	Hutspot met klapstuk Deensche vla.
Vrijdag:	Gebakken bot. Gestoofde bieten. Aardappelen. Drie in de pan.
Zaterdag:	Gebraden worst. Zuurkool. Aardappelpuree. Havermoutpap.

CORRESPONDENTIE

Mej. N. v. D. te Heerlerheide. Tegen het pletten van fluweel is niets te doen; het ligt voornamelijk aan de kwaliteit. Wel kunt u de geplette deelen opknappen, door ze boven den damp van een ketel kokend water te „stoomen." Dit kunt u gemakkelijk doen door aan de tuit van den ketel een gummislangetje te bevestigen, met het uiteinde waarvan u dan over de te behandelen plek gaat.

OP alle winkelramen, in alle kranten kunt U het lezen: 1 Januari beginnen de uitverkoopen Dan kunt U weer op een voordeelige manier een couponnetje bemachtigen. Als vrouw zult U dat niet laten voorbijgaan. En als U dan een mooi stofje op den kop getikt hebt, maakt U daar snel nog even een fijne warme japon van, want we zitten nog midden in den winter en hebben nog heel wat koude maanden te goed. Hier is **het** model, dat U zoekt! Het knippatroon in Uw maat ligt al bij ons klaar. Het is het **nieuwe type** Kant-en-Klaarpatroon. Om U in de gelegenheid te stellen met deze voortreffelijke patronen kennis te maken, bieden wij U alleen dit model aan voor 15 cent in de maten 40-42-44-46-48. Vraagt bij Uw bestelling alleen **Proefpatroon B** en geeft de gewenschte maat op.

Bestellingen kunnen als volgt geschieden: door bemiddeling van Uw agent of bezorger; door girostorting op no. 293631; door toezending van het bedrag per postwissel of in postzegels aan

PATRONENKANTOOR PANORA

Nassauplein 1 • Haarlem • Postgiro 293631

PROEFPATROON B
VERKRIJGBAAR IN DE MATEN 40-42-44-46-48
15 cent

WINTERVACANTIE

Hoe langer hoe meer menschen sparen een stukje van hun vacantietijd voor den winter. En hoe langer hoe meer menschen gaan dat stukje wintervacantie in de bergen doorbrengen in de sneeuw en in de hooge zon. Hoe langer hoe meer menschen gaan ,,wintersporten''. ,,Wintersporten'' is een populair begrip geworden. We zullen ons maar niet verdiepen in de vraag, wat er bij vele menschen van dat ,,sporten'' terecht komt. Volop aan echte ,,wintersport'' meedoen kunnen er immers maar weinigen. Velen doen net alsof, omdat het nu eenmaal mode is om te gaan ,,wintersporten''. Maar ook zijn er gelukkig velen, die de hooge lucht opzoeken en de eeuwige sneeuw, omdat ze ervan overtuigd zijn, dat niets zoo herstellend werkt, dat niets zooveel versche krachten oplevert aan een vermoeid en druk werkersleven. Voor hen bestaat de ,,sport'' niet in allerlei mondaine genoegens ; zij zoeken een stil oord op en wandelen maar ; zij trekken er dag aan dag op uit, genieten van Gods heerlijke natuur, ademen gezondheid bij longen vol en slapen een slaap, die de vermoeidheid van een heel jaar doet vergeten en een dosis energie oplevert, waarmee men het voorloopig weer kan stellen. Het spreekt vanzelf, dat men voor de ,,wintersport'' met het oog op het vreemde klimaat, met het oog op de sport zelf en niet te vergeten met het oog op.... onze vrouwelijke ijdelheid anders gekleed moet gaan dan thuis. En daarom is de zorg voor onze garderobe, als wij zoo gelukkig zijn, om zulk een wintervacantie te mogen genieten, een heel *natuurlijke* zorg. Daarom wijden wij deze bladzijde eens 'n keer aan de uitrusting van een reizigster naar de bergen, in de overtuiging, dat ook zij, die *niet* gaan, die het zelfs niet in haar hoofd zullen halen, dat zij misschien eens zouden kunnen gaan, toch wel pleizier hebben in het bezien van zulke dingen.

De ware liefhebster van de wintersport droomt natuurlijk van een skipak met jasje of ondoordringbare windjacke,

van 'n lange Noorsche pantalon, de veel moderner plusfours ofwel de hyper-elegante breeches. Er is keus genoeg, maar de beginneling of degene, die niet over een uitgebreide uitrusting beschikt, doet toch beter zich bij de eenvoudige lange pantalon te houden, wat ook geldt voor kleine, gedrongen figuren.

Warme, maar vooral waterdichte sportkleeding is een eerste vereischte. Ook wanten, sokken en muts zijn echter belangrijke factoren en dienen met zorg gekozen te worden, vooral met het oog op 't binnendringen van water. Maar behalve de sportieve uitrusting, die nog uitgebreid dient te worden met een practisch wandelpakje en een paar flinke hooge overschoenen, moeten ook jurkjes voor ochtend, middag en avond ingepakt worden. Eenvoudige wollen jurkjes voor dagen, dat er niet aan sporten te denken valt ; wat meer gekleede jurkjes voor 't thee-uurtje en diner en toch minstens één avondjurk, zèlfs al gaat men in een heel eenvoudig hotel. Want we moeten zorgen, dat we geen gevaar loopen mis te grijpen naar kleeren, die men thuis rustig op het kleerhaakje weet.

Voor het kantoormeisje

VERKRIJGBAAR IN DE MATEN 40 - 42 - 44 - 46 - 48

849a. Blouse van effen stof, hals met kraag, lange mouw. Benoodigde stof: 2 m. à 96 cm. breed.

850a. Gestreepte blouse met schouder- en rugstuk, taille met ceintuur. Benoodigde stof: 2.25 m. à 96 cm. breed.

861a. Blouse van satijn, groot plastron, wijde mouw, aangezet schootje. Benoodigde stof: 2.25 m. à 96 cm. breed.

868a. Rok met heupstuk, middenvoor een plooi. Benoodigde stof: 1.40 à 140 cm. breed.

870a. Rok met overslag en knoopgarneering. Benoodigde stof: 1.40 m. à 140 cm. breed.

Van alle in deze rubriek afgebeelde genummerde kostuums, die ontleend zijn aan het modealbum „Winterweelde", zijn patronen verkrijgbaar tegen den prijs van 50 cts. voor complets, 35 cts. voor mantels en japonnen en 20 cts. voor rokken, blouses, kleine avondjasjes en kinderkleeding. Bij bestelling vooral opgeven het gewenschte maatnummer. Bestellingen kunnen geschieden bij uw agent of bezorger; door girostorting op No. 295651; door toezending van het bedrag per postwissel of in postzegels (s.v.p. niet van 6 ct.) aan het PATRONENKANTOOR „PANORA" — NASSAUPLEIN 1, HAARLEM waarbij 5 cts. extra voor bestelkosten verschuldigd is. Men kan echter de patronen ook afhalen aan het bureau van dit blad.

De 3-minuten **VapoRub-massage** *bestrijdt direct verkoudheid!*

Voor 't naar bed gaan 1) Vapo-Rub krachtig op borst en keel wrijven, 2) óók de rug insmeren, 3) borst dik insmeren en met warm flanel bedekken. Door de massage werkt Vicks direct door de huid als pappleister, terwijl de door de lichaamswarmte ontstane dampen 18 x per minuut naar de ontstoken luchtwegen van neus, keel en borst worden ingeademd. De urenlang aanhoudende dubbele werking verhelpt de meeste verkoudheden in één nacht.

VICKS VAPORUB

Verkrijgbaar bij Apothekers en Drogisten à f 0.90 per grooten pot

Oordeel...

... zelf over de verandering, welke Daggett & Ramsdell's Perfect Cold Cream teweeg brengt in Uw teint. Deze crème dringt dieper in de poriën... reinigt de huid afdoender... verzacht, lenigt en voedt Uw huid... als geen andere crème, welke U ook voorheen mocht hebben gebruikt. Probeer nog vandaag Daggett & Ramsdell's Perfect Cold Cream!

Daggett & Ramsdell

Imp. H. HAGEMEIJER Hoogstraat 30 - Den Haag

Uit ons Menu

KASTANJESOEP

(6 personen)

2 liter water, 45 gram bloem, 50 gram boter, wat zout en nootmuskaat, 400 gram kastanjes.

Snijd de kastanjes aan den platten kant kruiselings in en laat ze gedurende 15 minuten in weinig water koken.

Haal er vlug de schilletjes af en laat ze nu in pl.m. ½ uur in water met zout gaar koken. Giet de massa door een paardenharen zeef, vang het nat, waarin de kastanjes gekookt zijn, op, wrijf de kastanjes fijn door de zeef en breng het nat met de fijngewreven kastanjes weer aan de kook. Voeg er de boter bij en bind de kastanjes ten slotte met de bloem, die met wat water tot een dun papje is aangemengd. Laat de soep roerende gaar koken en dien ze met geraspte nootmuskaat.

GESTOOFDE KALFSNIER

(6 personen)

3 kalfsnieren, 100 gram ui, 3½ dl. magere jus, een stukje Spaansche peper, 1 laurierblad, 2 kruidnagelen, 75 gram boter, wat bloem, een scheutje rooden wijn.

Laat de nieren eenige uren in ruim water weeken. Snijd ze dan in vingerdikke plakken, wrijf de plakken in met wat zout, wentel ze door wat bloem en braad ze bruin in de gesmolten boter, waarbij de gesnipperde ui is gevoegd.

Voeg hierbij de magere jus en de kruiden, die in een dun katoenen lapje gebonden zijn. Laat de nieren zachtjes in de jus stoven en voeg er, wanneer ze gaar zijn, een scheutje rooden wijn bij (na plm. ½ uur). Verwijder de kruiden en schik de plakjes nier, waarover wat peterselie gestrooid wordt, op een schotel. Dien de saus afzonderlijk op en geef er bloemkool of ook wel macaroni bij.

BROODSTRUIF

(6 personen)

300 gram oud brood zonder korst, 7½ dl. melk, 4 eieren, 100 gram suiker, wat geraspte citroenschil, 100 gram rozijnen.

Snijd het brood in lange reepen, die juist in den vuurvasten schotel passen, ter breedte van 2½ cm.

Roer de eierdooiers met de suiker volkomen glad. Voeg er het smaakje en de melk bij en week hierin de reepen brood, doch zóó, dat zij niet breken.

Beleg den bodem van een vuurvasten schotel met de reepen brood en leg deze er vervolgens kruiselings op elkaar gestapeld in. Strooi er de gewasschen rozijnen tusschen. Giet er het eimengsel dat nog overgebleven is overheen, laat den schotel pl.m. 20 minuten in den oven staan, strijk er dan vlug het stijfgeklopte eiwit, dat met wat suiker of poedersuiker vermengd is, overheen en laat op het gerecht een mooi bruin korstje komen.

CORRESPONDENTIE

C. Z. te Amsterdam. De transpiratievlekken kunt u verwijderen met behulp van water met ammonia. Zijn de kleuren echter aangetast, dan is hiertegen niets meer te doen. Een ander onschuldig en veel gebruikt middel is water met azijn.

